

НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ **Крагујевачке**

Година V, Број 234

Излазе четвртком

Цена **70** дин.

www.kragujevacke.rs

21. новембар 2013. године

ISSN 1821-1550

9 771821 155019

ХУЛИГАНСТВО У КРАГУЈЕВЦУ

Почиње кавгом, завршава пуцњавом

БЕЗ НАДЕ ЗА НОВИ ЖИВОТ
„СВЕТЛОСТИ”

Издавач се удавио
у дуговима

СТРАНА 6

МОДА ПРОСЛАВЉАЊА
ОСАМНАЕСТОГ РОЂЕНДАНА

Још мало па као
свадба

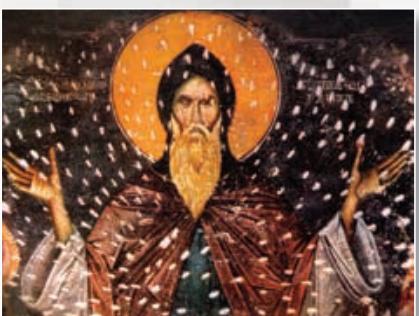
СТРАНА 7

„СРЕБРНИ ПЈЕР” ГОРАНУ
МИЛЕНКОВИЋУ

Вуковар као
судбина

СТРАНА 13

НАУЧНИ СКУП У РАЧИ ПОВОДОМ
ВАЖНЕ ГОДИШЊИЦЕ

Једини се сетили
Стевана Немање

СТРАНА 14

Овособни станови i станови на 5. i 6. спрату за само 833 евра/м² + PDV.
САМО 833 €/м² + PDV
GRATIS -
info@smalville.rs, www.smalville.rs

SMALLVILLE
KRAГUЈEVAC
Prodaja i Informacije: +381 34 635 2641

ФИЛИГРАН
ЗЛАТО - СРЕБРО
ЗАТАСКО ДВОРИШТЕ - ПЕШАЧКА ЗОНА - КРАГУЈЕВАЦ

AUSPUH SERVIS
PRODAJA I UGRADNJA
ORIGINALNIH
IZDUVNIH СИСТЕМА
IMASAF
KellerAuto
M. BLAGOJEVIĆA 55
362 557, 064 122 9 240

Reciklaža kertridža i tonera
dobar kertridž
mir u kući
Refilm
Karadordeva 51, www.refilm.com
Tel. (034) 33 77 98 (034) 34 01 03 (064) 287 64 6

OLYMPIC TRAVEL
034/33 57 37
www.olympic.rs
RANI BUKING

Добротворка

Тек што је Томислав Николић на свом имању у Бајчани положио камен темељац за цркву која ће служити свима који тамо живе (мало их је, али дар је од срца), локалниотриотски дух показала је и супруга му Драгица која је, сада у понедељац, личним присуством означила почетак реконструкције породилишта у крагујевачком Клиничком центру. Радове финансира Фондација „Драгица Николић“ новцем донатора из земље и иностранства.

Долазак „прве dame“ Србије, рођене Крагујевчанке и Крагујевчанке све док јој брачни друг политичким послом није прешао у Београд, па и она с њим, пратио је протокол какав важи за високе званичнике, а од новинара су тражене пријаве за акредитације најмање 24 сата пре „догађаја“ и долазак на лице места најмање 15 минута пре његовог заказаног почетка.

Такође, медији су обавештени да су дан раније, у недељу, 17. новембра, уговор о предстојећем послу потписали госпођа Драгица Николић, у својству председника Управног одбора Фондације „Драгица Николић“, и директор Клиничког центра проф. др Небојша Арсенијевић. Људи „с дужим памћењем“ кажу да су они добри знанци још из радикалских времена.

Уз „најаву за медије“ прослеђена је и изјава Драгице Николић, дакле написана два дана пре појављивања, што би по протоколарним манирима требало да значи да г-ђу не треба узнемиравати дојатним запитивањима или потурањем микрофона док обзирају свој хуманитарни чин. Може само сликање.

А унапред датој изјави госпођа Николић наводи да је „проектом предвиђено да крагујевачко породилиште буде најсавременије, де-

лом и због тога што се у њему поражају жене са веће територије Србије“. Још каже „ми смо спремни да урадимо и све оно што није видљиво, што ће се открыти током извођења радова“.

Међутим, г-ђа председниковоца је у једној чињеници баш оманула. Да ли је написала она или неко из њене службе задужен за односе с јавношћу, тек у њеној изјави пише да на објекту крагујевачког породилишта „ништа није рађено 40 година“. Нека људи из болнице кажу да ли су деценцијама седели скрштених руку док се појави добротвор у лицу Томине госпође, али факат је да је пре четрдесет година породилиште било на другом месту, у делу стварне зграде у којој су данас институти Медицинског факултета, јер зграда где је сада смештено онда, једноставно, није постојала. Највећа грађевина у кругу некадашњег Медицинског центра „др Михаило Илић“, која је некада звана „Хируршки блок“ и у коју се уселило и породилиште, довршена је пре 35 година и бар две наредне деценције реконструкције нису биле потребне. Била је нова.

Можда је госпођа Николић од пре четрдесет година упамтила нешто друго. Била је седамнаестогодишњи девојчурак у Крагујевцу и још није размишљала о породилишту. Тек касније се „догодила“ игранка на којој је срела младог грађевинског техничара Томислава.

У сваком случају, тај сусрет јој се, много касније, баш посренио, па је актуелна „прва дама“ Србије у маниру многих председничких жена широм света решила да буде и - хуманитарка. Позиција јој обезбеђује добар рејтинг, јер је одбити позив за донацију кад чује Драгичин глас.

Жељо моја пуста

Најдном месецу са иситим циљем - да вратимо улогу традицији

Под тим именом Демократска странка у Крагујевцу започела је прошле недеље серију партијских састанака на којима учествују сви функционери и виђени чланови. На првој сесији, према страначком саопштењу за јавност, било је преко

Карикатура: Гoran Миленковић

да више понови нашем граду и нашој држави. Зато је за наредни период рушење градске власти одређено као приоритет, а то би морао бити циљ свих опозиционих партија“.

Овом најавом, наравно, демократе не отварају ништа ново јер политичке странке по свим класичним дефиницијама, у свим временима и свуде у свету, и постоје зато да би се бориле за освајање власти или останак на њој ако је већ имају, осим ако не припадају неким екстремистичким. Другим речима, из саопштења Градског добора ДС не сазнајемо ништа ново, јер скоро никаква вест је да се 300 партијских активиста окупило у сали градске Скупштине да су „размењивали идеје и једни другима постављали питања“.

Уствари, кључни проблем и главно питање у овом случају је то што састанци демократа нису јавни и што и садашњим и будућим гласачима шаљу немушта саопштења чији је политички ефекат раван нули. Са неколико фраза и уопштених формулатија остављају равнодушним и политичке про-

тивнике и, што је далеко битније, грађане које би да „навуку“ на свој воду.

Можда Демократска странка у Крагујевцу стварно има потребу за најављеним начином окупљања, да чланови међу собом „издискутују“ шта имају, да виде где су и шта су, јесу ли и колико подељени или уједињени, какве су им идеје за практични политички рад, каква је подела послова... Међутим, то је онда тзв. унутарпартијски рад о којем ширя јавност не треба ни да буде информисана.

Али ако се жели оно што се саопштава - да се освоји власт у граду, кад се за то буду грађани питали, то јест на изборима, претенденти „на престо“ морали би бирачима да пошаљу много јасније и уверљивије поруке. То што ће нека градска телевизија усликati масу људи без „фона“, јер се враћа затворе чим сесија почне, и што ће неко од страначких функционера по свршетку састанка рећи да је „расправа била плодна“, никога неће узбудити - посебно не у смислу жељеног „пријавчења“.

Бекство у слободу

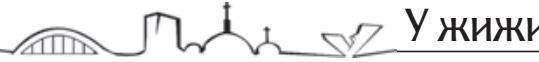
Аман, људи, кад ће да се заврше ови косовски и београдски избори, па да видимо и чујемо има ли живота и у остатку Србије. Можда би се и у том „гледању“ сучили са сценама „Срби против Срба“, али да се бар промене ликови у тим улогама. Да су онај Крстимир Пантић, ражаловани Ђилас у дуелима са БГ напредњацима и други атрактивни колико Радован трећи на многоструко умноженој касети јубиларне представе - већ би дојали народу.

Додуше и кад ова два чуда прођу, остаће Дачић - Вучић, Вучић - Дачић и тако у круг, као кад мачка јурија свој реп. Не вреди, помоћи нам нема. И не назире се време кад ће политичари радити свој посао, а сви остали гледати своја посла без притиска испирања мозгова. Дакле, решење је једино у индивидуалним способностима сваког понаособ да побегне од статуса „политичке животиње“.

prozori i vrata
SUNCE
suncemarinkovic.com

Paket u boji

КО СПРЕМА ОБРОКЕ ЗА ЂАКЕ

Строга контрола школских кухиња

Након инцидента у престоници, ђаке кухиње обилазе санитарни инспектори. Већина овдашњих основних школа определила се да оброке за ђаке припрема у школској кухињи, док је мањи број тај посао препустио Установи за децу „Нада Наумовић“

■ пагете болоњезе, тачније стафилокони ентеротоксини који су се у њима нашли, главни су кривац за тровање 257 београдских основаца. Случај тројања храном у шест престоничких основних школа, које су се снабдевале оброцима из истог ресторана, „крив“ је и да још нешто - појачану контролу школских кухиња и ђачких оброка, која се ових дана, на иницијативу Министарства здравља и Министарства просвете, спроводи у свим школама у Србији. Санитарни инспектори већ су, кажу директори крагујевачких школа, заређали по овдашњим образовним установама. Под нарочитом пажњом су оне које у оквиру своје понуде имају ученички дом, целодневну наставу или продужени боравак намењен ђацима млађег узраста. Нису само инспектори ти који су се покренули ових дана, и родитељи се све чешће питају шта деца једу, ко контролише исправност намирница, њихов квалитет, нутритивну вредност и, на послетку, ко гарантује да се у Крагујевцу нешто слично неће десити. Ситуација у граду на Лепеници је ипак мало другачија од оне у престоници, пре свега због чињенице да већина школа има сопствене кухиње у којима се припремају оброци.

■ Већина школа има куварице

Међу двадесетак градских основних школа само две немају продужени боравак или целодневну наставу за најмлађе ђаке - „Доситеј Обрадовић“ и „Драгиша Михајловић“. Све остale прихватиле су, због потреба родитеља, да организују један од два вида „чувања деце“. У Основној школи „Радоје Домановић“ одлучили су се за концепт целодневне наставе. Најмлађи основници, ученици првог и другог разреда чији се родитељи за то одределе, долaze у школу у пола седам, доручкују, затим слушају први блок наставе. Након тога следи ужина и различите активности, па други блок наставе. У школи се ђацима у целодневној настави сервира и ручак.

- Сва три оброка припремају се у школској кухињи. Јеловник је састављен по препоруци нутриционисте. За доручак деца имају пециво или намаз на хлебу, млеко, чај или јогурт. Ужина је обавезно воћна или млечна, док се за ручак припремају кувана јела.

Куварице и сервирке које раде морају имати уредне санитарне књижице. Сваког месеца у контролу нам долазе екипе из Инсти-

ПРИПРЕМА ХРАНЕ У ШКОЛИ ЈЕФТИНИЈА: МИЛАН ГРУИЋ, ДИРЕКТОР ОШ „ЖИВАДИНКА ДИВАЦ“

тута за јавно здравље, са којима од почетка рада кухиње имамо склопљен уговор. Приликом контролисања се узимају узорци хране, брисије са руку запослених у кухињи, затим радних површина и судова. Прошле недеље су нам били и санитарни инспектори, који су до детаља прегледали испуњеност свих предуслове за безбедан предмет и припремање хране у школској кухињи, објашњава Милан Вукашиновић, директор ОШ „Радоје Домановић“.

Да би у школи упоште био организован целодневни боравак ученика потребно је добити низ различитих дозвола. Истина, није неопходно имати школску кухињу, али се, по речима Милана Грујића, директора Основне школе „Живадинка Дивац“, већина његових колега ипак одлучује да се храна припрема унутар установе, пошто су на тај начин трошкови мањи, па је и цена за родитеље приступачнија - али је зато одговорност школе знатно већа.

- Дневни боравак у нашој школи управо је почео са радом. Процедура за добијање дозволе није нимало једноставна. Да бисмо кренули требало је прво испитати заинтересованост родитеља, затим добити сагласност колектива и на послетку у школског одбора. Након тога, упутили смо, преко захтев Министарству просвете. У надзор су нам дошли просветни саветници, добили смо сагласност Школске управе и Санитарне инспекције. Затим нам је стигла коначна потврда из Министарства просвете, објашњава процедуру Грујић.

Основна школа „Вук Каракић“ једна је од ретких у Крагујевцу која има боравак, али не и сопствену кухињу за припрему ђачких оброка.

- Нисмо имали могућност да опремимо кухињу за припремање ручака, али смо нашли, сматрам, најбоље могуће решење - оброке нам

НАЈСЛАЂЕ СЕ ЈДЕ У ДРУШТВУ

КУХИЊА ОШ „РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“

припрема Установа за децу „Нада Наумовић“. Да се одлучимо за њих пресудно је било то што је у питању кухиња специјализована за припрему ћечих оброка, па су прилагођени узрасту. Поред тога, води се рачуна о квалитету намирница, а јеловник саставља нутрициониста, тако да су покривене све дневне потребе малишана за уносом различитих хранљивих материја, објашњава Бојан Конатар, директор ОШ „Вук Каракић“.

Истом логиком водио се и Милан Јевтић, директор школе „Јован Поповић“ за чије ђаке ручак такође припрема Установа за децу.

■ Контроле обавезне

Занимљиво, да је и Министарство здравља 1. септембра школама упутило апел да, уколико је то могуће, заједно са локалним самоуправама опреме школске кухиње како би за ђаке били припремани квалитетни оброци. Међутим, да би школска кухиња радила у складу са прописима о безбедности хране потребно је испунити на десетине различитих услова. На пример, мора да има природно осветљење и вентилацију, али и вештачко, не сме да буде изложена штетним утицајима из непосредног окружења, простор мора да буде функционално повезан како се чисто и право не би укрштали...

Захтевају се и посебни услови у погледу одржавања хигијене простора, особља и намирница. Све у свему, треба испунити педесетак

различитих захтева, што није једноставно извести у пребукираним градским школама које, углавном, кубуре са мањком простора.

- Већина овдашњих основних школа определила се да има дневни боравак, пошто је то добар маркетинг за школу. За формирање боравка, међутим, треба да постоје адекватни технички услови, како за смештај ученика тако и за њихову исхрану. Школе се могу определити хоће ли храну припремати у школској кухињи или користити услуге кетеринга. Већина крагујевачких школа има кухиње, док оне које користе услуге кетеринга углавном су се определиле за Установу за децу и Студентски центар, што је добро, пошто су у питању установе које имају искуства у припреми оброка за ђаке, каже Радојко Дамјановић, начелник и Школске управе.

По мишљењу Срђана Светозара и спајић, саветнице у Школској управи, али и мајке двоје основаца који су својевремено користили услуге школске управе.

ИЗ ШКОЛСКЕ КУХИЊЕ ДОРУЧАК, РУЧАК И УЖИНА: ДИРЕКТОР ОШ „РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ“ МИЛАН ВУКАШИНОВИЋ

ног боравка, причу би, ипак, требају подићи на мало виши ниво.

- Хемијска и бактериолошка исправност хране која се деци сервисира у школи представља императив. Међутим, требају би размишљати о нутритивној вредности. Ситуација се разликује од школе до школе, па није редак случај да деца која су у целодневном боравку и за доручак и за ужину имају пециво. Оно о чему би убудуће требало размишљати је да се кроз различите пројекте, барем на нивоу града, у школе уведу здрави оброци, како би деца стекла здраве навике у ис храни, каже Срђана Светозаревић.

Оно о чему су се школе, за почетак, договориле јесте цена. До ове школске године сума коју су родитељи месечно издавају за „чување“

деце разликовала се од школе до школе. Сада је она, захваљујући договору постигнутом на активу директора, 230 динара по дану, односно око 5.000 динара месечно. Боравак јефтиније плаћају само родитељи малишана из Основне школе „Живадинка Дивац“, четири хиљаде месечно, како би, пошто су нови, привукли што више интересената.

М. ОБРЕНОВИЋ

КОЛИКО ДРЖАВА ПОМАЖЕ НЕЗАПОСЛЕНИМА

Некима помало, другима ништа

Званично, у Крагујевцу посао има 40.755 људи, а 21.766 га тражи. Неку врсту новчане надокнаде тренутно преко бироа прима само 2.900 бивших радника, углавном из „Заставиних“ предузећа, а млади који тек треба да се запосле не могу очекивати новчану помоћ, јер за такве пројекте више нема паре.

Пише Јаворка Станојевић

Бити незапослен у Србији, осим што подразумева довитљивост у превижљавању, значи бити део бројке од 779.000 лица која су, према подацима званичне статистике, почетком ове године, чинила армију људи без посла. Међу њима је и 235.000 младих које издржавају родитељи, који често и сами немају сигурне приходе, што доводи до вишегенерацијске незапослености какву познају многе породице у Србији.

Држава која се држи бројки, ко-

БИВШИ РАДНИЦИ ГРУПЕ „ЗАСТАВА ВОЗИЛА“ НА БИРОУ РАДА

је занемарују запослене у посрунливим фирмама који годинама не примају плату, или одлазе на посао, нема одговор на питања - како живе људи које њена бирократија види као лица која немају запослење, јер га никада није озбиљно поставила.

Да је било места за бављење овим неугодним проблемом говори податак да је само прошле године сваког дана, рачунајући и нерадне, посао губило 43 радника, што је на крају дало збир од 15.750 људи који су се нашли на улици. Ова рачуница одраз је чињенице да је прошле године, махом у предузећничком сектору, са списка оних који раде свакодневно брисано 56 радника, док су српске фирме

дневно успевале да ухлебе тек 13 новозапослених.

■ За четири године мање 5.500 радних места

Званична слика живота незапослених у Крагујевцу, који је у транзиционом периоду успео да искорачи из „долине глади“, сврставајући се међу општине чији становници зарађују тек који динар мање од републичког просека, такође се може видети само из бројки.

Према ономе што кажу подаци Републичког завода за статистику, посао има 40.755 становника града на Лепеници, док је 21.766 званично незапослено. Филијала Националне службе за запошљавање (која броји само оне који се уредно пријављују на евиденцију и не

спадају у категорију прималаца новчане надокнаде која следује онима који на бироу чекају пензију) располаже цифром од 20.374 картона оверена у септембру.

Иако се, у поређењу са крајем прошле године, када на евиденцији НСЗ-а било нешто више од 22.000 незапослених, армија Крагујевчана на бироу, бар првиједно, смањила за читавих десет процената, у рам за читаву социјалну положаја житеља центра Шумадије треба ставити и податак да је 1991. године у Крагујевцу било запослено 67.284 (45,67 одсто) становника, док је 2012. завршена са 40.053 запослених (22,57 одсто). Такође треба знати да је само у периоду од 2008. до 2012. изгубљено око пет и по хиљада радних места. Све ово Крагујевац је сврстало међу градове у који су забележили највећи пад запослености.

То што је економска криза процентуално преполовила у посленост у граду који се дичи високом позицијом на листи која стандард мери на основу просечних примања грађана, показује да незапослени спадају у статистички мртву категорију. Нема цифара које би измериле шта се десило са хиљадама транзиционих губитника који су, у најбољем случају, из фирм у којима су годинама радили испраћени са пар хиљада евра отпремнине или новчаном надокнадом до стицања права на пензију.

Иако је избројано да је међу онима који у Крагујевцу траже посао сваки четврти млађи од 30 година, нема података ни о томе колико их је, и уз чију помоћ, нашло начин да заради за живот. Не зна се ни колико је међу 59 одсто незапослених у пуној радној снази (од 30 до 54 године) добило какву помоћ и подршку на путу ка посу и у свакодневној борби за превижљавање.

Податак да неку врсту надокнаде прима само десет одсто пријављених на евиденцију говори да су незапослени десета рупа на државној „свирали“. Крагујевац овде није одмакао од просека, јер тренутно такозвану редовну новчану надокнаду због незапослености прима 2.027 бивших радника. Међу њима је 1.128 оних који су проглашени технолошким вишком, док је остатак ово право остварио због истека рада на одређено време. Ово је значајно смањење у односу септембар прошле године када је редовна надокнада добијала 3.590 незапослених. То је резултат чињенице да је почетком ове године завршен социјални програм по

БРОЈ КОРИСНИКА НОВЧАНИХ НАДОКНАДА ВАРИРА:
ЈЕЛЕНА ЗОРНИЋ, САВЕТНИЦА ЗА МЕДИЈЕ НЗС

Slatka mala kartica umesto čeka!

Slatka mala je nova i jedinstvena kreditna kartica kod nas koja u potpunosti i na prav način zamenjuje čekove. Karticu možete koristiti za sve transakcije u zemlji i inostranstvu, na Internetu, bankomatima i prodajnim mestima koja su obeležena znakom MasterCard.

Zamenite svoje čekove karticom OTP banke Slatka mala!

BOLJA OD ČEKOVА!

- ✓ Kupovina u zemlji, inostranstvu i na internetu, uz mesečnu naknadu na rate i bez kamate!
- ✓ Bez ograničenog broja čekova i odlaska u banku po nove čekove!
- ✓ Jednostavniji način plaćanja u odnosu na ček - nema blanketa ni popunjavanja čekova!

www otpbanka rs
Call Center: 0700 480 400 • 021 4800 400

otpbanka Verujemo jedni drugima

ОТВОРЕНО ПИСМО ПРВОМ ПОТПРЕДСЕДНИКУ ВЛАДЕ АЛЕКСАНДРУ ВУЧИЋУ

Суд обесмишљава наш статус

Ценећи Ваше напоре у борби против организованог криминала, а верујући да се дешавања око предузећа „Метал Системи“ д.о.о. у реструктуирању могу сврстати у ову категорију, обраћамо Вам се са молбом да заштитите државну имовину и раднике.

Решењем Привредног суда у Крагујевцу од 8. новембра 2013. године, на захтев повериоца Рајфајзен банке Београд, покренут је претходни стечајни поступак над предузећем „Метал Системи“. Овакав поступак до сада је непознат у судској пракси и ни над једним предузећем у реструктуирању до сада није применењен. Сам овај чин потпуно обесмишљава статус реструктуирања, а сигурни смо да је познато и суду.

Како смо из Ваших јавних изјава закључили, Ви и Влада не подржавате уништавање предузећа у реструктуирању и можемо закључити да овакво поступање не значи промену политике Владе према предузећима у реструктуирању, већ наставак волшебних дешавања око овог предузећа које га прате од његовог оснивања.

„Метал Системи“ су настали приватизацијом и спајањем више предузећа, пратила су их контраверзна догађања, високи кредити, посебно из Фонда за развој, и на крају колапс пословања и вишемесечни протести радника. Привидно је све окончано тако што је тадашњи власник враћао 57 посто капитала држави, 33 је задржао, а 10 посто је дао радницима. Околности и вишемесечна догађања која су уследила након првобитне понуде бившег власника да држави врати 100 посто капитала, па до постицања договора о сарадњију структури власништва, указивају се на то да ствар није потпуно завршена. Уследили су истражни поступци и у више наврата хапшења бившег власника.

ПОГОН „МЕТЕЛ СИСТЕМА“

Послујући у већински државном власништву покушавали смо да остваримо што већ приходе како бисмо са преосталих 260 радника имали сигурну будућност. Међутим, проблем решавања дугова који су у потпуности из периода пословања у приватном власништву нису могли бити решени, већ се морају решити кроз процес реструктуирања.

Мислимо да дешавања око овог предузећа, као и наведена одлука суда, заслужују посебну пажњу државе, а нарочито МУП-а, коме смо се такође обратили.

Ми ћемо Вам помоћи тако што нећемо дозволити да се наставе овакви процеси. Уколико ми не будемо имали где да радијмо, нећемо дозволити да раде ни неки други који су одговорни што су нас довели у такву ситуацију.

Милош ТАНАСКОВИЋ,
председник Самостајалног синдиката
„Метал Система“

коме је велики број бивших радника „Заставе“ стекао право на преквалификацију уз новчану помоћ из државне касе. У Филијали НСЗ-а кажу да је на смањење утицали и то што је један број корисника којима је остало две године до пензије испунио услов за пензионисање.

■ Пресушују извори финансирања

Новац преко бироа, на који не запослени из категорије редовних прималаца могу рачунати најдуже две године, такође добијају и радници фирми које су на основу Уре-

то мало паре дало довољно ветра у леђа на путу ка обезбеђивања егзистенције. Њих 127 је задовољио критеријуме, узело новац и започело или унапредило сопствени бизнис. У првој половини ове године стигла су 293 захтева, али је одобрена само 51 јер су пресушили извори финансирања.

Из истих разлога замрле су и активности на пројектима јавних радова, замишљених као начин да се помогне теже упосливим категоријама међу које, уз особе без зајмништа, спадају и жене које су пре-

ШАЛТЕРИ ФИЛИЈАЛЕ РАДЕ ПУНОМ ПАРОМ

dbe Владе ушли у посебан социјални програм. Ова владина мера омогућила је да новчану помоћ тренутно прима 1.305 бивших радника „Заставе“ којима је у тренутку останка без посла остало највише пет година до пензије. Они, међутим, не могу поправити проценат незапослених о којима држава брине, јер због чињенице да на бироу чекају пензију, не спадају у ову категорију.

Јелена Зорнић, саветница за медија крагујевачке Филијале НСЗ-а, објашњава да су цифре које показују колико Крагујевчана прима неку новчане надокнаде, која не може бити нижа од 80 нити већа од 160 процената минималне зараде, јако променљиве. То је последица чињенице да сви који су најмање годину дана непrekидно били у радном односу на одређено време имају право на тромесечну надокнаду. Пошто њихов број стално варира, мере се просеци који показују да је 2012. било 3.200 корисника новчане помоћи, док је ове године помоћ сваког месеца, у просеку, добијало 2.911 бивших радника.

Пошто посао администрације није да зна ко су људи који примају надокнаду, бирократска машинерија их препознаје као „стечаје“, технолошке вишкове, раднике на одређено...

Оно што о њима знају у крагујевачкој Филијали је да су на биро углавном стigli из бивших „Заставних“ друштава у реструктурирању. Њима се почетком недеље пријуршило још тристатинак некадашњих радника фирмама које су чиниле Групу „Застава возила“ који су се претњама изборили да пет година, колико им је остало до пензије, добијају новчане надокнаде.

Они који су некада радили су једини којима је држава новчано помагала да преброде прелазак у групу тражилаца поса. Осталима, укључујући и неколико хиљада младих са факултетском дипломом, нуде се мере које НСЗ зове подстицајима за запошљавање, али од јуна нема ни за њих новца, због ребаланса буџета и пречих ствари.

Због тога незапослени Крагујевчани скоро пола године немају прилику да пројектима конкуришу за новац намењен подстицају само-запошљавања. Иако је реч о само 160.000 динара, прошле године се међу незапосленима нашло 384 оних који су сматрали да би им и

то мало паре дало довољно ветра у леђа на путу ка обезбеђивања егзистенције. Њих 127 је задовољио критеријуме, узело новац и започело или унапредило сопствени бизнис. У првој половини ове године стигла су 293 захтева, али је одобрена само 51 јер су пресушили извори финансирања.

Постала је практика да се за све информације, чак и о локалним темама, које су везане за државне установе треба обратити извору у Београду, односно централама институција, установа, органа и предузећа, где задужени за односе са јавношћу са конкретним темама, везаним баш за одређену средину, обично нису ни упознати

Илустрација: Гoran МИЛЕНКОВИЋ

ЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА ИЗВОРА ИНФОРМАЦИЈА

Само кад Београд овери

За новинаре у унутрашњости постало је право мучење када треба да обраде тему о којој би требало да добију информације из органака државних установа, институција или предузећа. На свако питање о локалним темама, одговор је: „То морате да питате у централама, ми нисмо овлашћени“ или се, пак, новинару објасни да мора да пошаље питања електронском поштом за Београд, а они „одозго“, потом, проследе одговоре, који су најчешће врло штури и уопштени или, у најбољем случају, одреде саговорника који ће говорити о тој теми. До недавно је важило правило да се представници медија обрате директору испоставе који је најчешће одговарао на питања или давао дозволу некоме од својих чиновника, али у последње време нема теме која није „велика тајна“, а одговори се могу добити једино на београдским адресама.

Да ли руководства у централама сматрају да ван Београда нема кадрова који знају са новинарима, па због очувања угледа фирмe важи строга забрана пружања било каквих информација, или је нешто друго у питању, тек стиче се утисак да је циљ да се прикрију праве информације и новинари што елегантније „откаче“, а то значи да јавност буде ускраћена за оно што би у демократском друштву требало да зна.

■ И најупорнији одустају

Очигледно је на снази централизација информација, односно извора информација. Примера ради, да би написао текст о пропалој приватизацији једног крагујевачког предузећа, новинару је заступник капитала у том предузећу одговорио да мора прво да пошаље питања мејлом, а након што заступник одговори све то се шаље за Београд, Агенцији за приватизацију је та која мора да да „зелено светло“ за објављивање у штампи. Исти је случај када треба да се добију информације о томе колико, рецимо, има Крагујевчана који плаћају порез на доходак, или колико је током ове године било контрола финансиске полиције или тржишне инспекције у овдашњим радњама и кафићима. Слична су и искуства локалних новинара у такозваним филијалама државних служби, попут Фонда здравствене заштите, ПИО фонда, царине, као и различних органака већих јавних предузећа.

Због политike затварања очију пред беспрективнишћу младих нараштаја земља која претендује да је у Европску унију има велике шансе да у европском друштву заузме високо трећу позицију по незапослености омладине, одмах из Грчке и Шпаније.

Родољуб Шабић:

Никада не ваља претерана централизација, јер она није добра ни за оне који је практикују, а ни за оне чије остваривање права на информације чини компликованим

пишу о темама из ове области, па макар и оним најбаналнијим као што је рецимо заинтересованост девојака у Крагујевцу за цивилно служење војног рока. Иако су овде за то питање компетентни, развлашћени су у погледу давања података за јавност, а адреса за све одговоре је војна управа за односе са јавношћу у Београду. Уместо одобрења развлашћенима да разговарају, процедуре је таква да се напише захтев и унапред пошаље питања, као да је реч о највећој државној тајни.

Постала је практика да се за све информације везане за државне установе треба обратити извору у Београду, односно службама централама институција, установа, органа и предузећа, где задужени за односе са јавношћу, често, са конкретним темама, везаним баш за одређену средину, обично нису ни упознати. Због тога је процедура информисања јавности и те како компликована. Обично се то одвија тако што се најпре портпарол упозна са темом и питањима. Затим затраји времена да се о томе распита, најчешће у телефонском разговору са развлашћенима у провинцији, па тек онда, кроз неколико сати или дана, новинар може да се јави да добије стручно обрађену и упаковану информацију. За свако додатно питање процедуре се понавља, све док и најупорнији не дигну руке, јер не постоји начин да се овај поступак заобиђе.

■ Дуго путовање до информације

На питање да ли се неко од новинара жалио Поверенику за информације од јавног значаја, први човек повериштва Родољуб

Шабић за „Крагујевачке“ новине каже да није било формалних примедби, у смислу поднетих жалби повериенику, али да је лично често био у прилици да неформално чује изразе нездоволства представника медија, цивилног сектора, односно грађана због централизованог и компликованог механизма за остваривање права на приступ информацијама, који се практикује у неким органима власти, односно државним предузећима.

Међутим, са становишта Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја који Повереник штити, подносилац захтева за приступ информацијама комуницира са „органом власти“, а не са појединцима или унутрашњим организационим јединицама у оквиру тог органа.

- За Повереника је битно да се орган власти према поднетим захтевима односи онако како закон налаже, да поступа с њима у закону утврђеним роковима, а сама унутрашња организација није ствар Повереника, већ самог органа власти, каже Шабић и додаје да се њему никада не допада претерана централизација, па ни у овом контексту. Он мисли да она није добра ни за оне који је практикују, а ни за оне чије остваривање права на информације чини компликованим.

У првом случају претерана централизација индиректно говори о неповерију централе у људе из локалних јединица, о неповерију у њихову способност да одговорно комуницирају са јавношћу. А у другом случају, мада се не може уклопити у појам цензура, она свакако најчешће са свим непотребно отежава пут до информација и дестимулише трајиоца информација.

- Стојим на становишту да сви који врше власт и троше јавни новац треба да улажу напор да учите што квалитетнијим и ефикаснијим остваривање права јавности да зна, а то свакако подразумева и одговарајући однос према питањима унутрашње организације, каже Родољуб Шабић.

Муке новинара да дођу до информације мање су важне од чињенице да је реч о пресушивању извора информација у унутрашњости Србије, односно њиховој концентрацији у престоници. Још опасније је то што се отуда саопштава обрађена истина, стиже штута информација, а не би зачудило када би се на путу од извора у Београду до знатијељника у унутрашњости негде и изгубила.

Гордана БОЖИЋ

УГАШЕНЕ СВЕ НАДЕ У НОВИ ЖИВОТ ЛИСТА „СВЕТЛОСТ”

Издавач се удавио у дуговима

Лист је практично угашен јер две године није објављен ниједан број, иако предузеће које издаје новине још формално постоји, али без новинара и запослених и са имовином која је вишеструко мања од дугова. Нова приватизација овакве фирме тешко је изводљива и мало је оних који верују у чуда

Пише Милош Пантић

Крагујевачким новинарима колеге из других градова често последњих месеци поставе питање – шта је са листом „Светлост”? Из одговора који добију ништа им не буде јасно, већ само може да их збуни и наведе на питање како је то могуће? Јер одговор гласи: лист „Светлост” постоји, али не излази.

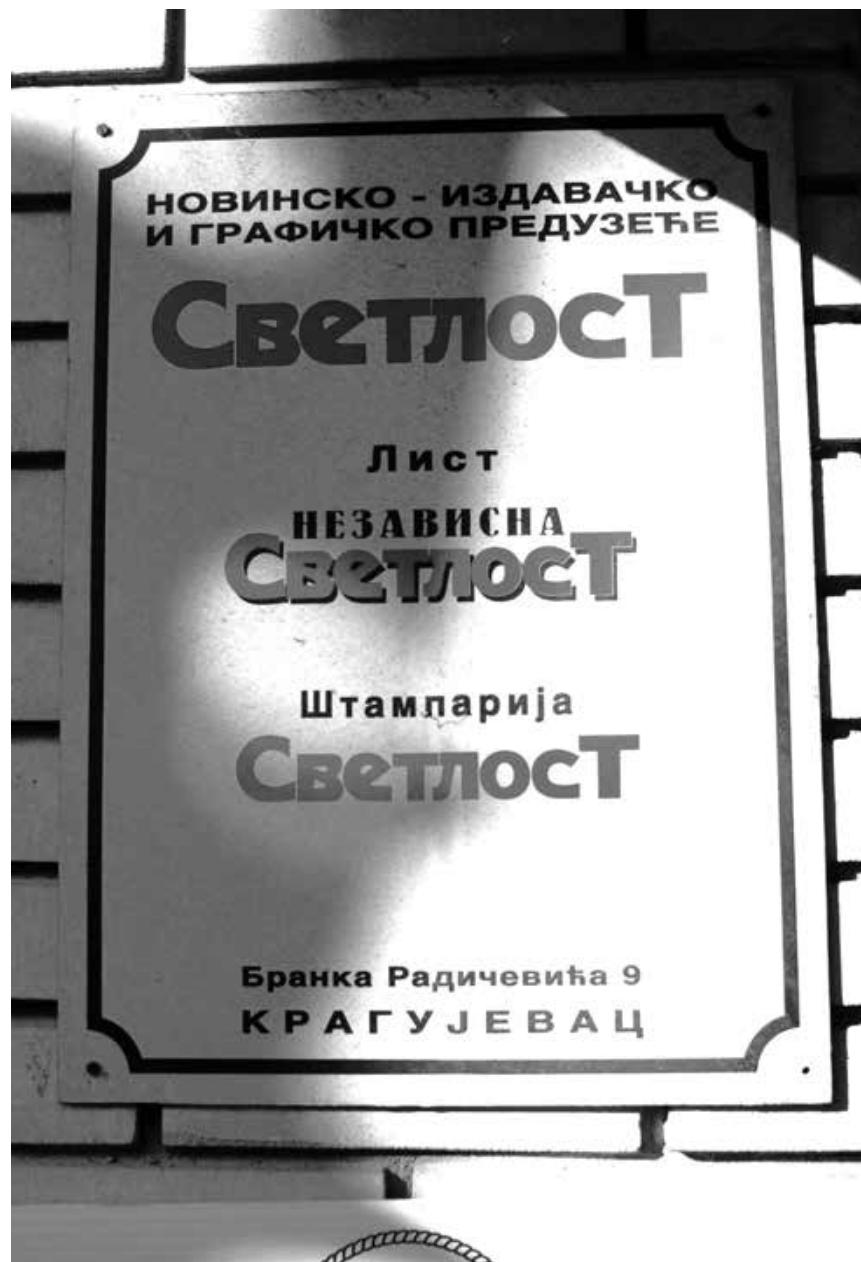
Прецезни одговор би гласио да постоји предузеће „Светлост”, али да оно већ две године не ради оно што му је основна делатност, не издаје новине. Лист не излази јер тренутно у предузећу нема ни једног запосленог, а највећи део имовине, односно пословних просторија, продат је ради намирања дугова штампарији „Фемили прес”.

Практично, лист основан 1935. године, који би за две године требало да прослави 80 година постојања, угасио се у новембру 2011. године, када је Агенција за приватизацију поништила купопродају предузећа и раскинула уговор са власницима Гвозденом Јовановићем, Влатком Рајковићем и Драгољубом Миловановићем због неуплаћене рате.

■ Немоћ заступника

На сцену тада ступа Агенција за приватизацију, која именује заступника чији је задатак да брине о преосталом друштвеном капиталу и евентуално покуша да припреми фирму за нову приватизацију. Заступници су се у предузећу „Светлост” од тада смењивали као на траци, али нису успели да издају ни један број листа, јер нису имали ни новинаре ни потребна средства. После првог заступника Љубинка Јанковића, на то место постављена је половином прошле године Славица Трифуновић, садашња помоћница министра културе, али је убрзо напустила ову дужност јер јој није верно представљено стање у фирмама, па је схватила да са блокираним рачуном и огромним дуговима од покретања издавања новина неће бити ништа.

У јулу прошле године долази трећи привремени заступник капитала у предузеће, Влада Радовић, некадашњи директор Трговинског предузећа „Србија”. У том моменту фирма је опет била у блокади због дугова, са свега два запослена новинара, али су и они нешто касније, као и сви остали радници пре њих, напустили предузеће и отишли у Националну службу за пошљавања. Без радника, без па-

НА УЛАЗУ У ЗГРАДУ ЈОШ СТОЈИ СТАРА ТАБЛА КАО ЈЕДИНИ ЗНАК ДА СУ ОВДЕ НЕКАДА БИЛЕ НОВИНЕ

ра, са продатим већим делом пословних просторија од стране суда по извршним хипотекама из времена док је предузеће било приватизовано, било је немогуће обављати основну функцију фирме, издавати новине.

Суд је продао у првој половини прошле године на две лицитације седам просторија на првом спрату зграде у Улици Бранка Радичевића, где су биле просторије редакције, и седам просторија у подруму исте зграде, које су такође припадале „Светлости”, а све да би се намирио дуг приватној шта-

мпарији „Фемили прес” из Крагујевца, власнику Драгана Леповића.

Овај приватник успео је да најми своја потраживања тако што је постао нови власник овог пословног простора, јер је сам учествовао у куповини на лицитацији. Канцеларије на првом спрату је издао у закуп градској управи, а подругм и даље стоји празан. Након ове продаје у власништву предузећа остало је још само 69 квадрата пословног простора у приземљу зграде, који је под хипотеком датој Пореској управи због

отворити могућност да неко други под овим старим именом и брендом једног дана поново покрене новине. Предузеће „Светлост” је, заправо, део велике групе од 409 фирм у Србији које су у надлежности Агенције за приватизацију, а још нису приватизоване.

За те фирме је пре неколико дана министар привреде Саша Радуловић изјавио да ће држава покушати да реши њихово питање тако што ће их „очистити од дугова претварањем потраживања у улог државе и потом поку-

ПРИЈАВЕ ПРОТИВ БИВШЕГ ВЛАСНИКА

Све пало у заборав

Пре него што је у новембру 2011. године поништена приватизација „Светлости”, новинари овог листа, који су месецима били у штрајку, поднели су разним инстанцима низ пријава против власника листа Гвоздена Јовановића, јер је он за време штрајка ангажовао друге раднике и наставио да издаје лист.

Тако су тужили овог послодавца јер је објавио оглас за запослење хонорарних сарадника док су они штраjkовали. За време штрајка у импресуму листа објављивана су имена запослених који нису учествовали у изради новина. За то време били су ангажовани сарадници без било каквих уговора, што се могло утврдити увидом у документацију.

Министарству финансија упућене су пријаве о нелегитимном раду Агенције „Лого” коју је Гвозден Јовановић ангажовао док је трајао штрајк запослених да продаје огласни простор, при чему приликом наплате оглашавачима нису издавани фискални рачуни.

Запослени су поднели и пријаву Пореској управи због сумње да дневни пазари од огласа и читуља ни-

ГВОЗДЕН ЈОВАНОВИЋ ЗВАНИЧНО ЈОШ НИ ЗА ШТА НИЈЕ КРИВ

су уплаћивани на рачун предузећа. Агенција за приватизацију поднела је тужбу против Гвоздена Јовановића јер је након раскида приватизације основао и регистровао Издавачко друштво „Светлост”, иако је упоредо постојало предузеће АД „Светлост”. Тужилаштву је предат и списак компјутерске опреме која је након раскида приватизације изнета из зграде у Улици Бранка Радичевића. Од свих ових инстанци до сада није стигла информација шта је од ових тужби одбачено, а шта узето у поступак и какав је исход поднетих пријава.

неусплаћених доприноса и пореза на плате радника.

■ Дуг већи од имовине

Сви остали повериоци којима ово предузеће дугује тешко могу чему да се надају када је упитању наплати потраживања. У овом моменту фирма дугује Фонду за развој за узете кредите два милиона динара, добављачима 3,89 милиона динара, где спадају и неплаћени рачуни за грејање, струју, док се радницима по основу плате, доприноса пореза и хонорара дугује чак 22 милиона динара.

Фирма је на дан 15. новембра ове године била у блокади за износ од 5,5 милиона динара. Када се све сабере и подвуче црта, немогуће је видети било какву будућност сем стечаја за предузеће чији дуг за око 20 милиона динара премашује вредност његове имовине. То је у овом тренутку реалност за лист дуге и светле традиције за који су везане генерације Крагујевчана и који представљају један од најпознатијих брендова у информисању, не само у Крагујевцу, већ и у Шумадији.

Ипак, изгледа да још има оних који верују у чуда. Незванично се може чути да неки заинтересовани за лист гаје наду да ће се новим законима и уредбама, па и најављеним изменама Закона о приватизацији,

отворити могућност да неко други под овим старим именом и брендом једног дана поново покрене новине. Предузеће „Светлост” је, заправо, део велике групе од 409 фирм у Србији које су у надлежности Агенције за приватизацију, а још нису приватизоване.

За те фирме је пре неколико дана министар привреде Саша Радуловић изјавио да ће држава покушати да реши њихово питање тако што ће их „очистити од дугова претварањем потраживања у улог државе и потом поку-

НОВА ПРАКСА АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ

Суперконтрола над информацијама

Да бисмо сазнали какво је тренутно стање у предузећу „Светлост” АД, које издаје истоимени лист и какве су шансе да се издавање новина обнови, обратили смо се заступнику капитала Влади Радовићу.

Радовић нам је рекао да је процедура таква да морају напред да се пошаље питања, која он мора да проследи Агенцији за приватизацију у Београд, па тек када од њихове службе за информисање добије одобрење може да нам пошаље одговоре, такође уписано форми. Када смо послали питања, од Радовића смо убрзо добили ново објашњење. Он је од службе за информисање Агенције за приватизацију добио ново упутство које гласи да наша питања и своје одговоре мора да пошаљемо њима на читање и одобрење, па тек онда може да их проследи редакцији наших новина.

Како до закључења овог броја, у уторак, 19. новембра, такво одобрење из Београда није стигло, а самим тим ни одговори од Радовића, морали смо за писање овог текста да се ослонимо на друге изворе како бисмо дошли до потребних информација.

Очиједно је да су у Министарству привреде од доласка новог министра Саше Радуловића, у чијој је ингеренцији и Агенција за приватизацију, зајели неки нови режим суперконтроле над информацијама, која би једноставније могла да се назове цензорум. Остаје нејасно како у Агенцији мисле да прогласе тајним податке који по законима ове земље морају да буду доступни јавности.

шати да за њих нађе новог власника”.

Питање је како би то изгледало у случају „Светлости” и да ли је то са оволовим дуговима изводљиво, поготову што су највећи повериоци бивши радници. Чаршијске комбинаторике почеле су да се праве и око писма о намерама које је заступнику капитала упутио бивши сарадник листа Милош Милошевић, директор банке који се преселио у Београд, а једно време је у „Светлости” на заласку банкарске каријере објављивао економске коментаре.

Милошевић је у том писму у своје име још неколико сарадника затражио да се тој групи на име неисплаћених хонорара уступи право коришћења имена листа, који они намеравају поново да покрену.

Писмо групе сарадника проследено је Агенцији за приватизацију, или никаквог одговора још нема. Питање је ко ће да процени вредност једног оваквог бренда и колико та вредност упореди са износом дуга према овим сарадницима. Све то би могло да дође на дневни ред када се покрене стечај овог предузећа, који је по свему судећи неизбежан. Али, има и тумачења да ће нови Закон о приватизацији бити доста флексибилнији него до сада и да могу „разна чуда да се десе.”

Гламурозне прославе осамнаестог рођендана са преко стотину званица највише одговарају угоститељима чије су сале резервисане и по неколико месеци унапред. Феште са ватрометом и трубачима постале су уобичајне, а стручњаци упозоравају да су све чешће оне жеља родитеља, јер у њима виде симбол престижа и моћи

Јземљи у којој криза траје тридесет година, у којој радници штрајкују, а фирме одлазе у стечај, ЕПС сече струју због неуплаћених дугова, а рачуни у банкама иду у дебеле минусе, изгледа да новцима увек само за „доказивање“. То показује ново помодарство, које је од пре неколико година узелом мања. Реч је о прославама осамнаестог рођендана, који све више личе на свадбено весеље, девојкама недостаје једино бидермајер, а момцима - девојка који ће исти да носи. Све остало је ту - многобројни гости, богата вечера, ватромет, трубачи, скупоцена одећа и незаобилазна фолк музика.

Некадашње пиће са другарима и прослава у кругу најуже породице замениле су сале у ресторанима и кафанама са преко стотину званица. Декорисана сала, столице пресвучене саћемом и повезане машнама, комплетан славски или свадбарски мени, жива музика и камерман који ће све то да забележи. Врхунац вечери је посебно наручена торта, уз коју су обавезни трубачи и ватромет.

Неко би можда рекао да није рођендан као и сваки други, тада постјеш свој човек, можеш да гласаш, да возиш и будеш одговоран за своје поступке, али да ли прослава мора да има све елементе кича?

Изгледа да данас мора, јер од када је почела прослава пунолетства начини обележавања значајно су се променили. Седамдесетих су доминирале кућне журке, са најближим пријатељима. Владала је опуштене атмосфере и једино су били важни музика и пиће. Није било скупоцених поклона, већ је свако доносио колико и шта је могао.

Међутим, са почетком ере турбо фолка, дошло је до раслојавања друштва и имућнији су почели да праве журке у дискотекама. Оне су планиране месецима, а колико је то ишло

ЛЕЛА ВУЈОШЕВИЋ, СОЦИОЛОГ

МОДА ПРОСЛАВЉАЊА ОСАМНАЕСТОГ РОЂЕНДАНА

Још мало па као свадба

СЛАВЉЕНИЦА ЈЕ ЖЕЛЕЛА ДА СВИ ГОСТИ БУДУ У БЕЛОМ

далеко говори и податак да су штампане улазнице посебних дезена, ангажовано је обезбеђење које је пропуштало само одабране, а музику је пушило популарни ди-џеј. Иако је и тада на журкама било и по 200 људи, прославе су окупљале само омладину, а често су их правили неколико другова или другарица заједно. На њима није било хране, само отворени шанк, а поклони су били симболични.

■ Прославе у ресторанима за 150 људи

У последњих пет година, да ли због нестанка дискотека у Крагујевцу или зато што родитељи жеље младе да држе на оку, славље се преселило у ресторане.

Пад стандарда и раст незапослености пратиле су све гламурозније прославе и скупоцени поклони, а све више родитеља организовало је журке изван својих могућности.

Угоститељи весело трљају руке и истичу да су сале резервисане месецима унапред, па се забаве праве и радним данима. У великим салама се продаје целокупан мени, чија цена је слична свадбеном, од 12-15 евра, уколико слављеник не жeli дојатно јело или посебну декорацију.

- Ми смо славили ћерки рођендан у „Женеви лукс“ и само сала, за 150 људи, изнела је нешто више од 2.000 евра. Торта је била тематска, са модним детаљима и цветовима и коштала је 7.000 динара, када су је унели дошли су трубачи, а изнад ње не главе експлодирао је балон са конфетама и другим балонима. Било је заиста лепо. Ако урачунамо и њену

хаљину, специјално купљену за ту прилику, шминку, фризуру, камермана и фотографа, све је коштало око 3.000 евра и то ћемо отплаћивати неко време, објашњава мајка осамнаестогодишњакиње.

Она истиче да је ово боља варијанта него да су посебно правили за одрасле, а у неком кафићу за омладину, јер би онда морали да плаћају два закупа и две музике или ди-џеја, чија цена је од 50 евра, а декорација простора се креће од 50 до 200 евра. Такође, фотограф би своје услуге наплатио још 30 евра, а пошто би се служило само пиће нису жељели да ризикују неке проблеме.

Ипак, има и оних који не желе да се уклоне у постојеће трендове, па су рођендане прославили у кућној атмосferи. Међутим, ни то не може да буде обична журка, већ она коју ће сви другови памтити. Тако је Крагујевчанка за пунолетство своје ћерке организовала журку у белом.

- Њена жеља је била да сви буду у белом и да све буде гламурозно. Припремали смо прославу више од месец дана, а позвана је само нају-

И РОЂЕНДАНСКОЮ ТОРТИ СВИ ТРЕБА ДА СЕ ДИВЕ

Доктори драги, садашњи и будући, у овој текој ситуацији замолила бих вас да дате све од себе да лекарске услуге буду на нивоу јер ми, очекујемо од вас помоћ.

С обзиром да смо супруг и ја у трећем животном добу, били смо код многих лекара и лежали на разним одељењима. Десетог октобра мој супруг је поломио десни кук. Хитна помоћ је стигла одмах и докторка која је тог дана била у смени реаговала је брзо и ефикасно. Хвала јој, она са поносом носи бели мантар. Примјен је на одељење ортопедије. Изразила сам жељу да мог супруга оперише др Жан Фришичић, чији сам ја дугогодишњи пациент. Један од лекара са овог одељења мало је реаговао и рекао ми: „Лакше коњу без самара“. Рекла сам да не разумем ко је коњ, а ко самар? Остали лекари су били фер и сложили се да имам право да бирајам лекара.

Мислим да је основно да сваки лекар пациенту прво да лепу реч, а да му помогне колико може. Свако од нас ће бити задовољан, али на жалост поједини лекари се понашају супротно, па неки пациенте деле на богате и сиромашне, на грађане првог и другог реда, образоване и необразоване. За што, питам се зашто?

јснажније манифестије, с обзиром да имају мало животног искуства. Социолог Лела Вујошевић објашњава да је обележавање пунолетства ствар индивидуалног избора и зато може да укаже на одређене вредносне профиле младих и њихове животне стилове.

- Истраживања ученика средњих школа показала су да је средином 90-тих све популарнији постао хедонистички стил живота, док је рапидно опала брига за опште добро. Такав стил карактерише жеља за безбрежним животом, за препуштањем непосредним задовољствима и трошењу новца на забаву. То се деломично може објаснити нестабилном друштвеном ситуацијом и неизвесном будућношћу која усмерава младе да „живе у садашњем тренутку“, а не да планирају на дужи рок. С друге стране, под утицајем популарне културе, они се на својој гламурозној рођенданској прослави осећају као „селебрити“, макар на кратко поистовећују се са зvezдама естраде који су им узори, објашњава Вујошевић.

Међутим, треба имати у виду да су све чешће родитељи они који своју децу подстичу на спектакуларне прославе, видевши у томе доказ статусног симбола своје породице. То је прилика за доказивањем пред родбином и пријатељима, а сама прослава је постала ствар престижа. Она додаје да је посебно карактеристично за земље источне Европе, у којима постоји снажна морална обавеза родитеља да пружају подршку деци током целог живота, па ће тако настојати да удовоље њиховим жељама и по це-ну великог одрицања.

То подразумева и велико задуживање и позајмице, јер не желе свом детету да ускрате оно што су сви у његовој генерацији имали - да бар један дан буде у центру пажње. Зато су спремни да плате и више од 2.000 евра, колико најмање износи прослава у ресторану.

Изгледа да је овај догађај, бар за мушку децу, заменио испраћај у војску, па су тако и поклони који се но-се искључиво новац, злато или оригинал парфеми. Имућнији чак поклањају синовима моторе или аутомобиле, а девојкама уградњу силиконе у усне, груди или задницу. Иако и стручњаци објашњавају да 18. рођендан није као и сваки други и да обележава иницијацију у свет одраслих, упозоравају да га треба ускладити са стањем у друштву, а не од њега правити кич који не приличи њиховим годинама.

Биолета ГЛИШИЋ

ПИСМО

Лекари за пример колегама

У КЦ у Крагујевцу многи лекари са поносом треба да носе беле мантиле са својим именом, али им и оних који треба да се стиде због својих поступака према пациентима.

Мислим да је основно да сваки лекар пациенту прво да лепу реч, а да му помогне колико може. Свако од нас ће бити задовољан, али на жалост поједини лекари се понашају супротно, па неки пациенте деле на богате и сиромашне, на грађане првог и другог реда, образоване и необразоване. За што, питам се зашто?

Др Фришичић је мог супруга оперисао 22. октобра, операција је била тешка, али успешна. Моја породица и ја захвални смо др Жану и особљу са одељења ортопедије, јер је он за нас жива легенда, ненаметљив, скроман, бра и заиста са поносом може да носи бели мантар.

С ортопедије мој супруг је преображен на одељење РХ центра, где га је примила докторка Ката-рина Каћа Парезановић, тиха, блага нарави, за коју су сви пациенти исти, лекар какав се само може пожелети. Хвала и целокупном особљу одељења, тамо влада ред и дисциплина.

Већ сам навела да сам и сама прошла кроз многе прегледе, па сам тако дужна да се захвалим лекарима који су ми кроз живот помогли: др Петар Чановић, др Наташи Здравковић, др Биља-Кицевски, др Мире Веселиновић, др Сандри Лабовић, др Гордану Бојовић, др Зорици Кнежевић, др Саша Гавриловић, сестри Цици Брадоњић, др

Виктору Крстићу, др Зорици Лазић, др Владани Милошковић, др Влади Недељковић, др Светла-ни Цеци Јовановић, др Љубици Живић, др Снежи-Арсенијић, др Драгани Ивановић и др Антонију Димитровском.

Захвалност дугујем и лекарима из кућне неге чији смо корисници седам година (саветовала бих старима и болесним да се обрате овој служби за помоћ и ногу). Хвала тадашњем директору Влади Јовановићу који је утицао на мене и мог супруга да прихватимо услуге које пружају својим кори-сницима, др Мире Радовановић и др Драгију Ра-досављевићу, који старије и болесне обилазе и брину се о њима. Јако смо захвални и нашој неговатељи Јасминки Илић, која је као члан наше породице, јер нас тако дуго негује.

Хвала свима у жељи да и остали лекари пођу њиховим стопама.

Нада и Александар Ђорђевић

По хулиганским изградима Крагујевац, на срећу, нема престоничку „репутацију”, али је и на великој провери његов хвалоспев о најбезбеднијем граду. Све су чешћи улични и кафанијски обрачуни у којима севају ножеви и потеже се ватреном оружјем, што не може да прође без жртава, а најзабрињавајућа је чињеница што је међу насиљницима све више малолетника, па и деце.

Шта о томе каже званична статистика и полицијски извештаји, шта инспектори из Полицијске управе који се баве насиљем и крвним деликтима, шта стручњаци Центра за социјални рад који се баве малолетничком делинквенцијом и вршњачким насиљем

Пише Елизабета Јовановић

ХРОНОЛОГИЈА ОВОГОДИШЊИХ СУКОБА

Page пиштоли и ножеви

- Првог јануара у једном вршњачком сукобу малолетник је другом малолетнику зарио нож у груди испред кафеа „Парадизо”, доводећи му живот у питање, док је још један дечак истом приликом зарадио посекотину ножем по руци.
- Трећег фебруара, у пущњави на врху Главне улице, испред кафића „Одисеј”, двадесетпетогодишњи М. Ј. упуцан је у ногу из пиштола, а Л.С. (23) је избоден ножем у stomak. Овом догађају претходила је расправа између више младих особа, након које је Л. С. хицима из пиштола М. Ј. нанео две ране у пределу бутине. Међутим, иако повређен, М. Ј. је сустигао Л. С. и покушао да га убије оштрим предметом.
- Двадесетсмог марта матурант Стефан Јовановић брутално је претучен у кафе пицерији „Табаско“ у Косовској улици, преко пута зграде Политехничке школе, док је са другарицом седео у кафићу и пио пиће. Од тада више не види и не хода, једино помало чује. Њему је Дарко Р. (21) беџбол палицијом поломио лобању, за то време његов друг Никола Ш. (20) чувао је стражу и није дозвољавао да ико заштити нападнутог дечака. Када су видели да је С. Ј. у бесвесном стању побегли су.
- Да је којим случајем Дарко Р., који је и раније имао посла са законом, отишао на издржавање затворске казне, по правноснажној пресуди која је ступила на снагу много пре овог инцидента, можда се све ово не би ни десило.
- Крајем јуна у једној револверашкој пущњави из аутомобила у покрету, попут сцена из филма, у центру града, преко пута Нове цркве, затулали метак погодио је случајну пролазницу С. Ђ. (21) у ногу. Ова студенткиња је задобила тешку телесну повреду. На пограничном прелазу са Црном Гором, у Пљевљима, ухапшен је В. Т. (24) из Крагујевца под сумњом да је одговоран за покушај убиства. Верује се да је баш он 21. јуна ове године, у Улици краља Александра Првог Карађорђевића испалио више хитаца у правцу „шевролета“ у коме се налазило више особа, међу којима и С. Ј. (25) из Крагујевца и да је један пројектил завршио у нози девојке која није имала никакве везе са криминалним групама које су се разрачунавале на овај начин. Иначе, С. Ј. је полиција ухапсила нешто пре под сумњом да је починио више кривичних дела са елементима насиља.
- Средином октобра, у спомен парку у Шумарицама код извора, упуцан је Д. И. (20) из Баточине у ноге. Њега су напала два маскирана мушкараца на мотору, а пре тога убили су му пса. Пут је довео до Д. Ж. (35) из Крагујевца. Он је накнадно ухапшен и против њега је поднета кривична пријава за наношење тешких повреда, убијање и мучење животиња и неовлашћено држање оружја. Из истих разлога и због истоветних кривичних дела полиција је најпре ухапсила С. М. (26), та које из Крагујевца.
- Четвртог новембра, око осам сати изјутра, у дворишту Друге крагујевачке гимназије повређен је ученик треће године те школе С. У. (17). Полиција је ухапсила његовог вршњака Д. М. из Друге техничке школе, против кога је већ поднета кривична пријава Вишем јавном тужиштву због насиљничког понашања. Он је, према полицијским сазнанијима, дошао у двориште гимназије с намером да се „освети“ због свађе од претходног викенда. Д. М. је, након краће расправе, оштрицом сечива посекао вршњака по бутини.
- Петог новембра непозната особа напала је М. Ж. (40) на Тргу Мала вага док је чекао превоз испред Робне куће „Симпо“. Убоден је ножем у stomak, али је био за толико присебан да је сам позвао Хитну помоћ, потом је оперисан.
- Деветог новембра, пола сата пре поноћи, у Сарајлијој улици, у обрачуни младих тешко је повређен осамнаестогодишњи Андреја М. Сачекали су га Сава А. (18) и Дарко П. (19) у намери да се расправе за сукоб који су имали неколико дана раније. После међусобне расправе Дарко П. је напао Андреју М. задавши му више удараца по глави и телу да би га Сава А. ножем убог у груди.
- У ватреном обрачуну, који се додгио 10. новембра испред хотела „Зеленгора“, рањен је двадесетдвогодишњи Н. К., за кога се претпоставља да припада једној од криминалних група које се често сукобљавају по граду. У њега је за сада непознати нападач испалио хитац у ноге и побегао, оставивши га у локви крви.

ПОЛИЦИЈСКА СТАТИСТИКА

Расте број пријава

До 12. новембра ове године написано је 106 кривичних пријава за кривична дела против живота, тела и полних слобода (71 због наношења тешких телесних повреда). У истом периоду прошле године евидентирано је 86 пријава.

Малолетници су направили 203 кривична дела - 25 крађа, 45 тешких крађа, седам разбојништва, наношење шест тешких телесних повреда и четири лаке и једно учествовање у тучи. Током 2012. године малолетници су одговарали због 10 крађа, 35 тешких крађа, девет разбојништава, 15 тешких телесних повреда и пет лаких, као и због два учествовања у тучи.

Од укупно пријављених 1.764 лица 128 били су малолетници. Четворо и је имало испод 14 година, 39 су били у узрасту од 14 до 16 година, а 85 од 16 до 18 година.

Од 1.603 прекршаја прошле године 40 су починили малолетници. Од почетка године до данас против 25 малолетника поднето је 27 прекршајних пријава, а у четири случаја радио се о скраћеном прекршајном поступку, изречена су им четири укора и један појачан надзор од стране органа старатељства због дрског силијског понашања, туче, викања. Против пет малолетних лица поднето и пет пријава због ношења хладног оружја.

ЗАБРИЊАВАЈУЋИ ПОРАСТ АГРЕСИВНОСТИ МЛАДИХ

Почиње кавгом, заврши

онекад је довољан један лоше протумачен поглед и да сукоб ескалира. Више нема ни фер туче један на један, него се укључују групе. Све функционише на принципу да се клинци закаче некде у граду, најчешће у време викенда, а да није важан мотив, накнадно се заказује туча, или спонтано дође до ње када једни на друге набасају, после се једни другима свете и тако настаје врзино коло. Временом и забораве око чега су се прво закачили, али се појединачни конфликт продубљује и преноси на групу.

Прве информације о овим немилима догађајима сливају се у службу Хитне помоћи. Директор ове установе др Александар Кличковић каже да су повреде у сукобима све теже, обрачуни све бруталнији и да се спорадично као жртве, али и као насиљници појављују и девојчице, чега раније није било.

- Више нема везе у каквом се друштву крећеш. И добра деца страдају. Могу се, једноставно, наћи у погрешном тренутку на погрешном месту. То родитељи не могу да исконтролишу и не зна се када је крај тим тучама, јер се оне настављају. Деца се организују, друштво се свети. Групе су подељене по насељима и не зна се када конфликт престаје, каже др Горица Срећковић, помоћник директора Хитне помоћи.

- Конфликт по правилу избија негде у граду, а после се наставља по школама, чак и у преподневним сатима. Бивају планирани обрачуни. Родитељи најчешће зато накнадно чују, каже др Кличковић.

Према речима Јелене Трајковић, инспекторке за крвне деликте, посљедња три новембарска случаја бодења ножем су неповезани догађаји и у сва три су постојали ранији сукоби. Карактеристичан је слу-

чај из Друге гимназије, јер се десио у школском дворишту непосредно по доласку у школу. Сукобили су се ученик треће године и тројица њих који нису ученици те школе. Сачекали га, један га је

ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ

Померање граница брут

Вршњачко насиље укључује разне облике понашања обично група деце која у дужем временском интервалу, на различите начине, зlostавља друго дете. То могу да буду различити облици емоционалног зlostављања, вређања, понижавања, излагања руглу, али и физичког зlostављања. Најчешће се догађа у кругу школе, у школском дворишту, на путу између куће и школе и мери се тежином последица које оставља по дете.

Најважније је да родитељи и наставници, детету блиске особе, уколико им се оно не повери, препознају промене у његовом понашању. То дете најчешће реагује повлачењем, анксиозношћу, избегавањем да одлази у школу, а постојале су и неке драстичне ситуације, све до суицидности.

Стручњаке забрињавају што се стално померају старосна граница када се испољавају први облици зlostављања деце у школи на ниже разреде основне школе. Како постaju старији, ако се не постижу резултати у ресоцијализацији, они улазе у све бруталније облике насиља. „Квалификују“ се и за улазак у неформалне групе које организују и закazuju туче.

Опонашање одраслих

- Наше искуство показује да деца на све никим узрастима испољавају агресивно понашање према другој дете и да ти облици постaju све бруталнији. Разлог томе су што наше друштво не гује насиљнички агресивни модел понашања, који је присутан у свим сверама друштвенног живота и детаљи се усвајају као образац понашања. Због тога решење треба тражити са национальног нивоа, каже Љиљана Ђорђевић, социјални радник и руководилац службе за дете и омладину Центра за социјални рад у Крагујевцу.

И Љиљана Јаковљевић, психолог Центра, оцењује да се криминалистички млади не може посматрати ван друштвеног миља и криминалистичког понашања, деса то „упијајај“, али не прате даљи ток догађаја, какве је последице сносио насиљник. Оно што остане у жики пажње је заправо насиљни чин.

- Склоност ка вршњачком насиљу је последица и одређених особина личности које су најчешће резултат породичних и друштвених односа, чиме се придржује и ло-

Сава пуцњавом

КРИТИЧНИ ВИКЕНДИ,
НОЋНИ КЛУБОВИ
И ВЕЛИКИ ПАРК

убо ножем, а остали га тукли рука-
ма и ногама.

Тим поводом реаговало је и Ми-
нистарство просвете, међутим др-
жавни секретар Мухедин Фијуља-
нин оценио је да су школе у Крагу-

јевцу безбедне и да је на надле-
жним истражним органима да у-
тврде да ли је било пропуста у ве-
зи са тим инцидентом.

- Порука представницима школа,
али и свима у школском систему, по-
лицији, центру за социјални рад је
да се активно укључе у превенцију
насиља, јер је то превасходни зада-
так, рекао је државни секретар.

Директор Друге гимназије Ми-
ољуб Јоксимовић на то је рекао да
школа никада није затварала очи
пред проблемом, да се строго при-
државају правилника о безбедности
ученика, заједно са члановима са-
вета родитеља и тимови за безбед-
ност, укључујући и школског поли-
цајца. Појаснио је да је нападнути
дечак добар ћак и добар спортиста
и да је Друга гимназија најбезбед-
нија школа у окружењу, бар тако
показују сви параметри, и да их је
затекло то што се десило.

- Школска дворишта су врло
ретко места најтежих обрачунова-
захваљују улози школских поли-
цајаца. Спроводи се и едукутиван
рад у свим основним и средњим
школама на тему малолетничка де-
линквенција и наркоманија. Чиње-
ница је да је увек било несугласи-
ца међу децом школског узраса,
разлика је у томе како се решава-
ју, каже Јелена Трајковић из Поли-
цијске управе.

По њој, ограђено двориште ни-
је никаква гаранција да у њему не-
ће доћи до физичког сукоба деце,
па чак и деце са стране која не по-
хађају ту школу.

Последња три случаја бодења
ножевима немају директне везе
са групом криминалаца, али има
скорији који се десио код „Зелен-
горе“. Претпоставља се да је повре-
ђен члан једне групе од две које се

вање за дететов живот. Отуда деца
постају „насилници“, што то касни-
је може да се коригује саветодав-
ним радом и спречи асоцијалност,
емоционална и социјална незре-
лост, деструктивност, егоцентрич-
ност, непослушност и слично, али
је потребан озбиљан рад.

■ Васпитна запуштеност

Нека деца у породици су сведо-
ци породичног насиља и када ни-
су непосредне жртве. И то понаша-
ње се неповољно одражава на њих,
прихватају га као „образац“ свог
поношења. Деца су чешће, ако су били сведоци
породичног на-
сиљу, а девојчице
повлачењу и ан-
ксиозности, па та-
ко несигурне мо-
гу бити жртве
друге деце.

- Када идем по
школама и раз-
говарам са пси-
холошко-педаго-
шком службом,

ПСИХОЛОГ БИЉАНА
ЈАКОВЉЕВИЋ

ШКОЛСКИ ПОЛИЦАЈЦИ

(Не)васпитана деца

У последње време све је уочљивија превентивна улога
полиције, нарочито школских полицијаца. У Крагујевцу
је у седам основних и десет средњих школа ангажовано
14 полицијаца који покривају најмање по две школе.
Њихова делатност је позорничка, униформисана, по-
кривају зону школе, као и зону око ње..

По речима Гордане Симовић, инспекторке за мало-
летничку делинквенцију, свака школа је прича за себе,
има различиту зону безбедности, очигледан је недостатак
видео-надзора, необезбеђеност саобраћајница која
је се налазе у близини, неосветљеност школа у вечерњим
сатима, недостатак физичко-техничког обезбеђења.

Ипак, школски полицијаџи нису свемоћно нити су у
улози васпитача, што, пре свих, треба да буду родите-

НАСИЉА НА СПОРТСКИМ ТЕРЕНИМА

Нетрпљивост навијачких група

У току ове године евидентирано је 16
кривичних дела насиљничког понашања
на спортским приредбама и три прекр-
шаја. Најчешће је реч о уношењу и паље-
њу пиротехничких средстава на триби-
нама, физичким сукобима између навија-
чачких група, али и између учесника
спорске приредбе, као и физичким на-
падима на службена лица и уништењу
или оштећењу имовине на спортским об-
јектима.

У циљу сузбијања насиљничког пона-
шања на спортским објектима Влада Реп-
ублике Србије донела је Националну
стратегију за борбу против насиља и не-
дличног понашања на спортским при-
редбама, као и акциони план за њено
спровођење, у коме су дефинисане актив-
ности, задаци, индикатори, носиоци и ро-
кови за спровођење стратегије. Стратегија подстиче
развијање мултисекторске сарадње за борбу против на-
сиља и недличног понашања на спортским приред-
бама, почевши од спортских савеза и клубова (као ор-
ганизатора), МУП-а, Министарства просвете и Мин-
истарства правде, локалних самоуправа, медија...

У Полицијској управи у Крагујевцу постоји посебан
одсек за праћење и спречавање насиља на спортским
приредбама. Постоји низ превентивних мера које се пре-
узимају у циљу спречавања насиља и едукације мало-
летника и деце, па је тако у току септембра и октобра
спроведен локални акциони план спречавање хули-
ганства и насиља на спортским приредбама под нази-
вом „Навијај за своје и поштуј друге“. План се састоји
од три активности. Права је едукација ученика седмих и
осмих разреда и ученика прве и друге године средње
школе, којом приликом је одржано осам трибина и пред-

НАЈЧЕШЋИ ПРЕКРШАЈИ СУ УНОШЕЊЕ
И УПОТРЕБА ПИРОТЕХНИКЕ

става драмске секције Прве техничке школе. Друга ак-
тивност је била организована посета 1.500 ученика сред-
њих и основних школа са територије Крагујевца фуд-
балској утакмици у Хали „Језеро“, а трећа посета фуд-
балској утакмици на стадиону „Чика Дача“, којој су при-
ступали и чланови савета родитеља, који су у тимо-
вима за безбедност у основним и средњим школама, у-
ченици и наставници.

Примећено је да у школама има доста инциденаата и
прозвики због навијачких група. У последње време, због
појачаног деловања навијачке групе „Црвени ћавоји“
долази до врбовања ученика у ту навијачку групу, па је
повећан број сукоба са другим навијачким групама, пре
свега „Звезде“ и „Партизана“. Може се чак и чути да за
улазак у навијачку групу није довољно што волите тај
клуб, него малолетник мора и да иза себе има бар јед-
ну „добру“ тучу којом се „препоручује“.

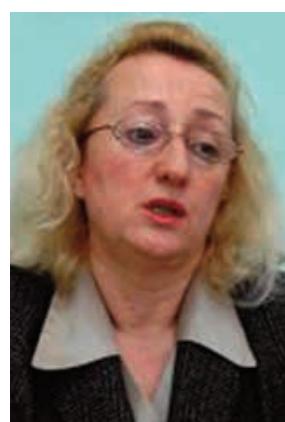
Често међусобно сукобљавају. У
полицији нису могли да нам кажу
да ли има и колико криминалних
група у граду и чиме се све оне ба-
ве. Додуше, кажу да постоје групе
које врше различита кривична де-
ла са елементима насиља, али су у-
главном оријентисане на крађе и
стицање имовинске користи или
трговином наркотицима.

Међутим, да је у овој години би-
ло више обрачuna криминалних

група стајало је у једном ранијем
полицијском саопштењу, као и то
да је против њих поднето 50 при-
јава, углавном због насиљничког
поношања, убиства у покушају, те-
шких телесних повреда и учество-
вања у тучама. Углавном су у обра-
чунима користили ватрену оруж-
је.

Према подацима полиције, нај-
критичнији дана када долази до
физичких сукоба хулигана су ви-

кенди и доба ноћи. Има доста и по-
вратника међу насиљницима, про-
тив којих се редовно подносе кри-
вичне пријаве за кривична дела и
достављају тужилаштвима, а све је
чешћа употреба ватреног оружја у
тим сукобима. Ризична места у
граду су ноћни клубови у центру
града који раде од поноћи до јутра
и где се најчешће и окупљају ри-
зичне групе и појединци склони на-
сиљу. Ту је и Велики парк.

БИЉАНА ЂОРЂЕВИЋ,
СОЦИЈАЛНИ РАДНИК

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ,
СОЦИЈАЛНИ РАДНИК

које проводе слободно време, да ли је био у школи, с ким се дружи, које филмове гледа, ко га позива, где излази, лише понашање је поправљено. У супротном, кад су деца у дужем периоду била васпитно за-
пуштена, ништа добро не може се очекивати.

- Ми немамо резултате у ресо-
цијализацији и то није добро. Ка-
ко иде следеће дело, поштравају се
васпитне санкције, док дете са 16
година не дође до васпитних уста-
нова или завода, али нисмо пости-
гли сврху, нисмо их интегрисали у
заједницу, каже Љиљана Ђорђе-
вић.

Често се дешавало да су роди-
тељи долазили после покретања
судског поступка и говорили - ево
вам га, ви га заплашите! Ту се види
да они имају слабу комуника-
цију, да не представљају ауторитет
за дете, да као родитељи слабо
шта могу да ураде. Важно је при-
добити поверење младе особе, по-
сле првог испада да се не иде осу-
ђујуће, јер то ће доћи касније. Морамо да се заинтересујемо за његов
живот, интересован је и личност,
капацитете који су успавани. Ако у-
радимо како треба, дете препо-
знаје добру намеру, ма какво да је.

алности

ТУЧЕ СЕ ЧЕСТО СНИМАЈУ
И СТАВЉАЈУ НА
ДРУШТВЕНЕ МРЕЖЕ

ше економско стање у многим по-
родицама. Сви ови чиниоци могу да створе бунт код младе особе и
нездовољство које испољавају на
негативан начин, каже Александар
Марковић, социјални радник.

По њему, узроци карактерис-
тични су породици могу да буду
дисфункционални односи, непо-
стојање породичних правила или
њихово непоштовање, пропуштен
надзор од стране родитеља, физич-
ко кажњавање деце, лоша међу-
собна комуникација, неквалитетно
повођење времена родитеља са
децом, као и њихово неинтересо-

љи, а да ту функцију не испуњавају како ваља говорити и
податак да деца све чешће међусобне проблеме не ре-
шавају дијалогом, већ силом, па и насиљем. Све почи-
ње и завршава се фејсбуком, па се касније пренесе и на
школу. Сукоби између ученика који се догоде најчешће
у дане викенда, ван школе, такође се преносе на шко-
лу, каже инспекторка Симовић, додајући да је дечи-
је сукобе и расправе (провоцирање, бацање ранца, за-
диривање) потребно решавати у оквиру школе.

У овој прилици су, напомиње наша саговорница, нај-
већи проблем родитељи који у првој реакцији преско-
че наставнике, одбију контакт с њима и подносе прија-
ву. Они најчешће безусловно верују својој деци и под-
носе пријаве за насиље над својим дететом, али се че-
сто испостави да није баш тако како су им деца ис-
причала.

ПРВИХ МЕСЕЦ ДАНА БЕЗ АУТОБУСКЕ СТАНИЦЕ

Да је бар реда вожње и шалтера

Врата Аутобуске станице могу да остану закључана за путнике и превознике и до марта наредне године због штрајка „Аутосаобраћаја“. Станица треба да буде градска, лоше је уколико њоме располаже превозник. Прво фаворизује себе, објављује само своје поласке, а сада имамо специфичну ситуацију - затворена је за услуге, каже један од овдашњих приватних превозника

Пише Александар Јокићевић

Aко је веровати обећањима, о „Аутосаобраћају“ ће се тек наредне седмице расправљати на Влади Србије. Ако се испуни минимум штрајкачких захтева, а то је исплата пет од 10 заосталих плата, могуће је да радници „АС“-а уклоне барикаде са пута и пруге за Краљево. Али, опет неће имати шта да раде са свега четири истравна аутобуса, па ће даљи расплет штрајка морати дуже да се чека.

ЧЕКАОНИЦА НА ТРОТОАРУ

Како ће град све то време функционисати без Главне аутобуске станице? И ових месец дана, од када је

започела забастовка, превише је, а путници и даље узалуд долазе до закључаних врата жељни информације или да купе карте, погледом тражећи аутобусе.

Узалуд је поред улаза видно истакнут ред вожње „Аутосаобраћаја“. Да је бар прецртан. Затечени путници крећу ка киоску „Вуловић транспорта“ где би требало да се продадују карте још неких превозника. Али, да изненађење буде веће, радно време киоска почиње од поднева. Ни „Ласта“ се није прославила редом вожње у свом излогу на почетку Шумадијске улице. Заклоњен је рекламираним „позивима“.

■ Шумадијски перони

Превозници примају и истоварају путнике на привременим „перонима“ дуж Шумадијске улице. Где је чији перон не зна се, мање - више непознаница је и полазно време, а путници, углавном, без повратне

РЕД ВОЖЊЕ НА СТАНИЦИ – РЕДА РАДИ

карте и упућени на пролазне аутобусе кроз Крагујевац брину да ли ће сва седишта бити заузета.

-Чекам од пола девет овде, на средулице, а сада је отприлике 11 сати, револтирана је Новосађанка Верица Анђелић, питајући зашто председник Томислав Николић, Крагујевчанин, не дође овде да види ово, јер се чује да често пролази кроз Крагујевац, а на Бајачини прави цркву „да се искупи“!

Она дођаје да је била у гостима, али дошло је време да се врати кући. Показује повратну карту превозника „Бест превоз“, али тог аутобуса још увек нема на видику. Дозиваје се случајна сапутница са улице - „можда је онај горе“, али није. Да су бар два полиција ту. Овако, шибичари коло воде, не губе време, гледају да га прекрате путницима, али изненадна појава новинарске екипе ремети њихове планове. Не данубе ни таксисти:

- Возим по цени аутобуске карте! Колико кошта вожња до Београда?

-Четврто по 1.100 динара. Па шта хоћете, аутобусом је 900 динара, треба платити перонску карту, наплаћује се пртљаг. Возим до „Аутокоманде“ и до београдске Аутобуске станице. До Јагодине четврто по 500 динара, каже Милојко Јездић, објашњавајући да нема разлога да крије име јер је легални таксиста, а на дуже релације дозвољена је слободна погодба.

Сналази се како ко може, али на међе се питање како је превозницима на привременим перонима. Може ли се функционисати без Аутобуске станице?

-Преко је потребна телефонска лијнија и шалтер за информације и продају карата, открива један од крагујевачких превозника, појашњавајући да је незахвално наводити његово име и назив фирме пошто се говори о проблемима другог предузећа.

АУТОБУСИ „ЛАСТЕ“ И „ВУЛОВИЋ ТРАНСПОРТА“ ПРЕУЗЕЛИ СУ ПРИГРАДСКЕ ЛИНИЈЕ

ШТРАЈК „АУТОСАОБРАЋАЈА“ ОСТАВИО ЂАКЕ БЕЗ ПРЕВОЗА

Како до школе у Барама

Због штрајка овог превозника села Рогојевац, Кутлово, Добрача, Угљаревац, Рамаћа и Каменица изгубила су аутобуску везу са Барама, па су ђаци који похађају школу у овом селу остали без превоза. У Градској агенцији за саобраћај траже решење, а проблем је што та линија делом пролази кроз Општину Кнић и у надлежности је државе

Од почетка октобра приградски превоз уместо „Аутосаобраћаја“ обављају „Ласта“ и „Вуловић транспорт“ по регистрованим трасама, уз новину да је приград у новој организацији припојен градском превозу и поверијен Градској агенцији за саобраћај (ГАС). Уз убијачене А, Б, и Ц приподатка је и Д зона, а прача се и о већем броју полазака у односу на доскорашње стање... Ипак, редакцији „Крагујевачких“ обратили су се грађани са жалбом која се, пре свега, односи на такозвани школски аутобус за село Баре.

Тврди се, заправо, да по преузимању линија „АС“-а аутобуси нових превозника не пролазе истим трасама као некада, кроз Кутлово, Рамаћу, Добрачу и Угљаревац, а нездовољни мештани наглашавају да је ђачима ових села неопходан превоз до основне школе у Барама.

Жалба није изненадила надлежне у Градској агенцији за саобраћај, јер о овој „празнини“ се расправљало на колегијуму и пре притужби грађана. Помоћник директора ГАС-а задужен за маркетинг и информисање Едис Дургутовић наглашава да се регистровани ред вожње у потпуности поштује. Међутим, на питање како „покрити“ превоз путника из свих о-

колних села до основне школе у Барама, што је територија општине Кнић, одговара да је проблем у овом тренутку непремости. „Аутосаобраћај“ је линије приграда допуњавају својим међумесним поласцима и на добром делу траса долазило је до преплитавања приградског и међумесног превоза.

■ Непремостиве празнике

Линије Крагујевац - Горњи Милановац, Крагујевац - Страгари, као и за Рековац и Јагодину „АС“ би требало и данас да одржава, но штрајк запослених траје дуже од месец дана, а град и ГАС немају ингеренције над међумесним превозом. То је већ у надлежности Министарства саобраћаја.

-На правцу ка Горњем Милановцу насеља Рогојевац, Кутлово, Добрача, Угљаревац, Рамаћа и Каменица била су покрivenа међумесним превозом „АС“-а. Такође, на правцу ка Страгарима и Тополи села Чумић, у сагласни да је школа у Барама

ПРИГРАДСКИ И МЕЂУМЕСНИ ПРЕВОЗ СЕ ПРЕПЛИЋУ: ЕДИС ДУРГУТОВИЋ

■ Трага се за решењем

Међутим, проширење линија или мреже приградског превоза се није могло применити на правцу према Горњем Милановцу. Надлежни у ГАС-у су сагласни да је школа у Барама

одредишиће ђака из свих околних села, али део трасе кроз Каменицу пролази преко територије Општине Кнић, кроз села Кнежевац и Љуљац. И село Баре је на територији Кнића.

-Свесни смо проблема и трагамо за решењем у сарадњи са градом, али ми једноставно немамо право да на трасу уведемо возило које стаје у Кнежевцу, Љуљацима и Барама. За та линија међумесног превоза надлежно је Министарство саобраћаја. Са друге стране Добрача, Угљаревац, Мала Врбица и Каменица су на територији града Крагујевца и видећемо можемо ли их покрити, али проблем је настоја тако што ова насеља нису ни припадала приградском превозу, додаје Дургутовић.

Градска агенција за саобраћај је учинила што је могла. Подсећају да „Аутосаобраћај“ је обављао приградски превоз на основу релацијског тарифног система, па су корисници који су се, на пример, из Дулена превозили у град, користили релацијску карту. Карта Дулена - Аутобуска станица коштала је 4.800 динара на месечном нивоу и важила је само за назначену релацију. Да би користили и градски превоз била је неопходна преседачка карта која кошта 1.150 динара. Сада за Д зону, пошто

је Дулене најудаљенија тачка, месечна карта кошта 4.990 динара, али важи за превоз на целокупној територији града, што је свакако повољније.

На примеру просветара који ради у две школе, у Лужницима и Ресничку, и биле су им неопходне две релацијске карте уз, преседачку за град, погодност је још уочљивија. Довољно је узeti месечну карту ГАС-а за Ц зону по цени од 3.840 динара.

Дошло је и до одређених измена полазних стајалишта. За разлику од претходног периода када су возила кретала са перона Аутобуске станице, приградски аутобуси који саобраћају на линијама 600, Аутобуска станица - Велика Сутубина, 603, А.станица - Доње Гргиће, 608, А.станица - Лужнице - Мала Врбица, 609, за Гргиће - Пајазитово - Малу Врбицу, 610, за Дреновац и Ђурисело, и 611, за Лужнице полазе са стајалишта у Улици Шумадијској, поред Главне аутобуске станице. Возила на линијама 601 за Букуровац и 604, за Ресник - Доња мала, по новом полазе са стајалишта Ђи菲тина Ђуприја, а аутобуси на линијама: 605, Крагујевац - Дубрава - Дулене, 606, Крагујевац - Страгари, и 607, Крагујевац - Комарице са стајалишта на окретници у Козујеву.

А. ЈОКИЋЕВИЋ

- Овакво стање може потрајати. „Аутосаобраћај“ практично треба да крене од нуле, треба купити аутобусе и баш ме интересује које ће паметне главе решити настали проблем чије решавање је одлагано годинама. Тешко је пронаћи стратешког партнера са овим бројем запослених. За што је „Ласта“ у једном тренутку понудила девет аутобуса и преузимање 27 радника? Зато што отприлике јесте стандард три радника по возилу. Главна аутобуска станица треба да буде градска. Лоше је уколико њоме располаже превозник, јер прво фаворизује себе, објављује само своје поласке, а сада имамо специфичну ситуацију - затворена је за услуге, каже овај превозник.

■ Министарство без гласа

Наш саговорник каже да је и он могао понудити исти модел преузимања радника и линија „Аутосаобраћај“, односно, да у Крагујевцу има довољно аутобуса код неколико приватних фирми, тако да би без проблема могли покрити све поласке „АС“-а. Међутим, закон је јасан и Министарство саобраћаја додељује линије једном годишње, а термин је средина године, 1. јун, и до тада нема промена. У закону јасно пише да уколико превозник пет дана не одржава поласке, остаје без линија.

„Аутосаобраћај“ не вози већ месец дана, но први потпредседник Владе Србије Александар Вучић обећао је делегацији радника да им линије неће бити одузете.

ТАКСИСТА МИЛОЈКО ЈЕЗДИЋ ВОЗИ ЗА БЕОГРАД

- Преко 40 аутобуса дневно је одлазило за Београд. Без полазака „АС“-а опет је довољно полазака, не-ка буде да их има 30. Међутим, проблем је што грађани не могу добити информацију да ли је то пролазни аутобус и на тај начин пронаћи жељени термин.

Превоз је у опадању, и то рапидно у односу на 2007. и 2008. годину. „Аутосаобраћај“ је наметнуо нередално ниске цене које су морали прихватити и остали превозници. Слободно могу рећи да возимо 30 одсто испод цене, тако да је отприлике потребно 30 путника до Београда да би линија била исплатива. Да ли увек има толико путника, пита се овај превозник.

Он признаје да их сада има због штрафа „АС“-а.

- Има довољно аутобуса, али проблем је како их пронаћи. Питање је како доћи до информације. Овог тренутка довољно би било када би постојао инфо телефон са редовима вожње, предлаже овај саговорник.

Може ли град отворити телефонску линiju или шалтер за ту намену? На то питање превозник одговара да би било добро.

- Аутобуску станицу, неспорно, може отворити град, то није превозничка ствар. Најављивана је градња нове станице, али то је на другом штапу. Иако сам превозник, рећи ћу да је идеално да станица не буде превозничка. Управо да би превозници били у равноправном положају, наглашава саговорник „Крагујевачких“.

Очига, много тога остаје недочено. Министарство саобраћаја у чијој је искључивој надлежности међуградски јавни превоз путника није повукло ни један потез, иако ванредна ситуација у Крагујевцу траје дуже од месец дана. Дакле, да сачекамо следећу недељу и седницу Владе Србије.

ПРИЗНАЊЕ УДРУЖЕЊУ „КРАГУЈЕВАЦ НАШ ГРАД“

Пола века Заславе у корицама

Удружење основано са задатком да без уплива дневне политике подстакне и помогне развоју Крагујевца ове године први пут је добило признање Удружења урбаниста за монографију „Заслава у другој половини 20. века“

Iрестикна награда 22. Међународног салона урбанизма, одржаног почетком овог месеца у Нишу, припада је Удружењу „Крагујевац наш град“ за монографију „Заслава у другој половини 20. века“. Ова књига дело је 27 аутора, а председник уређивачког одбора био је Родољуб Мицић, један од најуспешнијих директора крагујевачког гиганта. Занимљиво је да је прво представљање књиге уприличено крајем августа ове године, баш на дан када су се радници Завода „Црвена застава“ 1953. године на референдуму изјаснили да издвоје поједну плату за куповину лиценце од „Фијата“ за производњу аутомобила.

- Овом књигом желели смо да попунимо фонд сведочанства о опстанују, развоју, падовима и успесима „Заславе“ и да овај документ о пола века живота једне фабрике поклонимо будућим генерацијама, од којих очекујемо да наставе изучавање и обогате истину о „Заслави“, рекаје Мицић након доделе признања.

Истовремено, награда је и велики подстицај за Удружење „Крагујевац наш град“ које постоји већ девет година и чији је једини циљ да до-принесу бољем и лепшем животу свога града.

■ За бољи и лепши град

Када је почетком јесени 2004. године некадашњи градоначелник Крагујевца Каменко Сретеновић предложио да се оснује удружење које би се без уплива актуелне дневне политике бавило питањима из живота града и његових грађана, његова идеја брзо се „примила“ и окупила велики број Крагујевчана. Људи који воле свој град окупили су се с намером да кроз јавно изражавање ставова и мишљења допринесу бољем и лепшем животу у њему и основали удружење под именом „Крагујевац - наш град“.

- Позвао сам тада мог колегу и пријатеља Галета (Предрага Галовића)

ОСНИВАЧИ УДРУЖЕЊА 2004. ГОДИНЕ:

РАДЕНКО ПЕТРОНИЈЕВИЋ, ПРЕДРАГ ГАЛОВИЋ, ВИТОМИР ЗДРАВКОВИЋ, КАМЕНКО СРЕТЕНОВИЋ, ДУШАН ДУГАЛИЋ, СЛОБОДАН ВАСИЉЕВИЋ (први ред одоздо) МИОДРАГ МИЛИЋЕВИЋ, МИЛУТИН МИЛУТИНОВИЋ, БОГОЉУБ МИЛОСАВЉЕВИЋ, ДОБРИЦА САРИЋ, РАДОСЛАВ ПРОКИЋ, РАДОЈЕ ЧОЛОВИЋ (средњи ред) ДРАГИ ЛАЗАРЕВИЋ, ВЕРОЉУБ ТРИФУНОВИЋ, СТАЈАН СТАНКОВИЋ, ЖАРКО ЈОВАНОВИЋ, ДУШАН МИЛОСАВЉЕВИЋ (на врху)

ћа) и предложио му да оснујемо једно удружење грађана, како бисмо помогли граду у решавању неких питања. Тако је и настала идеја за „Крагујевац наш град“, присећа се Каменко Сретеновић.

Чланови удружења могли су постати сви они који су дуго радили у овом граду и оставили препознатљив траг, без обзира којим пословима су се бавили. Основачка скупштина Удружења одржана је 30. октобра 2004., а назив који је једногласно усвојен на најбољи начин симболизује њихову посвећеност и љубав према свом граду. Од 22 позвана на оснивачкој скупштини је присуствовало 18 чланова, а за првог председника изабран је Предраг Галовић, док је председник Управног одбора постао Каменко Сретеновић.

Удружење је основано као нестручничко, невладино и непрофитабилно, а његови задаци су да подстакне и помогне у развоју Крагујевца у различitim областима (култури, науци, спорту, заштити животне средине, уређењу града и друго) и до-приноси очувању традиционалних вредности града. Позвали су све људе за које су знали да су њихови истомишљеници и да су спремни да раде волонтерски. Данас Удружење броји преко стотину чланова, а је згро чини педесетак људи који активно раде на припреми и разради иницијатива.

■ Више од 50 иницијатива

Од самог почетка покренуте су и реализоване разне идеје у свим областима. Од преко 50 иницијатива

наш саговорник нарочито истиче прву, на коју су били јако поносни, иако није реализована. Односила се на захтев да се од приватизације предузећа, која су финансирана средствима самодоприноса, граду враћати 50, а не пет одсто како је Законом о приватизацији било предвиђено.

- У то време Војводина је политичким одлукама избоксовала да јој од приватизације буде враћено 50 одсто средстава. Знајући да је Крагујевац град који је у старој Југо-

славији био препознатљив и по томе што је имао највише самодоприноса, чак седам у периоду од 1968. до 2000. године, предложили су да се половина новца од продаје врати граду. Требало ја да по том основу град добије око 3,6 милиона евра, а средства би морала да се утроше за исте делатности из које су били приватизовани објекти. Наш предлог је проследио Влади, али никада није заживео, објашњава Сретеновић.

Осим тога, јако су поносни и на свој предлог који се већ годинама реализује, а за који готово нико не зна да је потекао из овог Удружења. То је снабдевање сеоских насеља водом из артеских бунара, а чланови Удружења припремили су и разрадили и пројектни задатак. Сретеновић напомиње да ово нико никада није поменуо, а пошто им нису биле потребне кампање нису се, тврди, ни бунили због тога.

Од најважнијих идеја Удружења треба навести и иницијативу да се урбанистичким планом одреди локација за објекте културних садржаја, а њихов предлог био је да то бу-

ПРЕДСЕДНИК УДРУЖЕЊА МИЛАН МИЛОШЕВИЋ ПРИМА ПРИЗНАЊЕ УДРУЖЕЊА УРБАНИСТА

О МОНОГРАФИЈИ

Сведочанство о једном времену

На додели награде Међународног удружења урбаниста Родољуб Мицић је рекао да је пола века о животу једног колективе, какав је била „Заслава“, заједничко остало да остане трајни документ, сведочанство о том периоду, нарочито због тога што се период пре и после веома разликује по многим стварима. Почело је са разрушеним земљом и фабриком без опреме, без ичега, са радницима који су прикупљени са фронтова из Другог светског рата, а завршило се опет се проблематичним стварима везаним за укидање друштвеног система који је функционисао тих 50 година и приватизацијом која је опустошила индустрију.

- Сматрали смо да о том периоду треба оставити сведочанство за оне који сада граде нову будућност и који ће направити нешто што је, можда, много вредније него оно што смо ми радили током тих 50 година. Тежили смо да све буде документовано, а не нечија прича из главе. Имали смо пуно проблема да пронамо све те папире, уговоре, протоколе, јер доста тога је растурено, али имали смо екипу људи која је на томе врло пријежно радила, рекаје је Мицић, нарочито похваљујући рад Жиже Јовановића који је за ову књигу учинио веома много, јер је у немогућим условима проналазио документа, људе, породице, како би добили потребне податке или фотографије. Ова књига је важан документ за нове генерације, за њихове дипломске, магистарске или докторске радове, а интересовање које влада за ово штиво сведочи да је добро одрађено, закључио је председник Уређивачког одбора.

КЊИГУ ПОКЛАЊАМО БУДУЋИ ГЕНЕРАЦИЈАМА: РОДОЉУБ МИЦИЋ

де на простору бивше касарне „Радомир Путник“. Такође, иницијали су и да се законски заштити Водоводни систем „Гружа“ од заједништва, да се због еколошког унапређења села организује изношење смећа, као и да један број улица и тргова добије имена заслужних Крагујевчана као што су Првостепен Ракочић, Мија Алексић, Коста Гвозденовић, др Сретен Красић,

Милован Илић Минимакс, Јуба Тадић.

Све идеје проследијане су надлежним установама и институцијама, неке су реализоване, а неке никада нису ни разматране. Треба подсетити да је пре пет година промовисана прва монографија чланова Удружења - „Крагујевац на дар“, која је издата поводом обележавања 190 година од проглашења нашег града за прву престоницу модерне Србије.

Удружењу не крију да већ раде на новим пројектима, али још увек не желе да кажу шта су смислили. Бићете на време обавештени, све је што су хтели да открију овом пријатељом.

Гордана БОЖИЋ

НЕОБИЧНА ИЗЛОЖБА ЈЕДНЕ НАСТАВНИЦЕ

Посвећена уметности и деци

Kрагујевчани су претходних десетак дана у огранку Народне библиотеке „Вук Караджић“ у Старој радничкој колонији могли да виде једну посвећену изложбу. На истом месту нашли су се радови тридесетседмогодишњег Игора Јовановића, магистра графике Факултета ликовних уметности у Београду, Теодоре Тасић, двадесетгодишњег студента Политехничког универзитета у Милану, па још неколико студената и дипломација овдашњег Филолошко-уметничког факултета, чак и једног основца. Све њих везује једна нит – прве потезе четвртиком у основној школи начинили су уз Славицу Ђурђевић, посвећену наставнику чија педагошка каријера траје читаве три деценије.

Иза ње су на десетине групних и самосталних изложби. Бави се графиком, дизајном уметничких предмета, иконописањем, чак и модерним дизајном, али је јубилеј педагошког рада желела да обележи на мало другачији начин и тако се родила идеја за изложбу „Славица и њени ћаци“.

На разговор са екипом „Крагујевачких“ стигла је у осликањом саку који је сама креирала, у рукама држећи неколико великих укоричених свезака препуних исечака из новина.

– Још две овакве свеске су ми у школи. У њима чувам све награђене радове својих ученика и оне објављене у дечјим часописима, почиње причу, листајући једну од свески у којима су исечаки из „Невене“, „Модре ласте“, „Дечјих искри“, „Вечерка“...

Рођена Груженка наставничку каријеру почела је у Бадњевцу. Данас од ње имају среће да уче ћаци у шко-

Славица Ђурђевић једна је од најнаграђиванијих наставница не само у граду на Лепеници. Награде су широм Балкана освајали и она, за педагошки рад, и њени ћаци за своја уметничка дела, зато је јубилеј, три деценије рада, обележила изложбом својих и њихових радова

лама „19. октобар“ у Маршићу и „Јован Поповић“.

– Рођена сам у Опланићу. Моји родитељи нису имали много разумевања за моју љубав према уметности, дар за цртање једино је видела и подржавала моја тетка. Након основне су ме уписали у Техничку, није било говора да студирам, али је моја јела била јача. Годину дана сам након средње школе радила као кућна помоћница како бих сакупила новаца за студије. Јордану Ерчевићу сам и сада неизмерно захвална што ми је бесплатно држао припреме, присећа се Славица.

Ликовни смрт Више педагошке школе у Београду уписала је као тренутак на листи. Видевши колико се труди да оствари свој сам и отац је попустио.

– Рекао ми је: „Кад толико желиш или на студије не брини за новац“.

НАСТАВНИЦА У БРОЈИМ СВЕСКАМА ЧУВА РАДОВЕ СВОИХ НАГРАЂЕНИХ УЧЕНИКА

Ваљда због токвог личног искуства ме ни након три деценије рада није напустила жеља да талентованим ћацима помогнем колико год могу јер определити се за бављење уметношћу значи газити нимало лак пут. Зато се и радујем сваком њиховом успеху. У једном моменту чак сам и запустила свој рад како бих се посветила својим ученицима, прича наша саговорница.

Захваљујући својој посвећености добила је на десетине признања и награда. Диплома „Креди банке“ за најбољег наставника, награда Заједнички ликовни педагога Савеза за унапређење ликовне културе, награда УНИЦЕФ-а, Дечјег октобарског салона у Београду, Часописа „Невен“, само су неке од њих. Награде за педагошки рад добијала је и у Македонији, Словенији. Жири Малог битољског Монмартра, једне од најважнијих смотри дечјег стваралаштва на овим просторима, наградио ју је чак 14 пута као најбољег наставника!

– Своје ћаке водила сам свуда, на такмичења, ликовне колоније. Не мали број пута због тога је трпела моја породица, али није ми жао, каже Славица.

Најбоље од најбољих својих ћака сакупила је на изложби у Старој радничкој колонији, управо захваљујући белешкама које брижно чува.

– Драго ми је да су се многи од мојих талентова-

них ученика определили за ликовну уметност. Посебно сам поносна на Милоша Милосављевића, за која мислим да је мој најдаровитији ћак. Он је већ у основној школи имао у прстима технику одраслог уметника. Често се дешавало да жири одбије његове радове мислећи да их је радио неко много старији, али су се, када дођемо на ликовну колонију и почне да ствара, сви окупљали око њега гледали и чудили се као што, поносно прича Славица.

Њена нова узданица је Александар Ђурић, талентовани седмак Основне школе „Јован Поповић“, чији се један рад такође нашао на изложби у Библиотеци у Колонији.

– Једино ми је жао што међу њима нема моје млађе ћерке. Она је била изузетан талент, али када је требало да се определи за средњу школу није желела да оде од куће, а у Крагујевцу нема уметничке школе. Отишла је у Медицинску, сада је асполвент Медицинског факултета, прича Славица помало жалећи што Даница није наставила њеним стопама.

За себе каже да живи уметност.

СЛАВИЦА ЂУРЂЕВИЋ ЗА СЕБЕ КАЖЕ ДА „ЖИВИ УМЕТНОСТ“

Сваку ситницу воли да претвори у мало уметничко дело, обоји је личним печатом. „Слика“ и на гардероби коју носи и на колачима које припрема својим најмилијима. Иза себе има још један недосађан сан који ће се, нада се, испунити.

– Након завршене Више педагошке школе желела сам да наставим студије, али сам се заљубила. И професор ми је тада рекао да сам талентована, али да је за жену сигуранји пут да буде наставник и да ствара породицу. Ипак, прошле године сам се одважила и уписала Графички дизајн на овдашњем Филолошко-уметничком факултету.

– Мену је жао што међу колегиницама су се нашле и неке које бивше ученице. Оне и неколико професора су ми били велика подршка. Међутим, понестало ми је новца, па сам морала да замрзнем годину, каже Славица.

Ипак, нада се да ће некако сакупити новаца. Сан ће, каже, остварити макар морала да сачека одлазак у пензију како би отпремнину испористила за школарину.

М. ОБРЕНОВИЋ

ОТВАРАЊЕ МЕСНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ИЛИЋЕВО ЗА ПРОМОЦИЈУ СПОРТА

Каратистима бесплатна сала

Прошле недеље у Илићеву је почела са радом секција Карате клуба „Крагујевац“. Актери ове спортске приче су се нашли и препознали, па је ова месна заједница као доказ отварања пре-ма грађанима бесплатно уступила салу за тренинге

Најлепша крагујевачка спортска прича полако се шири и на приград. Од прошлог уторка, 12. новембра, и малишани из приградског насеља Илићево моћи ће, попут њивских градских вршњака, да уживају у чарима најпопуларнијег борилачког спорта – каратеа, у који ће их постепено уводити стручни кадар најмасовнијег крагујевачког борилачког колектива, Карате клуба „Крагујевац“. Актери ове лепе приче су се препознали и удружили, желећи, пре свега, да своју месну заједницу више отворе за потребе самих

грађана, а људи из КК „Крагујевац“ нису пропустили прилику да пропагирају карате, спорт уопште и здрав живот на самим ободима града.

Челни људи Месне заједнице Илићево у ту сврху бесплатно ће уступити салу за тренинге, док ће због ове „субвенције“ – ослобађања трошкова за закуп простора, тренизи за илићевске малишане коштати дупло мање него за градске вршњаке, односно 600 уместо 1.200 динара.

По речима Саше Фуртуле, председника Савета МЗ Илићево, ово активирање на спортском плану само је један од корака отварања њихове месне заједнице према грађанима који најчешће ову инстанцу препознају искључиво као место за решавање административних и комуналних проблема.

– Време је да читав овој простор заиста живи, а то ћемо учинити једино ако у њега доведемо грађане, пре свега младе. Сем

ПОТПИСИВАЊЕ УГОВОРА О САРАДЊИ МЗ ИЛИЋЕВО И КК „КРАГУЈЕВАЦ“ – ФУРТУЛА И КАСТРАТОВИЋ

тренинга каратеа опремићемо једну просторију са рачунарима и интернетом у којој ће се окупљали млади и квалитетно проводили своје слободно време, а у плану је набавка два стола за стони тенис за рекреацију, каже не без поноса Фуртула, искрено се надајући да ће ови њихови, за приградске месне заједнице револуционарни потези, коначно пронести „медијску блокаду“ која у нашем граду влада када је у питању позитивно извештавање о животу и раду житеља приградских насеља.

Верољуб Кастратовић, председник Карате клуба „Крагујевац“, који тренутно у свим својим клубовима и борилачким секцијама броји више од 150 чланова, истакао је да се најбољи увек препознају, тако да је и њихов колектив умео да цене иницијативу људи из Месне заједнице Илићево, да баш они на најбољи и најквалитетнији начин промовишу овај племенити спорт и „врбују“ младе за здрав и осмишљен живот и позитивне активности у овој средини.

Скупу будућих каратиста и потенцијалних шампиона обратио се и директор клуба „Крагујевац“ Зорислав Шкорић, нагласивши да је свима њима, првенствено као родитељима, примарни циљ да се деца окрену спорту и здравом животу, а сами успеси, појасви и шампионске титуле су, наравно, у другом плану. У циљу пропагирања каратеа тренери и асистенти КК „Крагујевац“ претходне недеље одржали су демонстративни час у школи у Илићеву (истурено одељење школе „Милитин и Драгиња Тодоровић“) а сви заинтересовани малишани моћи ће до краја месеца да се у овом спорту опробају и огледају на бесплатним тренинзима.

Да се покретање карате секције „Крагујевац“ и његова школска промоција показала као пун погодак доказује и велика заинтересованост малишана у Илићеву, којих се на првом тренингу у месецу заједници појавило преко 20. За рад са њима задужен је тренер клуба Ненад Брковић (мајстор каратеа други дан), а по завршеном тренингу млађани „тазе“ каратисти из Илићеве нису крили своје одушевљење почетним корацима ове борилачке вештине.

Да се добре вести брзо шире и имају позитиван ојек сведочи и чињеница да их је на наредном тренингу у четвртка било чак 33. Дакле, Илићево, уз помоћ стручног кадра КК „Крагујевац“ озбиљно „прети“ да прерасте у озбиљан карате центар. А, и медијска блокада је пробијена. Честитамо.

Тренинзи карате секције КК „Крагујевац“ одржавају се сваког четвртка у просторијама МЗ а сви заинтересовани опширније информације могу добити на телефон 064-1504816 на које ће их директор клуба Шкорић детаљније упутити.

З. МИШИЋ

ПРОВЕРЕН АСОВИ КК „КРАГУЈЕВАЦ“ И ЊИХОВА ДЕМОНСТРАЦИЈА КАРАТЕ ВЕШТИНА У ИЛИЋЕВУ

ЧИТАЛАЧКА МЕСТА ЗА СЛЕПЕ И СЛАБОВИДЕ

Звучне књиге у библиотеци

Захваљујући софтверу за конвертовање садржаја на екрану у текст, у библиотеци „Вук Каракић“ отворене су две радне станице за слепе и слабовиде особе. Набавку опреме финансирали су Министарство културе и информисања и град Крагујевац, а прве звучне књиге даровао је Савез слепих и слабовидих

Народна библиотека „Вук Каракић“ проширила је своју делатност отварањем два корисничка места за слепе и слабовиде особе. Пројектом, који је финансирало Министарство културе и информисања и град Крагујевац, библиотека се сврстала у мали број оних који брину о корисницима са посебним потребама.

У Шумадији је регистровано 350 слепих и слабовидих особа које ће, захваљујући специјализованој опреми, имати прилику за бољу интеграцију у друштво, али и могућност образовања и преквалификација. Биће им доступан целокупан фонд библиотеке уз помоћ посебног софтвера и две Брајеве тастатуре.

Потпуна самосталност слепе особе у раду на рачунару омогућена је говорним програмом, који се састоји из две компоненте, читача екрана, који садржија на екрану претвара у текст, и синтетизатора говора, који тај текст чита. Поред овакве звучне књиге, текст може да се појављује и на Брајевом дисплеју, али је он због своје цене библиотекама још увек недоступан.

Тако ће корисницима у Крагујевцу на располагању бити две радне станице са инсталirаним ЈАЊС софтвером за читање текста са рачунара на енглеском језику и два АпРидера за његово конвертовање на српски језик. Вредност пројекта је око 650.000 динара, а у библиотеки се надају да ће два корисничка места почети са радом 1. децембра.

- Ова инвестиција сврстава Крагујевац у ред озбиљних средина које се брину о специфичности потреба суграђана који имају ту несрещу да не виде или да отежано виде. То је начин да Народна библиотека „Вук Каракић“ и град заједнички спроведују пројекат који карактерише најразвијеније библиотеке и градове. Планирамо да за двадесетак дана обучимо људе, који ће

ПРОЈЕКАТ ОД ИЗУЗЕТНОГ ЗНАЧАЈА:
МИРКО ДЕМИЋ, ДИРЕКТОР БИБЛИОТЕКЕ

користити ову опрему, јер је важно да се и ми добро припремимо за нову врсту делатности, и надам се да ће од 1. децембра ова два корисничка места бити активна, иста Мирко Демић, директор Библиотеке.

За успешан почетак Савез слепих и слабовидих поклонио је Народној библиотеци десет звучних књига, дела Андрића, Пијашта и популарних списатељица. Председник Савеза истакао је да овај подухват представља значајну погодност слепим и слабовидим особама да лакше дођу до књиге.

- Захваљујем се директору Библиотеке и његовим сарадницима који су са пуно сензибилитета препознали нашу потребу и пружили подршку овом пројекту. Крагујевац је тако створојио услове да суграђани који имају проблема са видом могу да читају без одласка у Београд, дакле без трошења новца и времена.

У Савезу слепих и слабовидих постоји једна од највећих библиотека на Балкану, са књигама које су штампане и снимане у техникама које су доступне најшим корисницима, па ћемо се трудити да проширимо фонд Народне библиотеке и тако повећамо број корисника, каже Милан Стошић, председник Савеза.

Иако се променила светот о потребама особа са инвалидитетом, и даље је само пет посто светске књижевности доступно овој групи становништва. Србија је почетком прошлог века у стопу пратила технолошки развој у свету, па је прва звучна књига, „Кумова кљетва“ Јанка Веселиновића, снимљена још 1936. године. Међутим, од тада се мало улагало у опрему досадашњу слепим и слабовидим лицима, па су тек у последњих неколико година матичне библиотеке почеле да спроводе активности које би овој групи корисника олакшали приступ књизи.

Б. Глишић

ПОКЛОНИЛИ ПРВЕ ЗВУЧНЕ КЊИГЕ БИБЛИОТЕЦИ:
МИЛАН СТОШИЋ, ПРЕДСЕДНИК САВЕЗА СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ

„СРЕБРНИ ПЈЕР“ КРАГУЈЕВЧАНИНУ ГОРАНУ МИЛЕНКОВИЋУ

Вуковар као судбина

НАГРАЂЕНА КАРИКАТУРА,
ПРЕТХОДНО ОБЛАВЉЕНА У
ОВИМ НОВИНАМА

Горан Миленковић, карикатуриста и илустратор „Крагујевачких“, овогодишњи је добитник „Сребрног Пјера“, престижне награде коју већ 46 година додељују „Вечерње новости“ за најуспешније новинске карикатуре. Победник и освајач „Златног Пјера“ је карикатуриста из Ниша Александар Блатник, док је трећена грађени београдски аутор Тошо Борковић.

Он је проша недеља саопштио је жирије (прошлогодишњи победник Недељко Убовић, доајен српске карикатуре Ранко Гузина, сликар Томислав Сухеџки, рок музичар Нела Кајрајлић и главни уредник „Новости“ Ратко Дмитровић), а награде ће бити уручене 2. децембра у београдској галерији „Прогрес“, када ће бити отворена и изложба од 122 карикатуре које је жири одабрао.

Иначе, на конкурсу који је пре скоро пола века установљен у част нашег великог карикатуристе Пјера Крижанића, Крагујевчанин Горан Миленковић освојио је другу награду на конкуренцији 134 аутара и међу 606 приспелих радова. Награђена карикатура, путоказ за Вуковар у ћирилици и латиници, објављена је недавно у овим новинама, у време када су у овом граду почела жестока сукобљавања око званичне употребе писама.

- На конкурсу сам послao осам карикатура и занимљиво је да сам „Вуковар“ накнадно убацио. Прво сам одабаро седам, а онда да бих заокружио број, додао и ову као осму. Показало се да је она била „добитна комбинација“, објашњава Горан Миленковић.

Он је на „Пјеровом“ конкурсу и претходних година улазио у ужу конкуренцију за награде, али тек му се сада посретило.

Миленковић је, иначе, до сада добио низ награда на домаћим и међународним фестивалима карикатуре, колико је било могуће „ухватила“ их је слика уз овај текст. Награђиван је у Италији, Холандији, Румунији, Турском, Хрватском, а има и специјалну плакету асоцијације под покровитељством Уједињених нација за карикатуру која промовише идеје ове најзначајније светске организације. Једино још није награђен у Крагујевцу, на Салону антиратне карикатуре.

Аутор каже да му је признање „Пјер“ изузетно драго, што због ве-

СРЕБРНИ ПЈЕР ЗА ГОРАНА
МИЛЕНКОВИЋА

ликовим имена у овом новинарском жанру, што због угледа самог фестивала, међутим открива и да Вуковар у његовом животу има вишеважну улогу.

- На жалост, у Вуковару сам, против своје воље, био и током рата, када су га усијане главе и поремећени умови из Србије „ослобађали“. Принудно сам био мобилисан и срећа је да сам из тог хаоса извукao живу главу. Два пута сам с лудом срећом прошао кроз минска поља и неколико пута преtekao под рафалном пљубом. Тада ми је ипало на ум да се бавим карикатуром, јер понешто сам и радије цртат, а онда ми се учинило да би бес против рата на најбољи мирнодопски начин могао да изразим кроз ликовно карикирање руžne стварности, објашњава Миленковић.

Убрзо је добио сталну рубрику у новинама, почев је да црта и најменске илustrације за новинарске текстове и све више да „ради на сећи“. Усвршавао је и ликовну технику и идеје и кренуо оним путем којим се „прави име“. Истовремено је почeo да објављује и у другим новинама и да шаље радове на конкурсе за карикатуре у земљи и свету.

Када су 2009. године кренуле „Крагујевачке“, Горан Миленковић је са целим редакционским тимом који је напустио „Светлост“, јер тоне под новим власницима, прешао у нове новине, на исти посао, као стални сарадник. Уз ауторске рубрике и илustrирање текстова, редовно има и каиш стрипа под називом „Цане“, симпатичног малог човека чија је свакодневица некад тужна, некад ружна, као и већине наших суграђана.

А кад, после свега, стигне и „Пјер“, значи да је „тата“ малог Цанета - постао велики.

НЕКЕ ОД НАГРАДЕ И ПРИЗНАЊА
ГОРАНА МИЛЕНКОВИЋА

Пише Зоран Мишић

Иако би се на први поглед рекло да је историја основа и суштвеност нашег бића, сем када су у питању дневно-политичке (зло)употребе, малчице је друкчије у практици. У прилог овој тези иде и чињеница да је једини скуп о великим жупаном Стефану Немањи (монашко име Симеон) у години заиста великог јубилеја – 900. годишњице од његовог рођења, одржан само у Рачи. Ова значајна историјска личност, по многима камен темељац наше средњовековне историје, очигледно није „политички подобна и пожељна“ у својој родној Црној Гори, док је у Србији, држави коју је баш он формирао и лоцирао у (мање-више) данашњим границама, искрено – заборављена.

Но, када је тешко, онда Рача, односно Центар за митолошке студије Србије, који је био организатор јединог научног скупа посвећеног овом значајном владару, родоначелнику наше најзначајније средњовековне династије и монаху, који је са сином Раствком (Савом) основао најзначајнију српску светињу Хиландар.

Научни скуп у Рачи под називом „Часни крст великог жупана Стефана Немање – 1113-2013“ у његову част одржан је у петак, 15. новембра, у сали Скупштине општине Рача. У присуству локалних чланица, цркве, медија... своје радове на ову тему изложило је 20 научних радника. Ово је био 31. по реду научни скуп у петнаестогодишњој историји Центра за митолошке студије, а учесници су мултидисциплинарно покушали да на нови начин осветле живот и рад Стефана Немање као аспеката историје и историографије, археологије, теологије, историје уметности...

Скупом су председавали проф. др Радмило Петровић (потпредседник научног савета Центра), проф. др Марко Атлагић и Живојин Андрејић као организатор. По Андрејићу, живот Стефана Немање је значајна тема која се обрађује у „Карађорђевом завичају“ где он није рођен, али је у родној Црној Гори потпуно дезавуисан, а у Србији занемарен, тако да Рача – са јединим научним

НАУЧНИ СКУП У РАЧИ – „ЧАСНИ КРСТ ВЕЛИКОГ ЖУПАНА СТЕФАНА НЕМАЊЕ“

Једини се сетили

ВЕЛИКИ ЖУПАН
СТЕФАН НЕМАЊА

Веровали или не, у години у којој пада значајан јубилеј – 900 година од рођења великог жупана Стефана Немање, одржан је само један научни скуп посвећен овој најзначајнијој личности наше средњовековне историје и то у организацији Центра за митолошке студије у Рачи

скупом посвећеним њему „бранич“ најзначајније личности наше средњовековља.

■ Основач државе

Скуп је званично отворио Душан Ђоковић, председник Скупштине Раче, а скупу и свим присутнима се

представила и Милица Симић, директорка тамошње Народне библиотеке „Радоје Домановић“ која ће у будуће (види антрефиле) бити издавач традиционалног зборника који је увек пратио одржавање свих окупљања чланова Центра за митолошке студије.

Преподневним делом сесије посвећене Стефану Немањији председавао је проф. др Радмило Петровић, археолог, који је укратко представио све излагаче и њихове радове.

- Чак 20 научних радова, а једна тема – Стефан Немања, по многима најзначајнија личност српске историје, човек који је био не само војсковођа, владар, дипломата и стуб цркве, већ и основач наше државе, јер територија и простор на којем ју је он формирао траје пуних 900 година у континуитету и ми данас на њој живимо, што је заиста реткост у историји и у светским оквирима. Заиста, петнаестогодишњица рада и постојања Центра крунисана је скупом о најважнијој личности и теми наше историје, укратко је сублимирао тему окупљања Петровић.

Част да отвори радни део скupa припао је Милунки Митић из Ниша чији је рад „Часни и животни крст од Свете Горе преко Србије до Аустрије“ био на тему владарских инсигнија Стефана Немање, који је преко њих стекао и духовно обележје хришћанског владара.

Сам Професор Радмило Петровић надовезао се на започету тему својим радом „Српске и владарске инсигније од 10. до 11. века (крстови круне)“, као прилог за изучавање у нашој науци још недовољно истражена два века, који би могли много да помогну у сагледавању процеса јачања ду-

кљанске државе 11. века и великог прогреса српске државе у 12. веку.

- Српска државност постоји и у својој раној, дуљавској фази и дуљавска династија, а не немањићка, је прва српска династија на Балкану. Идеја о српској држави траје од дуљавске до Немање, а за тај период још увек немамо много документације, истакао је Петровић, додавши да је под самим Немањом политика српске државе, коју је он отет отворавао, била прагматична, међа опције и позиције, али је за разлику од данашње увек исправно и тачно бирала права и добра решења за српски народ.

Петровић је потом реч предао Живојину Андрејићу, којег је најавио као истраживача који увек „изазива стресне ситуације са својим истраживањима“, што је он са својим излагањем на тему „Хоризонталне и вертикалне слике као први родослови и успостављање светости владара Немањина колена“ у потпуности и оправдао.

Сматрајући да су сликане лозе Немањића на задужбинарским и ктиторским фрескама много старије од званичних писаних генеологија и родословља ове династије, Андрејић је извукao закључак да се светогородност српских владара и архиепископа Немањина колена изгубила због једостране одлуке краља Душана да се крунише за цара, чиме је нарушена традиционална византијска хијарапхија васељенске хармоније и симфоније цркве и државе, нагласивши да се нада да ће време потврдити резултате његовог истраживања.

■ Мега књижевни мотив

О кратким текстовима и белешкама историографске садржине у којима је нарочита пажња усмерена на личност и деловање Стефана Немање, а које се чујају у збиркама Библиотеке Српске патријаршије у Београду, говорио је Зоран Ранковић (рад је рађен у сарадњи са Мирком Сајловићем), док је професор Димитрије Калезић био „задужен“ за темој око које је приступ личности великог жупана и монаха, кога кроз рад под именом „Велики жупан Стефан Немања – преподобни Симеон Мироточиви - као књижевни мотив“ приказује кроз владарски, историјски и монашки животни пут у делима најстаријих српских књижевника: Светог Саве, Теодосија и Доменицијана којима је он, као Калезић нагласио, био „мега књижевни мотив“.

О култу Константина Великог (такође пригодна тема у овој години велиог јубилеја 17. века Миланског едикта) и Немањића говорио је Небојша Озимић из Ниша.

- Константин је, као општехришћански прихваћена личност и као велики владар, био узор генерација владара у Византији, Србији и другим земљама које су потпадале под источно хришћанство. Култ цара Константина није замро ни падом Србије под Турке, где је теза о „славном Немањином претку“ оправдана коришћењем као „сећање на славне претке“ за време турске окупације у циљу подизања морала народа у незавидном положају, истакао је Озимић.

Он закључује да се и сам Стефан Немања позива на ауторитет Константина Великог као зачетник лозе владара: „жељећи да нагласи као је она „директно од Бога“ и правећи паралеле у својој биографији са Константином, што је нарочито уочљиво у упоређењу са битком код Миловског моста и Масенџевим дављењем у Тибру и параболи која је подвучена у Немањином животопису, где се у бици код Ситнице његов брат Тихомир, попут Константиновог противника Масенција, утапа у Ситници“.

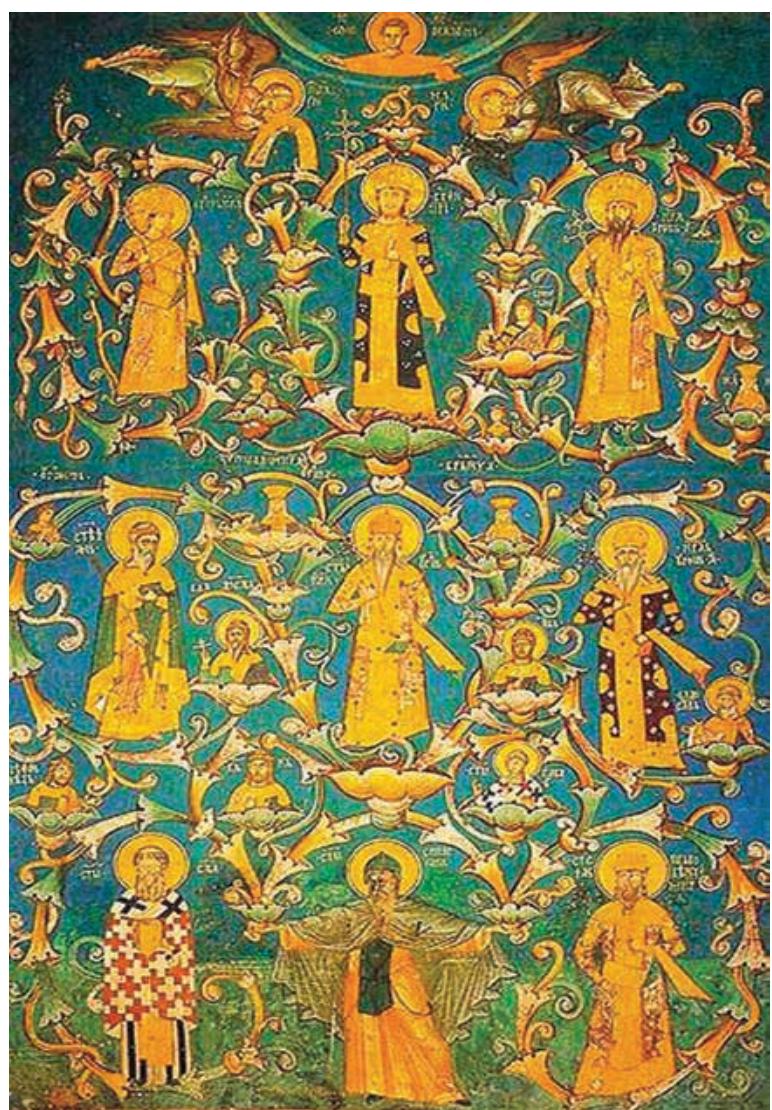
О најбољој вези сакралних задужбина угарске династије и Немањићевим задужбинама Студенице говорила је Бранка Иванић. У свом раду на тему неуочене паралеле естрагонског портала (мађарски храм који данас не постоји, сем на

СА СИНОМ САВОМ РЕШИО ЈЕ СВА ВАЖНА ПИТАЊА СРПСКЕ ЦРКВЕ И ОСНОВАО ХИЛАНДАР

СКУПОМ СУ ПРЕДСЕДАВАЛИ ЖИВОЈИН АНДРЕЈИЋ, РАДМИЛО ПЕТРОВИЋ И МАРКО АТЛАГИЋ

СВЕТА ЛОЗА НЕМАЊИЋА – ПО АНДРЕЈИЋУ ЛИКОВНИ ЗАПИСИ НА ФРЕСКАМА СТАРИЈИ СУ ОД ЗВАНИЧНИХ ДИНАСТИЧКИХ РОДОСЛОВЉА

фотографијама) и Студенице (ову везу је раније наука и потврђивала и споравала) она је упоредила сличне и истоветне људске фигуре-конзоле на источној страни трифора студеничке цркве и постојећим фото записима мађарске катедrale.

■ Гроб од Немање до данас

Хералдичар, проф. др Марко Атлагић, стални учесник скупова рачанског Центра за митолошке студије, у свом излагању анализирао је два најстарија српска хералдичка симбола, доказујући да они потичу из 12. века.

– Ради се о српским хералдичким симболима, немањићком двоглавом орлу и лильјану (крину), нагласио је он позаваши се на своје истраживање о првом познатом грбу ове династије, који се по њему налази у Цркви светих апостола Петра и Павла у Белом Пољу, задужбини Немањићног брата Мирослава, и извукавши генезу како се овај симбол аутентичног двоглавог орла, али по грешном представљен, налази и у нашем данашњем државном грбу.

О државно-символичком значају светостефанског култа, који ће политички и идеолошки одредити правац будуће Немањићне политике да централизује државу и регулише праксу наслеђивања, говорила је Драгана Јањић, док је за завршетак преподневне сесије Живојин Андрејић присутним представио (види антрафиле) библиографију свих Митолошких зборника, од првог до 30. које је издао рачански Центар до сада, а поводом научних скупова које је организовао.

У паузи, традиционални обилазак етно комплекса у Карађорђевом

ПО ПРОФЕСОРУ АТЛАГИЋУ ПРВИ ГРБ НЕМАЊИЋА ИЗ ЦРКВЕ У БЕЛОМ ПОЉУ

ПЕЧАТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ

БИБЛИОГРАФИЈА НАУЧНИХ РАДОВА МИТОЛОШКИХ ЗБОРНИКА

По први пут без публикације

Немању у години његовог јубилеја баш неће, па неће. По први пут, због неажурности крагујевачког штампара, иако му је предујам уредно исплаћен, скуп који организује Центар за митолошке студије Србије из Раче одржан је без пратећег зборника научних радова који ће накнадно бити послат свим учесницима.

Један од организатора скупа, историчар уметности Живојин Андрејић, представио је учесницима овог окупљања посвећеног Стефану Немањи библиографију са досадањим 30 окупљања у организацији Центра и исто толико објављених зборника.

До сада су по његовој педантној евидентији у зборницима Центра објављена 562 рада (без 20 са 31. упра-

ду су посебно обраћене жупе Поморавље, Загралата и Дубравица, прецизније су одређене и границе жупе Загрлате (територија око Сталаћа), а дат је и нешто краћи приказ историје Левча у средњем веку.

Као посебан куриозитет Ђокић је истакао и део рада који говори о традиционалним словенским настамбама – земљаним утврђењима (старословенско становништво никада није живело по селима) која постоје код свих словенских народа (отуда називи: Градина, Градишће, Заградишће...) у којима је становништво у Поморављу живело и под Византијом, све док Немања, како се Ђокић изразио, није повратио ове територије, а од тог тренутка их заувек напуштају. По њему, то је историјска мистерија и недоумица која ће морати тек да се истражи и научно разјасни.

■ Војсковођа, државник и дипломата

Млађан Цуњак у свом раду „Обриси 'Немањићног крста' пре Немање“ анализира питање настанка и међусобних односа између Охридске и Српске (Рашке) епископије са седиштем у Расу.

По њему елементи христијанизованог становништва које Срби (и Словени уопште) затичу својим доласком на ове просторе одувек су била у жижи интересовања многих истраживача, али и поред тога, ипак се мора констатовати да то у потпуности није расветљено.

– Чињеница је да се о овоме доста писало, као и то да су сви аутори полазили са различитих аспеката и позиција, па је онда и сасвим нормално очекивати неусаглашеност закључака. Ако се овоме дода да су се тим проблемом бавили аутори различитих профила, међу којима је било и оних који су писали по нечијој директиви, онда је сасвим и разумљиво што су закључци овако шарени. Када је већ реч о паушално оцени досадашњих сазнања о овом проблему, није згорег истаћи да су извесни аутори заради тренутног „задовољства“, прелазили преко историјских факата, често их тумачили по директиви локалних побуда, сматра Цуњак.

У огледу о „Псалмском и другом појању при исходу душе Светог Симеона Мироточивог“ и како се у тренутку смрти Симеонове у Хиландару 1200. године псалмско појање „стопило“ са његовим упокојењем и које се поклапа са православном службом на Јутрењу код Срба и данас, надахнуто је беседио је Борђе Перић, историчар књижевности.

Такође, стални учесник научних скупова у организацији рачанског Центра Бранко Надовеза изнео је свој рад на тему „Стефан Немања у историјама српског народа“.

– У свим познатим историјама српског народа Стефан Немања се означава као личност која је утемељила основе српске државности. Срби су прешли из паганства у хришћанство, мењали су културу и обичаје, али од Стефана Немање почи-

во одржаног скупа) које је потписало 370 аутора. Од оснивања Центра 1996. године до данас у зборницима су објављивани радови из научних области: историје, историје уметности, византологије, лингвистике, историје књижевности, етнографије, митологије, археологије, географије, теологије...

Скупови овог Центра посвећени бројним темама, као и животима и делу неких од наших најпознатијих научника и академика (у питању су друштвене науке: историја, археологија, лингвистика...) одржавани су не само у матичној Рачи, већ и у Београду, Крушевцу, Свилајнцу, Великој Плани, Великом Градишту, Доњем Милановцу, Баточини, Тополи, Блацу, Обреновцу, Mrkojih Граду, Сmederevskoj Паланци, Петровцу на Млави, Сопоту, Деспотовцу и Жагубици. Само никада у Крагујевцу.

СВИ УЧЕСНИЦИ СКУПА РАЧАНСКОГ ЦЕНТРА У ВИШЕВЦУ СА „ВОЈДОМ“

ње њихова државност и духовност, сматра он.

По Надовези, сличност са Немањиним добом и садашњим нашим тренутком је та што је он био владар у једном од најтежих периода за српски народ.

– Непрестани утицај страног фактора, нестанак територија, окружење Византије, амбициозне Бугарске, Мађара, уз фактор крсташа у проузу преко ових територија чинили су тај период изузетно нестабилним по српски народ. Немања је био велики државник и дипломата који никада није улазио у сукоб са свим овим силама, већ је мудро мењао по потреби непријатеље, али увек имајући и савезнике у сваком од тих тренутака. Један је од највећих најих државотворца којем главни проблем није био покатоличени део српског народа, јер се на то питање у средњем, није гледало острашћено као у 20. веку, већ су они као припадници истог народа најнормалније сарађивали и помагали се, чиме је доприносила баш Немањина дипломатска и државничка вештина, мудро је закључио Надовеза.

■ Предак Ивана Грозног

О „Стефану Немањи и Светом Сави у Посланици руског цара Ивана Грозног из 1573. године“ казиваје Милорад Радусиновић.

По њему у Русији у 16. веку сазнања о Европи, а још више о поробљеној Србији, била су површина, магловита и неодређена. Па ипак, руски цар Иван Четврти Васиљевич Грозни (1530-1584), који у свом пореклу (по обе стране, и мајчиној и очевој) има српске крви располаже „потпунијим обавештењима“ о Србима и Србији.

– Разлог треба тражити у чињеници што му је баба Српкиња Ана Глинска (рођ. Јакшић) у младости дала драгоцене податке о српском народу и његовој прошlosti. Траг тајког васпитања се може најбоље запазити у царевој Посланици из 1573. године у којој су поменути и Свети Сава и Стефан Немања. Бројни Руси, чак и они из царевог окружења, једва да су знали нешто о Србима, само поједини калуђери су имали нека сазнања о сродном словенском и православном народу, наглашава Радусиновић, додајући да у овом тексту можемо прочитати и

мање познату „лирску и песничку црту“ славног руског самодршка који на најлепши литерарни, не само владарски, начин пише и сам сведочи о својим, делом, и спрским коренима и пореклу.

У завршном излагању о нетачном пореклу великог жупана Немање (по њему Завида) није његов отац, а Константин, Тихомир и Мирољуб нису Немањина браћа) и кнеза Лазара (ни Прибац, по Андрејићу, није отац кнеза Лазара, нити је његово презиме Хребељановић) и избегавања суочавања са овим чињеницима.

И РУСКИ ЦАР ИВАН ЧЕТВРТИ ВАСИЉЕВИЧ ГРОЗНИ БИО је СВЕСТАН СВОГ НЕМАЊИЋКОГ ПОРЕКЛА

цама актуелне српске историјске науке, Живојин Андрејић је „запалио“ да нам је неопходан „нови Грgeter“ (алузија на архимандрита Руварца – једног од најзначајнијих српских историчара) и поновно преиспитивање сопствене историје.

Сем ових изложених радова, за зборник о Стефану Немањи пристигају још и рад Мирољуба Поповића на тему наслеђа Немањићне политике и односа српске краљице Јелене и католичке цркве од половине 13. и почетка 14. века.

Сходно оваквим занимљивим темама и радовима наравно да није изостала и читавог дана жељно очекивана дискусија по свим питањима, којом је после бројних „научних укрупнених копаља“ завршен једини научни скуп посвећен Стефану Немањи на просторима на којима и да-на живе Срби.

Зоран МИШИЋ

УКРАТКО

Француски
филмски караван

У оквиру програма Француских филмских каравана, који се реализује у сарадњи са Француским институтом у Београду и компанијом „Имлек”, као генералним покровитељем овог програма, крагујевачкој публици биће премијерно приказан нови циклус филмова под називом „Нови француски филм”. Премијерни избор француских филмова новије продукције приближиће крагујевачкој публици нове тенденције најважније европске кинематографије.

У последњем термину овог циклуса биће приказан филм „Државни посао”, у понедељак, 25. новембра.

Министар транспорта буде у сред ноћи, десила се наизглед банална саобраћајна несрећа која заправо може да има несагледиве последице по целу државу. Креће одицеја једног човека кроз лавиринте политичке и државних служби. У овом остварењу Јура Шелера, у коме главне улоге тумаче Оливије Гурме и Мишел Блан, одавно свет политике није показан на тако узбудљив и интезиван начин.

Фilm ће бити приказивани у „Кутији шибица“ СКЦ-а, у понедељак, у термину од 20.30 часова, а улаз на све пројекције је бесплатан.

Изложба фотографија

У огранку Библиотеке у Старој колонiji отворена је изложба фотографија „Бор - 20. век“. Изложба приказује фотографску архиву, састављену из колекција негатива РТБ-а Бор, приватне колекције негатива Мирослава Радуловића и Љубе Маркова. Оно што их објединује је да су фотографија ових колекција сви били photo-репортери листа РТБ-а Бор „Колектив“. Архива садржи и фотографије из колекције негатива Француског друштва Борских рудника на стакленим плочама из периода од 1903 – 1945. године, а аутор је непознат. Изложба је део богате колекције борског photo-архива, насталог као ентузијастички покушај да се сачува, каталогизује и дигитализује не-процењива историја рударског града Бора и његових становника. Аутори изложбе су Андреј Филев и Лука Кнежевић Стрика.

Збирка прича Бојана Кривокапића

У четвртак (21. новембар), у Арт-кафе галерији СКЦ-а биће представљена књига „Грчи Лилит, запињу демони“. То је збирка прича Бојана Кривокапића, за чији је рукопис добио награду „Ђура Ђуканов“ коју додељује Народна библиотека „Јован Поповић“. Честим изменама наративних перспектива и лингвистичких обраца, Кривокапић успева да конкретизује савремене дилеме постјуголовенских простора.

Бојан Кривокапић је рођен 1985. године. Активистичко и уметничко искуство стицао је у Камерном позоришту музике „Огледало“ и Међународном фестивалу актуелне музике „Интерзоне“. Завршио је компаративну књижевност у Новом Саду. Поезијом и кратком прозом заступљен је у више антологија и књижевних часописа у Србији, Босни и Херцеговини, Хрватској и Словенији.

Промоција збирке прича „Грчи Лилит, запињу демони“ зака-зана је за 20 часова.

СУСРЕТИ ПРОФЕСИОНАЛНИХ ПОЗОРИШТА ЛУТАКА СРБИЈЕ

Цинови, вitezови и остале бајке

На овој најважнијој домаћој луткарској манифестацији, наступиће шест позоришта, а биће одиграно девет представа. Поред крагујевачких луткара, представиће се и позоришта за децу из Новог Сада, Зрењанина, Суботице, Земуна и Ниша

Крагујевачко Позориште за децу домаћин је 44. Сусрета професионалних позоришта лутака Србије, који се од понедељка, 25. до среде, 27. новембра одржавају на сцени Позоришта за децу и у Књажевско-српском театру.

Ове године, на овој најважнијој домаћој луткарској манифестацији, наступиће шест позоришта, а биће одиграно девет представа. Поред крагујевачких луткара, наступиће и позоришта за децу из Новог Сада, Зрењанина, Суботице, Земуна и Ниша. Ова позоришна манифестација одржава се од 1960. сваке године у другом граду, а Крагујевац ће ове године по други пут бити организатор.

Фестивал ће отворити представа домаћина „Алиса у земљи чуда“ по тексту Луис Керола, а након тога ће за крагујевачке малишане заиграти и Новосађани са представом „Бајка о витезу без коња“. То је савремена бајка Марте Гушњовске о несрећном витезу без коња и подједнако

ШЕСТ НАГРАДА ПРОШЛЕ ГОДИНЕ

Апсолутни победници Сусрета

Крагујевачко Позориште за децу апсолутни је победник прошлогодишњих 43. Сусрета професионалних позоришта лутака Србије, који су одржани у Суботици. Представа „Лабудово језеро“, у режији Бугарина Тодора Валова, освојила је чак шест награда. Овдашњи луткари освојили су „Гран при“ за најбољу представу, награду за најбољу режију, а глумачке награде Дарија Нешић, Милош Миловановић и Милица Речић Вуловић. Представа „Лабудово језеро“ освојила је и награду светске луткарске организације УНИМА за најбољу представу на фестивалу.

несрећном коњу без витеза, који лутају по свету у потрази један за другим.

Зрењаници ће се представити ансамблом представом „Велики доброћудни цин“. То је прича о једном необичном пријатељству, о дечјим страховима, о храбrosti, о сновима, о растанцима.

Доживљаје дечака Милована, у бајци „Ружно паче“, по тексту Игора Бојовића, крагујевачким малишанима дочареће глумци из Земуна. Када дечак Милован долazi у године када је сам себи ружан и мисли да га нико не воли и не прихвати у помоћ му долази Андерсен и кроз причу о ружном пачету учи га да прихвати себе.

„БАЈКА О
ВИТЕЗУ БЕЗ
КОЊА“

„УЛИЦА
ТРА-ЛА-ЛА“,
ПОЗОРИШТА
ЛУТАКА ИЗ
НИША

РЕПЕРТОАР 44. СУСРЕТА

Понедељак, 25. новембар Позориште за децу

11 часова – „Алиса у земљи чуда“ (Крагујевац)
17 часова – „Бајка о витезу без коња“ (Нови Сад)

Уторак, 26. новембар

Књажевско-српски театар
10 часова – „Велики доброћудни цин“ (Зрењанин)
12 часова – „Велики доброћудни цин“ (Зрењанин)

Позориште за децу

10 часова – „Ружно паче“ (Земун)
12 часова – „Ружно паче“ (Земун)
17 часова – „Првенкачица и вук“ (Суботица)

Среда, 27. новембар

Позориште за децу
10 часова – „Улица Тра-ла-ла“ (Ниш)
12 часова – „Улица Тра-ла-ла“ (Ниш)

Читаоцима Марвелових стрипова је 1962. године представљен Моћни Тор. Ауторски рад сада већ легенди, Стена Лија и Џека Кирбија. Ово је био почетак нове ере акционих авантура, коју је тада предводио северњачки бог са моћним чекићем. Иако нордијска у корену, прича је представљала ванвременску и глобалну људску драму – сина који је нестрпљив да оцу покаже колико заиста вреди, брата који је сушта супротност и жења која човеку помаже да свет сагледа из потпуно новог угла.

Светска премијера овог филма била је 8. новембра.

ЗРЕЊАНИЦИ ЂЕ СЕ ПРЕДСТАВИТИ
АНСАМБЛ ПРЕДСТАВОМ
„ВЕЛИКИ ДОБРОЋУДНИ ЦИН“

КРИЗА КУЛТУРНЕ ПЕРИОДИКЕ

Први рођендан вирутелног издања ЛУДУСА

Једине позоришне новине на Балкану – ЛУДУС ове године нису обележиле свој 21. рођендан који је „падао“ прошле недеље. Последњи број ове специјализоване публикације штампан је у јуну, а с обзиром на финансијску ситуацију и неразумевање за значај овог листа, када ће поново изаша - не зна се.

Ипак, виртуелна варијанта – ЛУДУС онлајн, као и посебна страна на Фејсбуку, „прославила“ је 10. новембра, освежена и допуњена, први рођендан.

Упркос чињеници да је ово штутра, поједностављена верзија позоришних новина, која омогућава искључиво информативни, дневни и недељни увид у живљања у позориштима Србије и региона, као и у месечне репертоаре домаћих театара, број прегледа указује на изузетну потребу међу ствараоцима, али и љубитељима ове уметности, за размену новости и истраживања. Активности (премијере, гостовања, фестивали, награде...) крагујевачких позоришних институција: Књажевско-српског театра и Позоришта за децу међу најтрајенијим су од свих театрских кућа на овом, новом електронском медију.

На жалост, пројекат ЛУДУС онлајн није добио никакву материјалну поддршку и опстаје „на апаратима“ искључиво захваљујући доброј воли и ентузијазму сарадника и самих позоришта. Намера да се направи посебан сајт са посебним рубрикама (за интервјује, проблемске текстове, блог спот), а не само страница при постојећем сајту Удружења драмских уметника Србије, те тако отвори могућност за самостално финансирање у овој, за културу земље, изузетно тешкој ситуацији није ни код једне инстанце добила никакав подстицај.

Уредништво ЛУДУСА захваљује се свима, па и крагујевачким сарадницима који су допринели да се, после више од 20 година од кад је 1. новембра 1992. године са Феликсом Пашићем као главним уредником штампан први број, идеја овог листа не угаси.

НОВА АНИМИРАНА АВАНТУРА

У свету рециклаже

Са недавно завршеног „Кидс феста“ на редовни репертоар биоскопа „Синеплекс“, у Тргном центру „Пла-за“, стиже несвакидашња прича из Немачке, о свету необичних витеза и принциза синхронизована на српски језик.

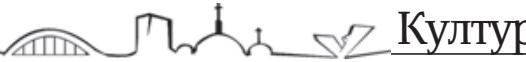
Вitez Расти не личи ни на једног витеза ког сте до сада упознали. Живи у свету где је све састављено од остатака различитих машина, уређаја и алатки, а и он је, заправо, помало расклјијатан спој рециклираних делова.

У овом занимљивом свету Расти се налази у авантури свог живота: само што се испунио његов сан да овој велики турнир, лажно опуштен за крађу. Лишен витешке части и двора, он покушава да се искупи и поврати срце своје девојке. Може ли

победити злог принца и сачувати своје царство?

Овај немачки анимирани филм се уз много хумора бави темама као што су пријатељство и храброст. „Вitez Расти 3D“, који се на биоскопском репертоару налази од ове недеље, у Немачкој је првог викенда у биоскопима био међу пет најгледанијих филмовских остварења, а гледало га је преко 700.000 гледалаца. Био је и један од најгледанијих филмова у Крагујевцу током „Кидс феста“.

ДОБРИЦА БИСЕНИЋ
У „МОСТОВИМА
БАЛКАНА”

Земљани окер

Након изложбе калиграфија Зорана Илића, у галерији „Мостови Балкана”, биће отворена нова поставка, изложба слика уметника Добрице Бисенића. Свечано отварање планирано је у петак, 22. новембра, у 19 часова, а изложба ће трајати до 10. децембра.

У каталогу изложбе, који потписује Гордан Николић, наводи се да је уз приврженост обичним, „истрошеним” мотивима граских, приградских пејзажа, ентеријера, фигура у ентеријеру, шумских окрајака, Бисенићев коначни однос према реалности оставаје у сенци исхране основне масе слике као целине.

Богатим, нијансираним слојевима земљаног окера он изједначава облике централног мотива са окolinом, његова плава боја неба довољно је то-нирана црном да тле и небо постану сродан, тешки пар, особеном припремом пасте сугерише влагу у боји, дубине намаза, црвеним и жутим нијансама у земљаном океру ствара жараште потмуле светлости одговорне за непосредан, чули доживљај простора масе целине.

- Добрица Бисенић је у стању да оновну радну магматску масу пасте „крсти” независном цртачком архитектоником, да сугерише време поступка као тајне процеса у материји и простор целине као последицу праска у тој материји. Целина његове слике подразумева дugo тражени, најзад дочекани особени тренутак појаве кохеренције, неку врсту одлучног завршног исказа који наглашава како наглашену приврженост сликарској материји тако и постојање цртачког опуса у средишту ауторског бића, каже Гордан Николић.

Добрица Бисенић рођен је 1962. године у Голобоку, код Сmederevске Паланке. Дипломирао је сликарство 1987. године на Факултету ликовних уметности у Београду, у класи проф. Живојина Туричког. Код истог професора завршио је постдипломске студије 1990. године. Члан је УЛУС-а и редовни је професор на ФЛУ на Београду.

**„ВУЛКАН ИЗДАВАШТВО“
НАГРАЂУЈЕ**

Древни артефакти

Два најбржа читаоца „Крагујевачких” биће и овог петка у прилици да својој билиотеци додају занимљив наслов „Вулкан издаваштва”.

Језиво убиство у Лондону открива злобну заверу која ће расветлити тајну стару две хиљаде година. Да ли постоје светиње, древни артефакти, прожети смртоносним моћима? Јесу ли они чувари наше света или кључ за његово уништење?

Већ деценијама, Чувари брину о Светињама, међутим, неко их убија и краде им драгоцене предмете, који су сада окупани кровљу. На самрти, један од Чувара убеђује Сару Милер, потпуној странци, да његову Светињу, поломљени мач са застрашујушим моћима, достави његовом рођаку Овену. Убрзо ће Сара и Овен постати осумњичени за убиства, а потрага за преживелим Чуварима откриће им опасну тајну.

Мистерија која је напетој потери мачке и миша води читаоца кроз Енглеску и Велс, и кроз саму историју, до тајне моћног мача који је једино што чува наш свет од ужаса какве не можемо ни замислити.

Потребно је да у петак, 22. новембар, позвовете 034 333 116, после 10 часова и добићете роман „Тринаест ратника”, аутора Мајкл Скота и Којет Фридмана. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Вулкан”, која се налази у Тржном центру „Плаза”.

ПРИЗНАЊЕ СЛОБОДАНУ ШТЕТИЋУ

У друштву најбољих светских дизајнера

За своја три плаката, као један од двадесет финалиста, Штетић је добио Специјалну награду на светској изложби на Тајвану

Графички дизајнер Слободан Штетић, редовни професор Графичког дизајна на ФИЛУМ-у, добитник је специјалног признања на престижној светској изложби у Тајпеју, на Тајвану. Штетић је за своја три плаката, као један од двадесет финалиста, графичких дизајнера из целог света, добио и

Специјалну награду за три изложена плаката у категорији Визуелних комуникација.

Ова манифестација, која постоји већ једанаест година, има три изложбене категорије: Индустриски дизајн, Просторно планирање и Визуелне комуникације.

Жирирање се врши у три круга. Најпре се од приспелог материјала, који чини неколико хиљада радова дизајнера са свих шест континентала прави ужи избор, а онда други жири именује двадесеторо финалиста. Трећи жири, који мора бити састављен од стручњака са најмање три континента, доноси коначан суд и одлучује о наградама.

ТРИ НАГРАЂЕНА ПЛАКАТА СЛОБОДАНА ШТЕТИЋА

Успех који је постигао Штетић значајан је и по томе да су у финалу двадесет најбољих дизајнера света, из Европе нашли у врху светског дизајна само још по један представник Рујије и Польске.

Штетић је један од ретких финалиста који је био представљен са три рада и позоришна плаката.

- Ово је сатисфакција за мој дугододишњи, свакодневни рад. Истовремено и за Факултет и Универзитет где предајем предмет

Плакат, који су завршили многи млади и изузетно успешни дизајнери. Они, такође постижу значајне успехе на изложбама и конкурсима, каже Слободан Штетић.

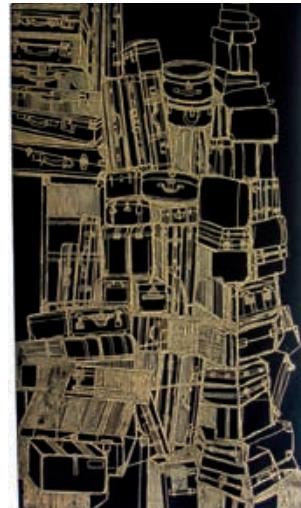
Велики успех овог познатог дизајнера, који је до сада излагао на бијеналима и тријеналима у Шпанији, Сан Марину, Бумпешти, Истамбулу, Софији, Москви, Бигашу и многим другим градовима, важан је и за Србију, која има велики број значајних уметника релевантних у светским оквирима.

НОВА ПОСТАВКА У СКЦ-У

Сећања о личним просторима

У галерији СКЦ-а отворена је изложба Татјане Којић Чехић под називом „13 сопда”. Овом поставком млада уметница подстиче нас на размишљање о појму дома и промене, у овом случају нераскидиво повезаних. У својим делима она даје одговор шта то, заправо, чини дом. На који начин га обликујемо, а на који начин животни простор обликује нас?

- Допуштајући посматрачу да на посе-

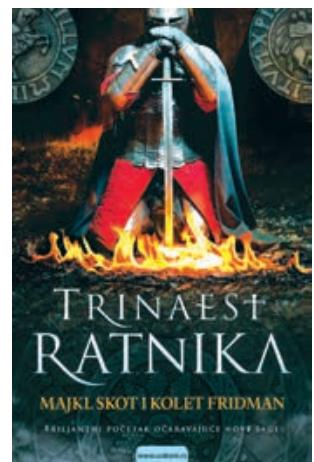
ИЗЛОЖБА ТАТЈАНЕ
КОЈИЋ ЧЕХИЋ -
„КОФЕРИ 12“

бан начин, чак и непосредно – додиром, завири у један мали, али, истовремено, кључан део њене прошlosti, период студирања у Венецији, Татјана Којић Чехић уздизје уметничко дело, иначе, често, само по себи, са обележјем сведочанства, на један поетични ниво – форму отвореног интимног дневника,

који у себи обједињује сву њену суптилност и снагу.

Она своја сећања о личним просторима, које је у пomenутом периоду често мењала, надограђује размишљањима великих књижевника и уметника, као и својих пријатеља, о истом мотиву, подстичући нас на размишљање о појму дома и промене, објашњава у каталогу изложбе Милица Крстоношић, историчар уметности.

Татјана Којић Чехић рођена је у Београду 1984. годином где тренутно живи, а школовала се у Италији. Дипломирала је на Академији лепих уметности у Венецији, затим је завршила мастер из Графике на Академији у Риму.

„ЛАГУНА“ НАГРАЂУЈЕ
Царица Теодора

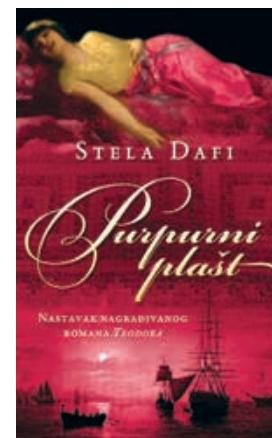
Настављајући приповести о византијској царици Теодори и цару Јустинијану, „Пурпурни плашт“ нам открива завођиву и несвакидашњу царицу која израња из сенки историје и ступа у блиставу светлост. Некада безмало робиња, медведарова кћи која је босонога трчала улицама Цариграда, постала је теу дорон, божји дар, царица Источног римског царства и најмоћнија жена на свету.

Мудра, храбра и бездушна када осети издају, Теодора влада напоредо са својим мужем: у свету политичких бракова, они су јединствен пар који везује љубав.

Док на границама Царства бесне ратови, Теодора открива да највећа опасност по њену власт и по њен живот почива много ближе палати. Тек из разорних и језивих устанака који памте широм града, од осветољубивих непријатеља који никада неће прихватити „Теодору из Бурдеља“, из куге, завера и убиства, она ће научити шта заиста значи бити царица.

Обухватати распон од драматичних двадесет година Теодорине владавине, „Пурпурни плашт“ даје жив портрет ове харизматичне и несвакидашње жене, а уједно је и заносно истраживање ужитака и бремена моћи.

Два читаоца „Крагујевачких“, добиће књиге „Пурпурни плашт“, ауторке Стеле Дафи, а потребно је да у петак, 22. новембра, позвовете 333 116, после 11 часова ујутру. Добитници ће своје књиге моћи да преузму у књижари „Делфи“ у пешачкој зони.

УКРАТКО

О Радету Драинцу

Поводом обележавања седамдесетогодишњице од смрти песника, приповедача, романијера, есејисте, новинара и издавача - Радета Драинца (1899 - 1943) у галерији Библиотеке „Вук Карадић“ отворена је изложба дигиталних принтова о животу овог познатог песника. Изложбу је, уз помоћ Министарства културе, реализовала Народна библиотека „Раде Драинец“ из Прокупља. На двадесет табли поставка прати и исцрпно обавештава о свим значајним животним меманама једног од наших најпознатијих лиричара између два рата. Као посебан део, изложени су ранији примерци оригиналних књига и часописа из оних времена.

На промоцији су о настанку изложбе и значају Драинчевог књижевног опуса за српску и то-личку културу говорили директори библиотека Мирко Денић и Драган Бајрактаревић, као и аутор изложбе Драган Огњановић. Изложба ће бити отворена до 23. новембра.

За оригинални драмски текст

Стеријино позорје расписало је конкурс за оригинални драмски текст, на којем право учешћа имају сви аутори који пишу на српском језику. Биће разматрани оригинални драмски текстови извршно написани на српском или преведени на српски језик. Жири ће узимати у обзир необјављене, неизвршene и ненаграђене драмске текстове.

Стеријино позорје преузима ауторска права на објављивање награђеног текста у издањима Позорја, на српском и енглеском језику, и права на праизвођење, без накнадне надокнаде, а конкурс је анониман.

Текстове, у штампаној форми (четири примерка), треба слати под шифром. На драмском тексту не сме бити име аутора. У посебној коверти треба послати решење шифре (шифра под којом је послат рад, име и презиме, адреса боравка и контакт телефон).

Исти аутор може послати највише два драмска текста.

По објављивању резултата, награђени аутор је дужан да у року од пет дана пошаље оригинални драмски текст са решењем шифре, а рок за слање текстова је 30. новембар.

Награда подразумева Стеријину значку, сертификат и финансијски део у износу од 400.000 динара. Одлуку о награди жири доноси до 31. јануара 2014.

Српски и светски вампири

Културни центар Зрењанина и аутор пројекта мр. Милутин Мићић расписују ликовни конкурс „30x30“, а поред слободних решења, аутори ове године имају и могућност да промишљају на задату тему: „По-кретање српских и светских вампира“.

Аутори могу да конкуришу са највише два рада. Радови могу да буду дводимензионални и тродимензионални у свим техникама и дисциплинама.

Једино ограничење је да дводимензионални радови морају бити формата 30x30 сантиметара. Конкурс је отворен до 25. новембра 2013. године.

ОД ТОПЛИВНИЦЕ ДО ЗАСТАВА ОРУЖЈА (1853-2013)

Успон после санкција и бомбардовања

Пишу: Јасна Милановић и
Зоран Шушић

После Другог светског рата почело се са пушком M48, а „Застава оружје“ данас производи најсавременија аутоматска стрељачка оружја у водећим светским калибрима. У развоју и пласирању ловачког и спортског оружја, захваљујући квалитету базираном на традицији, „Застава оружје“ је увек имала одличну позиционираност на светском тржишту. Деведесетих година фабрика је изгубила стечене позиције на америчком тржишту, из познатих разлога – примена репрективних мера према Србији.

Развој у отежаним условима

У годинама „под санкцијама“ настављен је развој војног, ловачког и спортског програма. Серијска производња пиштоља Ц399 почела 1991. године. Због санкција УН на увоз и извоз оружја за СФРЈ, 1992. велики обим планираног извоза новог пиштоља одложен је за друга времена.

Фабрика је 1. априла 1991. променила име у Застава наменски производи д.о.о., а претходно је пренела сав капитал на друштво Застава д.д. на управљање.

У наоружање ЈНА уведена је снајперска пушка М91, у калијру 7,62x54 мм, развијана претходних година. Наредне, 1992. године, завршен је развој и испитивање и почела серијска производња аутомата М92 у калијиру 7,62 mm.

У 1993. години почeo је развој револвера Р22 „кобац“. Развијена је далекометна пушка „црна стрела“ у калијиру 12,7x108 mm М93, базирана на Маузер систему. Касније је развијен и модел у калијиру .50 Browning. Опремање војске СРЈ далекометном пушком започиње у току 2001. године, а 1993. завршен је развој аутоматског бацача граната БГА 30 у калијиру 30mm. После опсежних испитивања Војска СРЈ га уводи у наоружање у марта 2003. када започиње серијска производња.

У току 1994. развијен је полуаутоматски карабин ЛКП 96 у калијиру .308 Њин., на бази аутоматске пушке М77. Израђена је и нулта серија револвера Р22 „кобац“. Почеке је развој револвера .44 Rem. Mag. „Кинг

ДАЛЕКОМЕТНА ПУШКА „ЦРНА СТРЕЛА“

Крагуј“. Следеће, 1995. године, развијен је полуаутоматски ловачки карабин у калијиру 7,62x39mm на бази војничке пушке М59, који је добио ознаку ЛКП 66. Развијена је и реализована пробна партија сачмарича система Pump Action, у калијиру 12/70. Развијен је пиштољ „црна дама“ у калијиру 6,35 mm, а почела је и серијска производња револвера „Кинг Крагуј“.

Повратак на европско тржиште

У фебруару 1997. потписан је уговор са немачком фирмом „Кетнер“, чиме се „Застава оружје“, после санкција, враћа на европско тржиште ловачког и спортског оружја. „Кетнер“ наредних пет година генерално заступа „Застава оружје“ у пет европских земаља: Немачка, Белгија, Аустрија, Француска и Шпанија. „Застава оружје“ у марту 1997. наступа поново (после 1992.), на међународном сајму IWA у Нирнбергу.

Фабрика је бомбардована 9. априла 1999. са укупно четири вођена пројектила. При томе је уништено око 15.000 квадратних метара производног простора и трајно онеспособљено око 600 машина. Укупна директна штета је процењена на око 60 милиона америчких долара. До краја године враћене су све машине које су од бомбардовања спашене изношењем изван фабричког круга и обновљен је процес производње. Недостајућа опрема делом је набављена, а наредних година настављен је процес комплетирања производних линија.

Одлука Владе 2000. године фабрика излази из Групе „Застава“ д.д. и мења име у Застава наменски производи д.п. Ти-

ме започиње борбу за потпуно самостално тржишно пословање.

Важан задатак у 2001. години био је развој система за тешки пешадијски митраљез у калијиру 12,7 mm на троножном постољу, који је назван „којот“, а касније је добио ознаку М02. Пушка аутоматска М21 у калијиру 5,56 mm представљена је исте године 26. септембра.

У 2003. години фабрика обележила велики јубилеј, 150 година рада и постојања. Први пут у послератном периоду обележена је и фабричка слава Света Петка и додељена су бројна признања запосленима, пензионерима и пословним партнеријима. Приликом прославе, 27. октобра 2003. године, „Застава оружје“ посетио је чувени руски конструктор Михаил Тимофејевич Калашњиков. У овој години произведен је пиштољ ЦЗ 999A намењен војсци и полицији.

Одлука Министарства одбране СЦГ и Владе Републике Србије, „Застава оружје“ је 2003. постала део Одбрамбене индустрије Србије.

Следећу 2004. годину обележио је повратак на америчко тржиште, после прекида од 12 година. Тада је у америчком Сенату Србији враћен статус „Нормалних трговинских односа“. Увозник је постала америчка трговачка фирма КБИ.

Годину 2005. обележило је више значајних догађаја. Влада Србије 10. марта донела је одлуку о подршци реструктуирању предузећа. Почетком јула фабрику је добро вољно напустило 914 запослених, који су се определили за отпремнице. Пререгистрација и трансформација предузећа извршена је 5. априла. Фабрика је постала акционарско друштво затвореног типа са већинским власништвом државе и променила назив у „Застава оружје“ АД и 30. августа узврштена је у списак проверених снабдевача Уједињених нација наоружањем и војном опремом.

У октобру 2005. потписан је Меморандум о разумевању са једном од најстаријих и највећих светских компанија за производњу оружја и муниције, америчком компанијом „Ремингтон“ и први комерцијални уговор за пласман спортског оружја у САД, Канаду и Мексико преко „Ремингтонове“ продајне мреже, за период од наредних пет година.

По угледу на ЛК М808 у 2009. години развијена је снајперска пушка СП М07 Match. „Застава оружје“ имала је дефинисане захтеве од ино-купца и успешно су испоручене значајне количине овог артикла.

Фабрика прати трендове развоја војног програма и у понуди тржишту акцент је на новим артиклима. У сваком тренутку ради се модификације фамилија аутоматског оружја, тзв. „military style“. На америчком тржишту пласирана је фамилија полуаутоматских карабина М2010 и ПАП. У наредном периоду радиће се даље на развоју средстава из ловачког и спортског програма, као и на новој генерацији пиштоља са полимерним рукохватом ППЗ.

У својој дугој историји фабрика „Застава оружје“ увек је неговала комополитски дух и друштвену одговорност маркетинга. Ове године одржан је 17. куп у стрељаштву за кадете, кадеткиње и новинаре „Куп Застава оружје“. Фабрика сарађује са бројним институцијама културног стваралаштва, попут Завода за заштиту споменика културе, бројних позоришних, филмских кућа, спортских организација, ловачких удружења...

Традиционално, „Застава оружје“ наступа на већини домаћих сајамских манифестација ловачког и спортског оружја, као и најважнијим светским сајмовима ловачког, спортског и војног програма.

Фабрика Застава оружје поседује ЈМС цертификате (Јуалити Менеджмент Систем), СРПС ИСО 9001:2008 и СОРС 9000/05. Недавно је извршена ресертификација ових стандарда за период до 2016. године.

У 2013. години „Застава оружје“ наставила је узлазну линију, квалитетније димензионисана, уз

УЗ КВАЛИТЕТ И ЕСТЕТИКА – ДЕЛО ФАБРИЧКИХ РЕЗБАРА

СНАЈПЕРКА М07 СА ФИКСНИМ КУНДАКОМ

УМЕТНИЧКИ ПРОГРАМ НА ОБЕЛЕЖАВАЊУ 160 ГОДИНА ФАБРИКЕ

нову законску регулативу, подмлађен кадар, нове развојне подухвате и значајне уговорене послове. Подршка коју добија од државе фабрику чини јачом, али и одговорнијом да своје обавезе и планиране активности у потпуности спроводи.

Недавним обележавањем 160. годишњице од оснивања и фабричке славе Света Петка, по речима генералног директора Радета Громовића, подсетили смо широку јавност да фабрика „Застава оружје“ има душу, да се у производним халама осећа добра атмосфера, да запослени имају специфичан однос према послу, да је фабрика опстала и на добром је путу да постане профитабилна, а обележавањем јубилеја „отварамо нову димензију рада фабрике и најдамо се да ће трајати бар још 160 година“.

Kraj

Владимир Јајличић

Бозманске карте

ЗА КРАТКО време, освојивши поштовање, Миликер Сузни је пробио лед као самостални одборник групе грађана. Број је схватио да су присутне даме, у дубини срца, очекивале авантуру, сусрет живота који ће им не само освојити срце, него и обезбедити мушикарца кога ће мушттрати кроз живот - тиме и смисао живота. Али, уместо дизања ногу чекало их је досадно подизање руку. Миликер Сузни који се као убеђени демократа удварао свим дамама, без обзира на расу, боју коже и верска убеђења - одударао је од осталих одборника, па је проглашен за велико освежење у политичком животу града. Али, то није дуго трајало.

Кад се Миликер Сузни јавио за реч, сала се утиша. Али не од узбуђења, него зато што су већ сви заспали. Старији су и иначе спавајуви, мртваци на допусту, а млађи, мамурни од алкохолне ноћи, држе очне капке на пола копља.

- Ако је реч о возним картама за пензионере, које се популарно у народу називају „бозманским“, и ја сам „за“ - рече он мудро - али у једном правцу. Докле, бре, да живимо за пензионере? Шта смо ми, добро вољачко друштво мртвих пензионера на власти? Кад ће на своје да дође српска младост, пионирске мараме и сви Титови синови?

Неки се пробудише - на израз Титови синови, чу се чак и аплауз.

Успротивио се председник заседања:

- Инхибирана имплантацијама иманентних иронија, изманипуласасте интенцију! И додаде: - Инструиране изотехничке имисије. Одузимам реч!

Ово последње су разумели.

НА ПАУЗИ, у холу, Миликеру приђе гостица Шинковић, одборница која није крила усхићење иступом на страни младих.

- Дозволите да вам изразим поштовање - одговори Миликер Сузни, држећи госпођицу Шинковић за надланицу. - Обожавам вашу личност и, особито, вашуличност. Дозволите да вам у то име препоручим своју изузетну скочност.

- Какав сте ви ласкавац - рече госпођица Шинковић. - Прави Србин и господин. Овде су, многи солвентни, али импонтентни - додаде, уздахнувши.

- Сењора, бићете контенти.

- Ви се удварате и на страним језицима?

- Конкретно, на талијанском - рече Миликер Сузни. - Пратим тенденције, уз пригодне сентенције. Пор фавор.

- Супер мачор - пришапну једна старија одборница која је стајала крај зида, другој, али тако да се чује наоколо. Хтела је да изнеријира колегу, старог љубавника са којим је раскинула кад су га сменили с положаја, па је из протеста прешао у опозицију. - Волела бих да ми, уз обострано давање, одржите интимно предавање.

- Најбољу лекцију држим уз ерекцију - рече Миликер Сузни услужно.

- За мене је то рутина, влажна сам све до бутина - рече кокетно одборница.

- Богом си и неошишана све до бутина - добаци јој бивши. - Има да се чупка све до самог пупка!

- Не слушате ово покварено опозиционо ѡубре - рече она гласно и пришапну: - Јуче сам радила депилацију, данас сам за дегустацију.

Седница се настављала, па су са општепатриотских питања морали да се врате на локалне теме.

ПРЕДСЕДНИК заседања позва присутне да наставе седницу: 000000000000

- Иманентно пројекцији хроноса у егзистенцијалној резиденцији, контра нихизму прокламованој дестинацији, космичка хармонија хронолошки ултимативно ћа на нас за гуз.

Нико није схватио, али сви разумеше по следњу реч, тако да седоше, свак на своје место.

- Донесите једну кесу, за сваки случај - шапну одборник свом секретару. - Кад год проговори, утроба ми се преврне.

- Ону од хиљаду евра или за свечане прилике, од пет хиљада - упита секретар. И додао:

- Ово је свечана седница, тако да...
- У реду, у реду - рече членик - Само да се не испровраћам на патос. А треба још да говорим... о чему оно беше?

- О штедњи.

- Дабоме, о штедњи. Брже дај кесу.

Миликер Сузни се јавио за реч. Рекао је да ће, конкретно, говорити о каси. Али, не о штедњи касици, о државној каси. И изговорио је своју песму под насловом „Подела“:

Aх, државна добра, тржијо и ћасо,
како да намакнем на вас сопствен ласо:
што измишчеш моју љубави, о касо!
Кад си шако обла, кад си шако бела,
још не видех шако изазованој шела!
Никада се не бих штебе ослободио,
сваке ноћи с тобом љубав бих водио!
У штебе се слива, као река слузи,
са најрднијим порезом, то правој заслузи!
Ти, звездо водио целој нашеј доба:
ах, да будем чувар твој до самог троба!
Слатко бих да умрем (још кад би ме свезо!)
кад би се на мене навашио трезор!
..Али није наша тржија за све:
ми делимо само заједничке сне!
Ми делимо само заједничку ноћ:
није равне часни сва кујновна ноћ!

- Стоп - рече председник заседања - стоп и ритантој инвазији!

Против Миликера Сузног јавио се пензионисани генерал Васиљковић. Говорио је три и по сата - ко о чему... о части и поштењу. Али се Миликер Сузни није дао. Опет је храбро стао за говорницу и одрецитовоа:

Генерале дебели,
шамаше ће сви предели:
куд тог да су сушујо
ши си земљу ћубио.
Ни штобом да ћуваш,
ни овце да ћуваш!
Изгубљени часови...
А кад ћунеш - щасови!
При крају љубоваша,
плаћен љашаришаша,
саг радиши за мафију -
шереш биојрафију.

И није му било доста, него је доцвркуюа:

Ја се, кад ће видим,
Србије постшидим.
Сред поразног мира
чизма љајадира,
месиће војне силе
поздрављаши цивиле:
годаце ши ојтпайке,
да извершиши зајатице:
зле дойдаже судбе -
с љуковником Удбе!
Није куја косила,
није, засад, шлој:
износе ће носила -
мршвој љијаној!

Председник добаџи:

- Инфлуенција! Интоксикација!
Али, Миликер Сузни је мирно наставио, у духу прећашњих својих говора:

Јесу леїи објекти, биоскопи, плазе,
базенчићи, простијаки, сијава ноћне плаже.
Градња, кран, койови: храна за шаштину.
Дојрадисије, лојови, нашу немаштину!
То баџа на људе димензију џејшу:
га вам лејо буде са нама на свеји.
Ал да све, кад редно ћуту на ћуте се сијуји,
глан о глан, волишћу, за ган не ојуши?
Све ћио, молим, узмишће, носије куг знаје,
Дајште за нас, узнике - местна вам! И ћлаје!

А кад је за говорницу стао партијски секретар, видело се да се зноји. Извади из цепа маримици, она испаде на патос, заједно с маримици - топка евра: same хиљадарке! Сви се у сали узбудише. Он узе топку, па уместо да узме и реч, брже-боље ћипи и заглави за враћа:

- Журим на авион!

- Не, будало, вратиће те са аеродрома - дрекну одборник, али је већ било касно.

Миликер Сузни искористи прилику, па опет скочи за микрофон:

Одакле ће ћаре вадиши, је ли из ћаћа?
А да ћи их није оставио ћаћа?

Може бити да је већ увредио присутне. Није воли питање „одакле ти паре“, био на власти или у опозицији. И даме су биле увређене - није говорио, као у паузама, о њиховој лепоти, толико их је, сироте, угњавио својим тирадама да су једва дочекале да се заседање заврши, па да оду за Београд, тамо плате за секс и мало се опусте. Једва дочекаше да пређу на свечани део седнице, о наградама. Награде су бар лепа ствар. Али и ту расправу је Миликер покварио. Кад се јавио за реч, рекао је следећу песму:

Жена майора, стапало сваје,
прохідело ми се нешишо млађе...
Дај, мили браће, води ме
га карам Жену ћодине!

- Стоп! Одузмите му реч - цикну членик из првих редова. - Ја ово нећу да слушам.

- Инсинуације! - дрекну преседник.

- Откуд вам то - рече префињеним тоном Миликер. - Па ја све време говорим у првом лицу јединине. Зашто сте се нашли прозванини?

- Нисам - рече членик. - Али, ви вређате достојанство скупа.

- Није, бре, ово јебарник! - подржа га потпредседница.

Против Миликера иступа биле су и најјатрене поклонице. За њих је питање које је он потегао било увредљиво, јер није постављено као општепатријотско. Знали су ону сјајну националну изреку - хвала курцу и Петру Добрњцу! Зар Милош и његове војводе нису држали хареме, због чега ће му и споменик дићи? Ко то не воли! То је новосрпски патријотски задатак - као да освајаш Косово.

- Импут! - рече достојанствено председник.
- Илузорним импутирањем илустративних импонтентних инкубуса, индивидуа инвизивну ирелентну инплементацију.

Сви немоћно клонуше на својим местима. Нико није имао снаге да, после оваквог иступа, каже макар једну сувислу реч, али је зато председник настављао, потпуно испустивши контролу скупа из својих руку:

- Лила лола лиле, српска звездо, Вуче Бранковићу! Лила лолу лиле...

Членик зину и запита секретара:

- Шта му је сад ово?

- Изнервирао се - рече секретар. - Тад му се у глави побркају лончићи...

- Лиле луле лоле - настављао је председник, као у трансу - Мој председник је Барак Обама... Лиле луле лоле... Милосрдни ађео је ослободилачка акција. Лиле луле лоле... А Тома - у затвор!

- Е, сад је претерао - ухвати се за главу членик - Па ја с њима планирам коалицију!

- Са Томом? - упита збуњено секретар.

- Јок, с Вуком Бранковићем и Бараком Обамом - рече членик.

- Они су поменути у позитивном контексту - рече секретар. - Него би требало у то име да подигнем нешто пару за репрезентацију. Ипак су то познате историјске личности, не иде се с њима у коалицију сваки дан.

- Нек ти потпиши благајник странке - рече членик.

До тада се и председник освестио од изненадног напада. И он опет поче по старом:

- Инхибирана инсолвентним интуицијама инволвираћемо инструментну импликацију!

- Ја одавно немам менструацију - рече потпредседница.

- Ви не пратите ситуацију - рече нездадљиво председник. - Лиле луле лоле!

НЕКОЛИКО дана касније, у паузи између два заседања, членник и председник пришли су застакљеној згради у којој је била смештена опозициона странка. Тамо председник из цепа извади два цвојка. Он се прислони леђима уз оближњи стуб, а потпредседник почне да баца цвојке о стаклени зид зграде. У пакленој тишини, каква уме наступити у граду, ништа се друго није чуло, само: цанггрррр - призивно, омамно, нежно, чак обећавајуће. Напокон, у згради настаде комешање и иза ње издаје један мрки функционер:

- Ко удара тако позно и нарушава наш свети ред и мир?

- Ми смо - јави се членник.

- Шта хоћете?

- Ништа! Мало шетали, па рекох свом партиском другу, дај да, у циљу јачетиблија-ва, одиграмо партију крајџарица...

- И баш овде?

- Пут нас нашео... А да вас, онако успут, кад смо већ довде дошли, и приупитам: да нећете, можда, с нама у коалицију?

ЗУМ

Милош Јигитатовић

Мајсторе, баш си га направио
(зграда у Улици Владимира Роловића
на Аеродрому)

Куку, леле, мора да се тражи друга
радња

Обавештење у школи
„Живадинка Дивац”

ПРАВИЛА ПОНАШАЊА

НЕ користи ТЕЛЕФОНЕ НА ЧАСОВИМА.
Не примати на часовима.

Лакше је гурати „точак“ него
теглити терет

ПРЕФЕРАНС

РБ	Надимак, презиме и име	Телефон	Укупно	7. коло			
			Бод	Супа	Бод	Супа	сто
1	Бубоњи, Раденковић Ненад	064 1204353	35,4	3280	5,5	742	1
2	Грк, Данас Иван	065 3382266	28,3	2112	5,2	262	1
3	Борбенић Саша	062 339193	27,4	2010	5	98	1
4	Дача, Вујисић Данило	060 3623320	27,2	702	2,7	272	2
5	Паки, Јеврић Милан	064 3152854	26	1774	0,5	-470	2
6	Миша, Симић Милицав	064 1307545	25,7	1290	2,9	-78	2
7	Мића, Ђорђевић Милован	064 8959822	25,3	718	5,5	532	3
8	Везмар Предраг	061 1501909	24,6	806	5,5	1070	3
9	Ђерка, Ђорђевић Раде	065 4324324	24,3	2560	0,8	-184	3
10	Гаја, Гајић Војкан	064 8627262	23,8	2138	5,5	1378	4
11	Туца, Туцовић Бранко	064 1663221	23,7	1480	3	94	4
12	Дуца, Јовановић Драган	064 1786999	23,2	1597	0,8	-192	4
13	Рака, Станисав Радован	064 1166847	22,9	880	2,8	-168	5
14	Жикица, Миленковић Живадин	065 5841562	22,1	1896	3,2	216	5
15	Крала, Богдановић Мирољуб	063 8052621	22,1	-464	5,4	492	5
16	Неша, Ђорђевић Небојша	060 3412411	21,1	594	3,4	460	6
17	Андрђић Дејан	064 6142454	20,5	154	5,5	926	6
18	Чича, Ивановић Горан	063 8775532	20,5	124	5,3	395	6
19	Муша, Николић Драган	063 8000391	20,2	-429	0,6	-367	7
20	Гајић Марко	060 3223360	19,3	-1678	3,3	370	7
21	Ђорђевић Зоран	062 273552	19,2	738	3	88	7
22	Лаза, Лазаревић Славољуб	065 8987719	19	-2166	0	-1286	8
23	Срба, Николић Србислав	063 606760	17,7	-538	5,5	766	8
24	Кеша, Стевановић Горан	064 1786537	17,5	-100	5,5	506	8
25	Срца, Ненадић Драган	063 603450	17,3	-1480	2,5	-462	9
26	Лија, Милојевић Александар	069 1687970	17	-2198	0	-1838	9
27	Гуки, Васиљевић Зоран	063 8409001	16,7	86	0,4	-580	9
28	Жиковић Стефан	063 7680170	16,2	-472	3,1	180	10
29	Веса, Весовић Миодраг	064 8540166	16,2	-2817	0,2	-765	10
30	Глумац, Жиковић Владан	064 6122552	14,7	-264	0,5	-464	10
31	Лаза, Лазовић Мирољуб	064 6152001	14,7	-1756	2,7	-152	11
32	Професор, Марковић Мирко	064 0046787	13,3	-1690	3,5	250	11
33	Ушић, Николић Небојша	063 8044824	12,9	-2508	3,5	250	11
34	Мика, Петровић Милован	065 8844128	12,5	-2112	0	-946	12
35	Мића, Мартиновић Милорад	062 8051950	11,8	-622	0,7	254	12
36	Неца, Милојевић Ненад	2,7	-2692				12

Кафана

Носћалгија

обавештава своје госте да понедељком од 19.30 сати нема места за госте, јер је целу окупира
Преферанс клуб. Зато је осталим данима слободно, па дођите.

ТЕЛЕВИЗИЈА КРАГУЈЕВАЦ

ТВ ПРОГРАМ

од 21. до 27. новембра

Четвртак 21. новембар

Петак 22. новембар

Субота 23. новембар

Недеља 24. новембар

Понедељак 25. новембар

Уторак 26. новембар

Среда 27. новембар

СТАЊЕ СТВАРИ

Седница Скупштине града

Хроника 2

Култура

Мозаик

Суграђани

Комунални сервис

Јутарњи програм

Јутарњи програм

Вести

Вести

Музички програм

Установе

Јутарњи програм

Цртани филм р.

Цртани филм р.

Цртани филм

Вести

Музички програм

Комунални сервис р.

Цртани филм

Хроника 1

Хроника 2

ОДВАЛЕ

ЈОВАНА ЈОКСИМОВИЋ, водитељка, супруга певача Жељка Јоксимовића:

- Одушевљена сам изреком „труднику не смеш ни за шта да одбијеш“ и максимално је користим и уживам у томе, а Жељку прија да ми у свему удовољава.

ДРАГАН МАРКОВИЋ ПАЛМА, председник Јединствене Србије:

- Кад си пријатељ с неким, није необично да с њим разменујеш и аутомобиле.

БОРА ЂОРЂЕВИЋ, музичар:

- Ја јесам српски војвода, Дино Мерлин јесте хоца, али овојица смо пре свега музичари.

ЛЕПА БРЕНА, певацница:

- Кад кренем да купујем ципеле, Боба ме стално пита шта ће ми, кад не знам ни колико их имам. Исто је кад купујем и хаљине. Мој одговор је - онај ко зарађује новац зна и да га троши.

ГОЦА БОЖИНОВСКА, певацница:

- Знам хиљаду песама и могу све да их издекламујем, уствари, отпевам. Али то не могу у студију, већ само на неком весељу. Заборављам и збуњујем се само кад нема лове и бакшиша.

ТОМИСЛАВ КАРАЧИЋ, председник Фудбалског савеза Србије:

- Синиша Михајловић је гарант успеха нашег фудбала.

БОРИС ТАДИЋ, почасни председник Демократске странке:

- С Дачићевим СПС-ом, сазданом на развалинама Милошевићевог система, није било смртоносно ући у коалицију, али јесте било токсично.

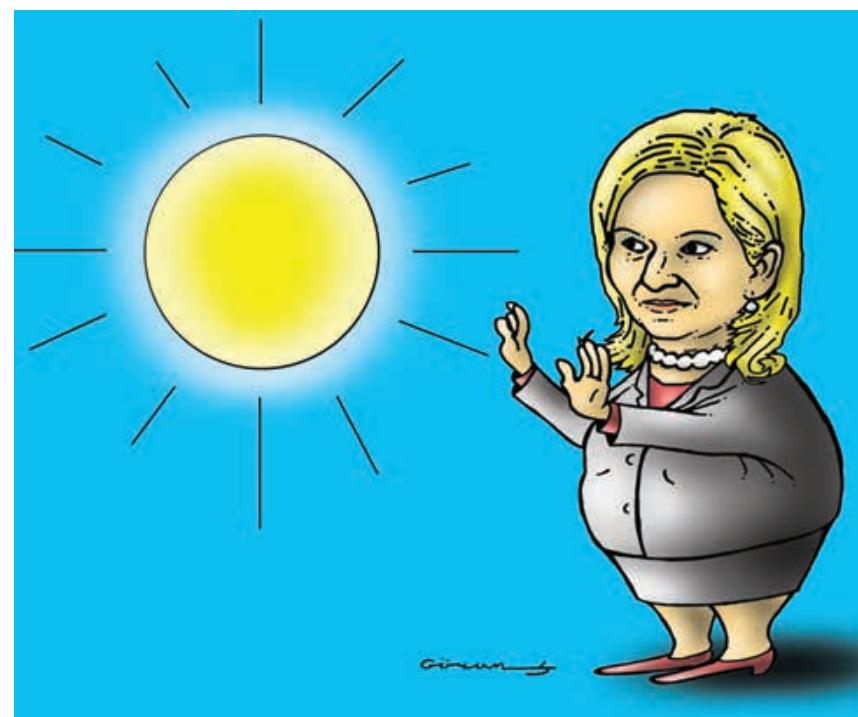
АНА НИКОЛИЋ, певачица:

- Кад се мало угојим, онда сам једра у лицу и свиђам се себи, а и свим бившим мушкирцима. Са више од 60 килограма на телевизiji изгледам као мали спортски тенк.

ДРАГАН КОЈИЋ КЕБА, певач:

- Не постоји ништа на мени, од главе до пете, што се мени не свиђа. Добро, мало су ми груди порасле, то вальда иде са годинама.

Карикатура Горан МИЛЕНКОВИЋ

ВИЏОТЕКА

Мујо и ташта

Дошла Муји ташта у госте и он је пита:

- До кад ћете остати?
Ташта: „А, док вам не досадим“. Мујо: „Па зашто тако кратко“.

Златара

Зов жена мужа на мобилни и дере се:

- Где си више, будало?
Муж:
- Знаш ону златару у којој си видела ону огрлицу?

Жена:
- Ахааа, драги!
Муж:
- Е, ја сам у кафани преко пута!

Добио Мујо 100.000 евра на лоту. Улази у кућу и говори жени, а она га пита колико је паре добио.

- Негде око 100.000 евра.

Она паде мртва, а на то ће

Мујо:
- Кад те ође, онда те ође.

Центлмен

Млад ветеринар дошао у село и сместили га на конак код неке младе удовице.

- Не брините за своју част, госпођо, ја сам центлмен, рече јој.

Ујутру кад се пробудио, види у дворишту два петла.

- Какви су вам петлови, пита домаћицу?

- Овај десно гази кокошке, а овај лево је центлмен.

Кредит

Опљачкали Мујо и Хасо банку. Ухватила их полиција и одвела на суд. Судија им каже:

- Ако вратите паре које сте украдли, смањићемо вам казну.

А они ће:

- Ми да смо хтјели враћати паре, дигли бисмо кредит.

Златна рибица

Ухватио Томислав Николић златну рибицу, а она му каже:

- Пусти ме, Томо, и испунијути све жеље.

Он је пусти и зауврат доби одговор:

- Рећи ћу свим сомовима да гласају за тебе.

Горан Миленковић

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе
Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине
Служба за заштиту животне средине

О БАВЕШТЕЊЕ О ПОДНЕТОМ ЗАХТЕВУ ЗА ОЦЕНУ ПОТРЕБЕ ЗА АЖУРИРАЊЕМ СТУДИЈЕ О ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине обавештава јавност да је носилац пројекта „ЕКОТЕО“ Д.О.О., из Београда, Пословна јединица Крагујевац, Октобарских жртава 11, поднео захтев за оцену потребе за ажурирањем Студије о процени утицаја на животну средину ПРОЈЕКТА – Откупно сабирни центар секундарних сировина, реализован на кат. парц. бр. 671, КО Крагујевац 2, на територији Града Крагујевца.

Увид у податке и документацију из захтева носиоца пројекта, може се извршити у просторијама овог органа - Градска управа за послове локалне самоуправе и опште управе, Секретаријат за грађевинарство, урбанизам и заштиту животне средине, Служба за заштиту животне средине, канцеларија број 326, Трг слободе бр. 3, у периоду од 21.11.2013. до 05.12.2013. године, у времену од 9-12 часова.

У року од 15 дана од дана објављивања овог обавештења, заинтересована јавност може доставити мишљења о захтеву за оцену потребе за ажурирањем Студије.

Овај орган ће у року од 15 дана од дана истека рока из става 3. овог обавештења донети одлуку о томе да ли је за предложени пројекат постоји потребе за ажурирањем Студије, о чему ће благовремено обавестити јавност.

**SOCIETE GENERALE
SRBIJA**

Poverilac Societe Generale Banka Srbija ad Beograd
obaveštava zainteresovane kupce o

PRVOJ PRODAJI U IZVRŠNOM SUDSKOM POSTUPKU

broj I-5947/12, usmenim javnim nadmetanjem.
Predmet prodaje je:

Porodična stambena zgrada spratnosti P+1+Pk, površine 310 m², број 1,
са земљиштем под зградом upisane bruto površine земљишта под
зградом 121 m², на katastarskoj parceli број 1878, upisana u list
nepokretnosti број 4128 KO Kragujevac 1, u ulici Komarička 20.

Javno nadmetanje za prvu prodaju nepokretnosti održaće se 6. 12. 2013. године
у 12:00 часова, у згради Команде Корпуса у Крагујевцу, у улици Кнеза Михаила
број 2, у судници број 17.

Procenjena vrednost iznosi **15.286.056,30** dinara, почетна цена је **9.171.634,00**
dinara, што представља 60% od procenjene vrednosti.

U javnom nadmetanju mogu учествовати само lica koja su predhodno položila
јемство u iznosu od 1/10 utvrđene vrednosti, odnosno 1.528.606,00 dinara, u
depozit Osnovnog суда u Kragujevcu број 840-275802-35.

Kontakt osoba i давање обавештења у вези продaje i razgledanja imovine dužnika
је Miljan Stanković - 063 / 492 - 163.

Дана 21. новембра 2013. године навршава се две
године од смрти нашег драгог

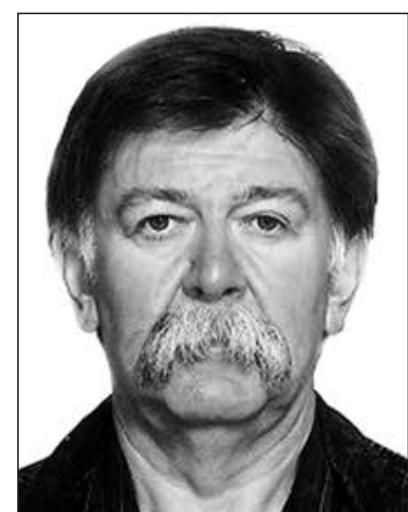

Ристић Радомира Ралета

Успомена на твоју љубав и племенитост остаје
вечно у нашим срцима.

Твоји: Лела, Бранко и Катарина

Последњи поздрав

др Звонку
Стојановићу
Кокки

Другови:
Пуша, Лека, Бојша, Влада, Вуки,
Никола и Шаре

Дана 22. новембра 2013. године навршава се три
године од када ниси са нама

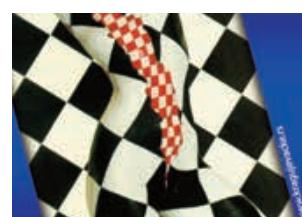

Марковић Нино

Време пролази, а бол за тобом остаје. Кроз
сећање на наш леп живот бићеш увек у мојим
мислима.

Мали огласи

МАТЕМАТИКА, механика,
физика (сви узрасти). Часови
у току школске године и
припремна настава за упис у
Математичку гимназију (СМ)
и полагање мале матуре. Студенти
(припрема колоквијума
и јануар – 2014. г.) Пријемни
(више и високе школе, факултети
и војна академија – посебан
програм). Велика матура.
Такмичења. Тел: 034-360-202,
063-77-11-002, Arsić. har-
sich@gmail.com

Дана 25. новембра 2013. године навршава се
осам година од када није са нама

Мирослав Џимеша
13.7.1982 – 25.11.2005.

Много је суза пало од када је твоје срце стало, а
бол и туга су још већи. Време не лечи тугу, само
нас учи да живимо са њом.

Твоји неутешни:
отац Драган, мајка Мила и сестра Марија

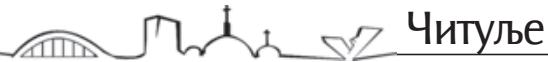
Обавештавамо пођаке, пријатеље и комшије да
ћemo нашој вољеној

Гордани
Крсмановић
1967 – 2013.

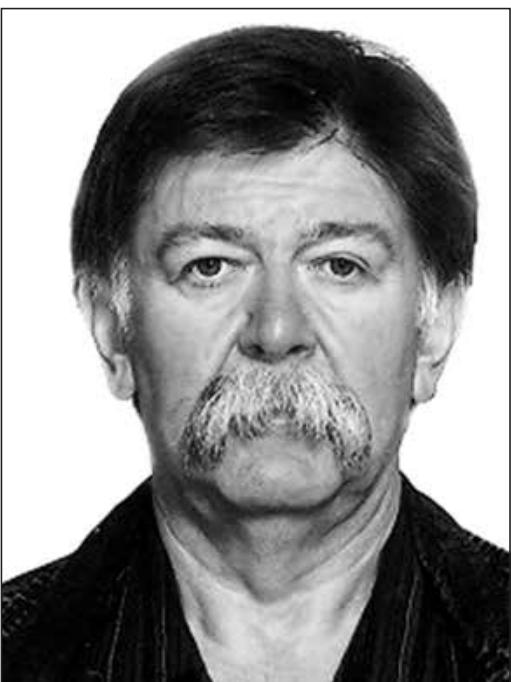
давати четрдесетодневни помен, у четвртак 21. новембра 2013. године, у 12
сати, на Варошком гробљу.

Њени најмилији

14. 7. 1952 – 14. 11. 2013.

др Звонко Стојановић офтальмолог

Изгубили смо битку, љубави наша.

Твоје Ива и Снежана

Нашој драгој

Петрана Неговановић

Даваћемо десетогодишњи помен, 30. новембра 2013. године, у 12 сати, у Новој цркви у Крагујевцу.

Ево, десет тужних година како ниси са нама, али живиш у нашим срцима.

Твоја браћа Милош и Александар Неговановић,
бака Марија Вукомановић
и мајка Гордана Вукомановић

др Јелена Ђоковић

28.11.2012 – 28.11.2013.

Секина лепотице,
до последњег откуцаја мог срца, у сваком тренутку моје будности бићемо заједно.

Твоја Данијела

СКАНДИНАВКА

207	НОСНИ КАМИЧАК	ТРОЦИФРЕН БРОЈ ДЕЉИВ СА ДЕСЕТ	ФУДБАЛЕР СА СЛИКЕ, РОБЕН У КРАГУЈЕВЦУ					
РУСКОСЛОВЕНСКИ (СКР.)								
ГРАД У БРАЗИЛУ								
НАЦИОНАЛНИ ОЛИМПИЈСКИ КОМИТЕТ (СКР.)								
УЗВИК ПРИ СКОКУ ХОП								
СРЕДСТВО ЗА ЛЕМЉЕЊЕ								
ИМЕ ДИКТАТОРА АМИНА			СИРИЈСКИ ВЛАДАР БАШАР	ГЛА ВИДЕНОВИЋ	ВОДЕНЫ ЉУСКАР	ТЕЛО НЕСПОСОБНО ЗА ОПЛОДЊУ	ВИСОКИ ЧИНОВНИЦИ У СТАРОЈ КИНИ	
ХИТНА ПОШТАНСКА ПОРУКА								
	ПЕВАЧИЦА АРМЕ НУЛИЋ ВРСТА РАЧУНАРА							
КАМИЛА (ТУР.)				ВЛАДАР У КАНАТУ ИМИТАЦИЈА				
КАРАКТЕРИ (ГРЧ.)					ФЕЈ ДАНАВЕЈ ГРЧКА БОГИЊА МУДРОСТИ			
СИМБОЛ СУМПОРА		КУНА КОЈА ЖИВИ У ЈАМИ РАМИЗ ОДМИЛА						
ДАВАЛАЦ КРЕДИТА								
“ТОПОВСКИ АРТИЉЕРИЈСКИ ВОД”		ХРВАТСКИ ПЕВАЧ СПАЛАТО “ШУМСКА УПРАВА”						
МЕШТАНИН ОМИША								
ПРОВЕСТИ ВРЕМЕ У БУТАЊУ								

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

СКАНДИНАВКА: кап, аве, тар, ани, кид, о, е, мкр, бумеранг, ег, ремер, утамаро, март, дез, ора, сеад, н, парола, опере, ан, позадина, озирис, о, ли, антал, итд, аину, срам, сај, орокати, ана сакић.

ОСМОСМЕРКА: стадион чика дача.

СУДОКУ:

- a) 758-491-362,
962-738-541,
134-625-897,
691-387-425,
345-162-978,
287-954-136,
529-846-713,
873-219-654,
416-573-289.
б) 918-527-346,
765-384-129,
234-619-587,
352-176-894,
146-938-752,
879-452-613,
521-743-968,
683-291-475,
497-865-231.

СУДОКУ

НИВО ТЕЖИНЕ ●●●○

5		8	1			
		5 9		7 2		
6						
5				1		
8		3				
3				9 5		
	4 3				9 7	
2	9					
	7 2	8				

НИВО ТЕЖИНЕ ●●●○

	5			1		
2		4		6	8	
	7 9					
	3					
4	6 5		9	2		
7						
	8 3			6		
		1		2		
6			8 7 4			

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
21															

ВОДОРАВНО: 1. Конопља (бот.) - Главни брод трговачке флоте (1), 2. Ранија италијанска глумица - Примити течност у себе (1), 3. Тениска мрежица - Врста ситне рибе - Атлетски клуб (скр.) (2), 4. Етвеш (озн.) - Департман у Француској - Жена која нешто носи (2), 5. Богослужење у католичкој цркви - Место у Конгу - Прва виолина у оркестру - Волт (озн.) (3), 6. Град у Француској - 4. вокал - Дрмање (мн.) (2), 7. Показна заменица - Место код Панчева - Морска риба слична туни (2), 8. Стара мера за тежину - Горд, осион - Ранији велшки фудбалер Јан (3), 9. Грам (озн.) - Недостатак времена у шаху (мн.) - Нојева барка (2), 10. Мајка Ромула и Рема - Реч изговорена у јавности - Симбол илинијума (2), 11. Холандски ФК - Врста капе - Река у Италији (2), 12. Форте (скр.) - Неозбиљно, луцкасто - Име пловача Торпа (2), 13. Име глумице Михић - Тона (скр.) - Књижевник - Фарад (озн.) (3), 14. Име ТВ водитељке Јанковић - Упитна заменица - Име ранијег скијаша Еадалинија (2), 15. Бивши фудбалер Горан - Дело Стерије Поповића - Злато (фр.) (2), 16. Безвредно, беззначајно - Напокон, на крају (прил.) (2), 17. Порука путем мобилног телефона - Канал за наводњавање у Азији (1), 18. Врста голуба - Упишите: ЧО, 19. Мали рт, ртић - Чуло гледања (1), 20. Обалска артиљерија (скр.) - Димњаци (1), 21. Црни пришт (0).

УСПРАВНО: 1. Филмска уметност - Плафон, таваница (1), 2. Речна острва - Калуђер (грч.) - Европска заједница (скр.) - Апарат за мерење јачине струје (3), 3. Присталица нацизма - Име певача Лукаса - Немачка покрајина - Симбол кисеоника (3), 4. Симбол алумијума - Име певача Имамовића - Почетно слово - Ископане јаме за узимање воде - Врста биљке, плава тубероза (4), 5. Инсекти, кукци - Стрип-јунак са слике - Драж - Иницијали глумца Траволте (3), 6. Град у Белгији, Ипр - Платно за увијање покојника код муслимана - Некретнине, земљиште (тур.) - Заварено место (3), 7. Река у Канади - Британска заједница народа - Танке ивице (2), 8. Префикс за милијардити део - Река у Сирији - Топасни тропски гмишавац (3), 9. Сликар Камиј - Директно додирање проводника струје (2), 10. Обим (скр.) - Направити план - Немачки предлог (2), 11. Бивши египатски државник Хосни - Енергија (скр.) - Место код Дервенте (3), 12. Наш писац Нине - Манастир код Бајине Баште - Узвик бола и патње (2), 13. Дрвна индустрија (скр.) - Врста дрозда, имелаш - Град у Француској - Запад (скр.) (3), 14. Један родитељ - Мала њушка - Сорта винове лозе (2), 15. Велики кашаљ, хрипавац - Стрип у ком се појављује лик са слике.

TALENT SHOW

RODINE ZVEZDICE

polufinalne
30.11. od 12 do 18h
finale
07.12. od 18 do 20h

Talentovani ste?
Podelite svoj talenat sa drugima!

Prijavite svoj talenat u muzici, plesu ili glumi i osvojite vredne nagrade!

Prijave na info pultu Roda Centra ili na e-mail adresu: marketing@mercator.rs

RODA CENTAR
Save Kovačevića 48a

Srećna kupovina :)

NAJBOLJE CENE STANOVA!

Dvosobni stanovi i stanovi na 5. i 6. spratu za samo 833 evra/m² + PDV.

SAMO
833 €/m²
+PDV

GRATIS:
garažno mesto

SLATKI PAKET
ZA USELJENJE
10Kg ČOKOLADE
NA POKLON

• SMALLVILLE •
KRAGUJEVAC

Prodaja i informacije: +381 34 635 2641
info@smallville.rs, www.smallville.rs

(Ж) ДИНАМО - СМЕЧ 5
3:0

Опет ништа

ПАНЧЕВО - Хала: СЦ „Сирелише“. Гледалаца: 100. Судије: Јанковић (Ниш), Баланцић (Београд). Резултат јој геоницама: 25:17, 29:27, 25:13.

ДИНАМО: Ашићић 5, Живковић, Секулић 26, Владисављев (либеро), И. Марковић, Симић 4, Џијовић 12, Божић, Јовановић, Ђурић 2, Д. Марковић 5, Јанковић 11.

СМЕЧ 5: Вајсевић, Павловић 2, Радосављевић 11, Љубомир Јовановић 3, Ђојанић (либеро), Швиковић 7, Главчић, Бановић 7, Војнич-Пурчар 6, Петровићевић 2, Каличанин 4.

ЈОШ један пораз од директног ривала за опстанак. Крагујевачке имају у последње време несретну да све екипе са дна табеле, играло се углавном са њима, остваре прву победу баш у тим сусретима. То је најпре урадила Колубара, затим ужичко Јединство, а сада панчевачки састав.

Тријумф је више него убедљив, осим у другом сету, када су гошће накратко личиле на суперлигашки састав. Играло се веома изједначено, до скоро 30 поена, али домаћима је превагу донела баш Крагујевчанка Кристина Ђурић, која је прошле године играла у Смечу. Све остало протекло је у доминацији Динамових играча, које су победом ухватиле последњи воз за бег са дна.

Следећи сусрет игра се у Великом Парку, а гост нашим девојкама је Железничар из Лajковаца.

М. М.

БОЈАН БЕЉИЋ

Новинарски љик

ВЕЗНИ фудбалер Радничког 1923, Бојан Бељић, на позив селектора „новинарске селекције“ Јубише Стаменковића нашао се у саставу за ревијални меч са „А“ препрезентацијом у Ужицу, који је игран у уторак.

Поред њега, на тој позицији за наступ кандидати су били и: Луковић (Рад), Марушић (Вождовац), Смиљанић (Генчербрлиги), Арсенијевић (Јагодина), Аливодић (Војводина), Радивојевић (Јавор), Стојановић (Раднички Ниш) и С. Срнић (Чукарички).

В. У. К.

ОДБОЈКА

ВОЈВОДИНА - РАДНИЧКИ 2:3

Новосадски берићет

WIENER ЛИГА (М)						
5. КОЛО: Војводина - Раднички 2:3, Спартак (С) - Рибница 0:3, Црвена звезда - Млади Радник 3:0, Јединство - Ђердан 0:3, Партизан Визура - Спартак (Љ) 3:0.						
Партизан Виз.	5	5	0	15:2	15	
Црвена звезда	5	4	1	12:3	12	
Ђердан	5	3	2	11:6	10	
Војводина	5	3	2	12:9	9	
Раднички	5	3	2	11:10	8	
Млади радник	5	3	2	9:11	7	
Рибница	5	2	3	10:11	6	
Спартак (С)	5	1	4	5:13	4	
Спартак (Љ)	5	1	4	4:13	3	
Јединство	5	0	5	4:15	1	

WIENER ЛИГА (Ж)						
6. КОЛО: Раднички - Партизан Визура, Рибница - Спартак (Љ), Ђердан - Војводина, Млади радник - Јединство, Спартак (С) - Црвена звезда.						
Спартак	6	5	1	17:6	16	
Црвена звезда	6	5	1	17:6	15	
ЂЕНТ	6	4	2	15:8	13	
Партизан Визура	6	4	2	14:6	12	
Јединство (СП)	6	4	2	12:10	10	
Железничар	6	2	4	11:15	7	
Колубара	6	2	4	9:15	5	
Јединство (У)	6	2	4	7:15	5	
СМЕЧ 5	6	1	5	6:15	4	
Динамо	6	1	5	3:15	3	

7. КОЛО: СМЕЧ 5 - ЖЕЛЕЗНИЧАР, ЈЕДИНСТВО (СП) - СПАРТАК, ЦРВЕНА ЗВЕЗДА - ПАРТИЗАН ВИЗУРА, ЈЕДИНСТВО (У) - ДИНАМО, ТЕНТ - КОЛУБАРА.						

ФУДБАЛ

У ФК РАДНИЧКИ 1923

Дводневни штрајк

ФУДБАЛЕРИ Радничког одбили су прошлог четвртка да тренирају, али су два дана касније, на наговор тренера Иванчевића, ипак наставили са радом. Разлог нездовољства играча лежи у кашњењу две последње плате.

У међувремену, председник Марјановић је обећао да ће клуб учинити све да ових дана измири обавезе. Наравно, по обичају, очекује се да финансијски најпре реагује Скупштина града.

В. У. К.

НИЖЕ ЛИГЕ

Српска лига „Запад“, 14. коло: Рудар (К) - Шумадија (А) 1:0, Јошаница - Лозница 0:1, Сељак (М) - Слобода (Ч) 4:0, Крушик - Шайине 2:3, Мачва - Бане 3:0, Полет (Љ) - Партизан (ББ) 2:0, Јасеница 1911 - Железничар 0:1, Млади радник - Победа Белошевац 2:0.

Табела: Мачва 31, Полет (Љ) 28, Железничар 27, Рудар (К) 24, Јошаница 23, Лозница 23, Шайине 22, Сељак (М) 21, Млади радник 21, Победа Белошевац 19, Јасеница

1911 17, Бане 14, Крушик 12, Партизан (ББ) 11, Шумадија (А) 11, Слобода (Ч) 4 бода.

15. (последње) коло: Победа Белошевац - Рудар (К) (недеља, 13.00) Железничар - Млади радник, Партизан (ББ) - Јасеница 1911, Бане - Полет (Љ), Шайине - Мачва, Слобода (Ч) - Крушик, Лозница - Сељак (М), Шумадија (А) - Јошаница.

Зона „Морава“, 14. коло: Металац - Драјачево 1:0, Арсенал - Шумадија 1903 0:2, Омладинац - Таково, Вогојака 5:1, Полет (Т) - Славија 1:0, Таково - Мокра Гора 1:0, Рудар

(Б) - Трећа 1:0, Тутин - Карађорђе 4:1, Орловач - Слобода (Г) 3:0.

Табела: Шумадија 1903 35, Мокра Гора 30, Таково 27, Полет (Т) 25, Орловач 24, Славија 22, Омладинац 21, Тутин 20, Караджорђе 18, Вогојака 17, Рудар (Б) 16, Металац 14, Трећа 11, Драјачево 9, Слобода (Г) 9, Арсенал 6 бодова.

15. (последње) коло: Шумадија 1903 - Омладинац (недеља, 11.00), Слобода (Г) - Металац, Славија - Таково, Вогојака - Полет (Т), Драјачево - Арсенал (недеља, 13.00), Караджорђе - Орловач, Трећа - Ту-

шин, Мокра Гора - Рудар (Б).

Прва прадска лига, 14. коло: Шумадија - Сељак (МП) 4:3, Партизан (Ц) - Бајремар 3:1, Будућност - Шумадија (Ч) 3:2, Јадран - Ђава 2:2, Сушица - Слободи (Д) 5:0, Јединство - Винојраги ДБ 4:0, Колонија - Србија 3:3, Корићани - Маршић 5:0.

Табела: Партизан (Ц) 33, Јадран 30, Сушица 28, Јединство 27, Ђава 21, Колонија 20, Бајремар 20, Маршић 20, Слободи (Д) 18, Шумадија 18, Будућност 17, Србија 13, Корићани 13, Сељак (МП) 13, Винојраги ДБ 10, Шумадија (Ч) 3 бода.

15. (последње) коло: Маршић - Шумадија (субота, 13.00), Ђава - Сушица (недеља, 11.00), Србија - Корићани, Винојраги ДБ - Колонија, Слободи (Д) - Јединство, Бајремар - Јадран, Шумадија (Ч) - Партизан (Ц), Сељак (МП) - Будућност (недеља, 13.00).

Друга прадска лига, 14. коло: Шумадија 1934 - Азбест 5:0, Слободи (Л) - Борац (Д) 4:5, Кошутић - Кутлово 0:3, Кременац - Заслава 1:5, Хајдук - Сељак (Ц) 3:1, 21. октобар - Младост Тиферич 1:1, Младост - Башајне 2:0. Слободан је био Жежел.

Табела: Хајдук 34, Младост 27, Борац (Д) 26, Сељак (Ц) 23, Кутлово 22, 21. октобар 22, Слободи (Л) 21, Жежел 21, Башајне 19, Кошутић 13, Шумадија 1934 12, Младост Тиферич - Младост, Заслава 11, Кременац 4, Азбест 4 бода.

15. (последње) коло: Борац (Д) - Кошутић (субота, 13.00), Башајне - Шумадија 1934, Младост Тиферич - Младост, Сељак (Ц) - 21. октобар, Заслава - Жежел, Кутлово - Кременац, Борац (Д) - Кошутић, Азбест - Слободи (Л). Слободан је Хајдук.

ВЕЉКО СМОЛОВИЋ И КЛИНИЦИ ИЗ ЊЕГОВЕ "РАДИОНИЦЕ"

КАРАТЕ

Злато са Купа Србије

ЧАЧАК је у недељу био домаћин финала државног Купа Карата федерације Србије за полетарце, пионире и наде у борбама и катама, где је наступило 700 такмичара из 80 клубова, који су то право стекли кроз квалификације. Међу њима било је и 12 чланова крагујевачког Карата клуба Јуниор, којима су припадле четири медаље: златна, сребрна и две бронзане.

Најсајајније одличје заслужио је Лука Благојевић, одмах до њега по успеху био је Аврам Цветковић, док су трећа места припадала Лазару Недовићу, те мушки екипи карата нада у борбама у саставу: Марко Ристић, Никола Марковић, Филип Зувић и Петар Андрић.

- Успех је могао да буде и знатно већи, иако је конкуренција б

**РАДНИЧКИ - ЕСБЈЕРГ 24:28
(12:12)**

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 300. Судије: Сирбу и Сујоников (Молдавија). Седмерци: Раднички 5/3, Есбјерг 1/1. Искључења: Раднички 2, Есбјерг 10 минута.

РАДНИЧКИ: Рисовић, Пријовић 3, Танић, Степановић 8, Радосављевић 1, Чаировић, Кнежевић, Милошевић, Тошовић, Балаћ 2, Кукић-Радојићић 5, Дукић 4, Обућина, Стојиљковић, Даниловић 1.

ЕСБЈЕРГ: Санђо, Лојборт, Магсен 2, Јенсен 3, Квасард 7, М. Хансен, Баусард, Форслунг 6, Бек, Алм 3, Х. Хансен, Гријел, Полман 7.

ДВЕ утакмице шеснаестине финала у Крагујевцу, игрane у суботу и недељу, а окончане победом гошћи (28:24) и ремијем (26:26), потврдиле су предвиђања да је дански Есбјерг бољи тим од нашег Радничког, те да заслужено иде даље у ЕХФ купу. Ипак, и крагујевачке рукометашице имају чиме да се похвале, најпре храбрим и покртвованим партијама, али и узбудљивим, без обзира на квалитет супарника.

Већ првог дана видело се да су Данкиње типичне представнице тамошњег рукомета, пуног експлозивности, снажног и брзог, са тркачко-пузачком тактиком и "гвозденом" одбраном. Међутим, кад год би помислиле да су сломиле отпор домаћина високим вођством, упорне чланице "црвених" би се враћале у игру и серијом голова уводиле неизвесност у дуел. Равнотежу су до пред сам крај суботњег сусрета задржали најис-

РУКОМЕТ

У ЕХФ КУПУ

Данкиње обезбедиле пролаз

НАПАДАСМО СА СВИХ СТРАНА, АЛИ УЗАЛУД

такнутије, голман Јована Рисовић и бек Катарина Степановићева, али је пресудио паклени финиш Есбјерга, који је доминацију показао када је највише требало, у одлучујућим, завршним минутима и тако славио са 28:24.

Неких 22 сата и 15-так минута касније, у недељу, на половини првог полувремена реванш утакмице, укупан скор враћен је у егал. Наиме, Крагујевчанке су играле сјајно и у том моменту повеле са 8:4, те вратиле наду у могући коначни успех. На кратко, додуше. Одмах је уследио "одговор" гошћи, чија је смиреност пленила и била потврда виђеног дан раније. Прејаке су за нас. Резултат је преокренут, а и даљи покушаји "црвених" доводили су их до гола или два разлике, максимално, док су Данкиње по три поготка вишака правиле у серијама, као од шале.

Тим је овогодишиња европски наступ девојака Радничког окончан већ на првој препреци, али, ако се узме у обзир "зла срећа" жреба, односно снага уводног ри-

вала, то је био једини реалан исход. Такође, до 18. јануара, када ће се у оквиру сусрета деветог кола, одложеног због управо окончаних евро обавеза, састати у Јаго-

дини са истоименим тимом, тренутним лидером домаћег шампионата, рукометашице "црвених" имаће такмичарску паузу.

В. У. К.

РАДНИЧКИ - НАПРЕДАК 26:23

Два по два

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 300. Судије: Благојевић и Ђокић (Јагодина). Седмерци: Раднички 6/4 , Напредак 2/2. Искључења: Раднички 8, Напредак 10 минута.

РАДНИЧКИ: Ристић, Милошевић 4, Жегарац, Спасић 2, Пралица 3, Рамовић, Јанићевић, Гуглета 4, Стевановић, Петровић, Миличић, Јаћимовић 1, Томић, Шмигић 5, Босић 5, Рајичевић 2.

НАПРЕДАК: Радошевић, Јовановић, Бојановић 1, Чупковић, Ђирковић 1, Михајловић 2, Жупањац 4, Бабић 2, Шукић 1, Рајичић,

НИСУ рукометаши Радничког пружили неку спектакуларну партију дочекавши крушевачки Напредак, али јесу постигли оно најбитније, победили (26:23) и са два нова освојена бода вратили се на позицију "три" домаћег шампионата.

Иако су у првом полувремену имали константно вођство, домаћини су на одмор отишли са минималном предношћу - 13:12. То као да је унело додатну нервозу у њихове редове, па је иначе чврста гостујућа екипа успешно одлевала, тачније резултатски пратила "црвене" све до три-четири минута пред крај. Ипак, решеност наших играча са савладају ривала, била је јача од његовог отпора, па

КУГЛАЊЕ

Леже им јаки

РЕМИЗИРАЛИ су куглаши Водовода у дуелу на гостовању београдској Црвеној звезди - 4:4, у оквиру деветог кола Супер лиге.

Током меча водила се неизвесна борба, чиме у прилог говори и податак да је после треће серије резултат у корист "звездаша" био свега четири чуња. На висини задатка били су Милиновић, Вуксановић, Јоксимовић и Пантић, најбољи играч прошлогодишњег сусрета са 615 "убијених дрва". Пресудио је, можда, лош дан искусног Ђорђевића, који је поражен од свог ривала са 53 чуња разлике, што је на крају било недостижно за Крагујевчане у укупном збиру - 3.573:3.525.

И за викенд Водовод путује у Београд, где ће се сада састати са Партизаном, екипом коју су савладали на старту овогодишњег шампионата.

Трећи неуспех

КРАГУЈЕВАЧКИ Пак промет поражен је у деветом колу Прве лиге Србије, група Центар, на гостовању ТехноХемији - 8:0.

Чињеница да је домаћинима све полазило за руком, па је чак пет од шест играча, колико чини једну екипу, сходно резултатима, заузело месец у најбољем тиму читавог првенственог кола. Међу најбоље умешао се, ипак, и један Крагујевчанин, Миодраг Пешинак, који је одличним скромом од 593 оборених чуњева донекле спасао част гостију.

Ове недеље Пак промет ће гостовати тренутно најслабијој екипи првенства, београдском Соко Штарку.

С. М. С.

ФУТСАЛ

ЕКОНОМАЦ - САС МАРБО 5:1

Пет од пет

МАКСИМАЛАН учинац забележили су у досадашњем лигашком такмичењу играчи Економца, пошто су прошле недеље, на паркету хале "Језеро", били бољи од, до овог, петог кола, првог пратиоца на табели, САС Марбо - 5:1.

Упркос чињеници да су мислима већ били у Европи, "студенти" су још једном показали висок ниво професионалности, као и значај домаћег надметања, тако да нису дозволили изненађење фузионисаним зрењанинско-богородском саставу. За то су се, већ на старту, побринули Младен Коцић и Видан Ђорђевић, головима у трећем, седмом и 12. ми-нуту. Да све буде "под конац" што се првог полувремена тиче, потрудио се Слободан Јањић, минут пре краја тог дела игре, док је гол гостију који је одмах потом уследио, послужио само као утеха.

У наставку утакмице тренер Економца није жељео више да "троши" своје адуте за Лигу шампиона, па је шансу дао млађим играчима који су још једном показали да стасају у праве представнике српског првака. Предводник овог таласа, млађи Милош Симић то је потврдио на најлепши начин, лепим голом чије је стављена тачка на прошлогодишњем "дерби" кола.

Економац, што се првенства тиче, играће тек за десетак дана, због, како смо већ навели у овом тексту, обавеза у европском такмичењу.

С. М. С.

ПРВА ФУТСАЛ ЛИГА

Економац	5	5	0	0	36:2	15
Смедерево	4	3	1	0	17:7	10
САС Марбо	5	3	1	1	18:17	10
Коперникус	5	2	2	1	21:14	8
Наисус	5	2	1	2	13:12	7
Калча	4	2	0	2	12:16	6
Врање	5	1	1	3	16:17	4
Бечеј	5	1	1	3	11:21	4
Нови Пазар	5	1	1	3	10:22	4
Колубара	5	0	0	5	4:30	0

6. КОЛО: Смедерево - Економац, Бечеј - САС Марбо, Врање - Калча, Наисус - Нови Пазар, Коперникус - Колубара.

ЕСБЈЕРГ - РАДНИЧКИ 26:26 (13:12)

КРАГУЈЕВАЦ - Хала: „Језеро“. Гледалаца: 300. Судије: Сирбу и Сујоников (Молдавија). Седмерци: Раднички 6/6, Есбјерг 3/3. Искључења: Раднички 6, Есбјерг 4 минута.

ЕСБЈЕРГ: Санђо, Лојборт, Магсен, Јенсен 4, Квистард 2. М. Хансен, Сајсајард, Форслунг 3, Бек, Алм 8, Х. Хансен, Гријел, Полман 9.

РАДНИЧКИ: Рисовић, Пријовић 2, Танић, Степановић 6, Радосављевић 3, Чаировић, Кнежевић, Милошевић, Тошовић, Балаћ 2, Кукић-Радојићић 4, Дукић 2, Обућина, Стојиљковић, Даниловић 7.

СУПЕР ЛИГА (Ж)

9. КОЛО: Миленијум - Макс спорт 34:25 Црвена звезда - Јуниор 31:28, Железничар - Књаз Милош 30:37, Кикинда - Раднички (С) 24:21. Утакмице Војводина - Наиса и Јагодина - Раднички (К) играју се 18. јануара.

Миленијум	9	8	0	1	290:21116
Јагодина	7	7	0	0	237:15514
Раднички (К)	8	6	0	2	222:14812
Црвена звезда	8	6	0	2	249:23512
Књаз Милош	8	6	0	2	210:20112
Војводина	8	3	2	3	218:244 8
Наиса	7	3	1	3	201:188 7
Кикинда	9	3	1	5	211:244 7
Раднички (С)	9	2	0	7	195:238 4
Макс спорт	9	1	1	7	204:245 3
Железничар	9	1	1	7	206:276 3
Јуниор	9	1	0	8	217:275 2

10. КОЛО (25/26. јануар 2014): Раднички (К) - Војводина, Наиса - Кикинда, Књаз Милош - Јагодина, Макс спорт - Раднички (С), Јуниор - Железничар, Миленијум - Црвена звезда.

је са три узастопна гола у мрежи Крушевљана отклоњена дилема коме ће припасти бодови у овом дуелу.

Права прилика да се по други пут у првенству "по

СТРЕЉАШТВО**Злаћни Стева**

МЛАЋИ крагујевачки Стева, Јовановић, освојио је златну медаљу на турниру "Олимпијске наде" у словачкој Нитри, при гађању ваздушном пушком. У истој, јуниорској конкуренцији, други крагујевачки стрелац, Милош Ивановић, заузео је пето место.

Првопласиран је Стеван Јовановић био и првог дана турнира, чиме је знатно до-прине освајању сребрне медаље кадетске репрезентације Србије. Не мали допринос дао је и Милош Ивановић, који је са нашом јуниорском селекцијом освојио злато.

И Чика Мата први

КАДЕТИ крагујевачког "Чика Мате" освојили су прву позицију у екипној конкуренцији гађањем из ваздушне пушке на такмичењу које је, у оквиру Лиге Централне Србије, одржано прошле недеље у Смедереву.

И у појединачном надметању најбољи је био наш стрелац, Милош Ивановић са 181 "убијеним" кругом, док се на друго место, уз круг заостатка, пласирао његов клупски колега Лазар Вукојевић.

**У Смедереву
Куп Србије**

СМЕДЕРЕВО ће овог викенда бити и домаћин другог кола Купа Србије у гађању ваздушним оружјем. На ватрену линију ће стrelци, и то у свим узрасним категоријама.

Иначе, у првом колу Купа, које је на програму било 19. октобра у Новом Саду, крагујевачки представници победили су у екипној конкуренцији.

С. М. С.

СКИЈАЊЕ**Невена без
друге вожње**

ОВОГОДИШЊУ такмичарску премијеру српска репрезентатива Невена Игњатовић имала је у најкавалитетнијем такмичењу, Светском купу у финском Левију. На програму је био слалом, а Крагујевчанка је после прве вожње заузела 48. место, што није било довољно за пласман у другу. Њено време било је 59,69, што је износило 2,46 секунди заостатка за победницом Микаелом Шифрином.

Наставак сезоне је на истом месту, где се током ове недеље одржавају слалом и велеслалом за Европа куп.

М. М.

ПРВА "А" ЛИГА

4. КОЛО: ЖАК - Раднички Кон Тики 6:25, Наис - Бањица 8:11, Црвена звезда - Партизан 12:9, Војводина - Дунав 15:2.

Црвена звезда 4 4 0 0 71:22 12
Раднички 4 4 0 0 71:26 12
Војводина 4 3 0 1 42:30 9
Партизан 4 2 0 2 48:31 6
Бањица 4 2 0 2 36:36 6
ЖАК 4 0 1 3 28:70 1
Наис 4 0 1 3 25:55 1
Дунав 4 0 0 4 13:64 0

4. КОЛО: Раднички - Црвена звезда, Бањица - ЖАК, Дунав - Наис, Партизан - Војводина.

КОШАРКАЦЕДЕВИТА - РАДНИЧКИ 79:71**Победили сами себе**

ИАКО је домаћин, осим средином прве четвртине, био готово све време у вођству, Раднички је ипак био у прилици да опасно припрети, готово однесе бодове из Загреба. Добрим партијом у трећој деоници, када је нарочито успешно функционисала одбрана, дошло се до приклучка, који је до краја испуштен у неколико наврата. Једноставно, „црвени“ нису имали константно добро решење у нападу, а прилике су пропуштали и неспретно и наивно. Последња је била минут и по пре краја, код резултата 73:69, када су одбрањена три везана напада, али је Јовић најпре промашио два слободна бацања, а затим у контри додао лопту ривалу у руке.

Тактика Јасмина Репеше била је, када се игра против Радничког, већ виђена. Фластер на Мариновићу, а остали шта ураде. Тако је плеј крагујевачког састава одсечен од остатка екипе, није чак забележио нити један поен за 23 минута игре, а остали нису били довољно добри да покрену свој састав. Изузетак је Сава Лешић који је једини био стандардан, свакако први појединач утакмице, али је промашио чак девет слободних бацања, чиме је покварио утисак и додатно утицао на коначни скор.

Екипа полако тоне на АБА табели, а ни наредно коло не доноси превише оптимизма за некакав бодовни напредак, јер у недељу је гост у „Језеру“ београдски Партизан.

М. М.

ЕВРОКУП: РАДНИЧКИ
- БЕШИКТАШ 70:77**Много су
јаки**

ИАКО су у финишу меча успели да достигну велику предност турске екипе, пришли на 69:71 и имали напад у коме је фаулиран, али без судијског оглашавања Сили, кошаркаши Радничког нису успели да направе још једно изненађење. Екипа из Истанбула знала је да искористи свој очигледни квалитет и заврши утакмицу смилено, за лидерско место после половине прве фазе такмичења.

Показало се да је Бешикташ највећи фаворит и да је, на kraju,

ЗАГРЕБ - Хала: СЦ „Дом Спорта“. Гледалаца: 1.100. Судије: Пукл (Словенија), Обрадовић (БиХ), Коленчић (Црна Гора). Резултат јо гео-ницијама: 23:20, 20:13, 16:21, 20:17.

ЦЕДЕВИТА: Мазалин, Зубчић 7, Рамљак 9, Мусташић, Бабић 9, Делашић 19, Смић 4, Реј, Сутон 6, Билан 9, Нурић 16, Балашић.

РАДНИЧКИ: Сили, Јанковић, Лешић 27, Јовић 9, Млађан 16, Калинић 3, Јару 7, Димић 9, Балмазовић, Јевтовић, Мариновић.

Фото: kkradnicki.rs

АБА ЛИГА									
8. КОЛО: Цедевита - Раднички 79:71, Задар - МЗТ Скопље 72:70, Игокеа - Солник 72:58, Будућност - Олимпија (76:78, није регистрована), Крка - Цибона 66:77, Мега Визура - Широки 82:73, Партизан - Црвена звезда 83:86.									
Црвена звезда	8	6	2	6	10:51:12	14			
Партизан	8	6	2	6	60:1:53:2	14			
Цедевита	8	6	2	5	579:536	14			
Цибона	8	5	3	6	611:564	13			
Игокеа	8	5	3	5	582:571	13			
Будућност	7	5	2	5	526:477	12			
Мега Визура	8	4	4	5	642:653	12			
МЗТ Скопље	8	3	5	5	594:607	11			
Раднички	8	3	5	5	612:632	11			
Крка	8	3	5	5	538:573	11			
Задар	8	3	5	5	576:620	11			
Солник	8	3	5	5	567:621	11			
Широки	8	2	6	6	540:612	10			
Олимпија	7	1	6	4	424:492	8			

9. КОЛО: Раднички - Партизан, Цибона - Задар, Олимпија - Цедевита, МЗТ Скопље - Игокеа, Солник - Будућност, Широки - Крка, Мега Визура - Црвена звезда.

заслужено славио у „Језеру“. У редовима домаћина поново је заказала одбрана, нарочито индивидуална, један на један, а то никако

није могло да се надомести успешним далекометним шутевима Млађана у последњој деоници, који су довели до „кувања“ у пуном гледалишту. Статистички, разлика је направљена у скоку и шуту за два поена, а поједино најбољи у тиму домаћина био је Млађан са 17 поена и индексом 15.

Остале две утакмице петог кола завршене су резултатима: Спартак - Нептунас 88:75 и Паниониос - Бизони 74:62. Бешикаташ је први са скромом 4-1, Раднички и Паниониос имају по 3-2, Спартак и Бизони 2-3, док је Нептунас на само једној победи. Синоћ је крагујевачки састав дочекао тим из Грчке, а у седмом колу, 27. Новембра, гостује финским Бизонима. Тада играју још и Бешикаташ - Нептунас и Паниониос - Спартак.

М. М.

ВАТЕРПОЛОЖАК - РАДНИЧКИ 6:25**Само лакши
тренинг**

КИКИНДА - Базен: „Језеро“. Гледалаца: 100. Судије: Шефанић и Анђелић (Београд). Играч више: ЖАК 7 (2), Раднички 9 (4). Петерци: ЖАК -, Раднички 4/4. Резултат јо гео-ницијама: 0:6, 2:7, 1:7, 3:5.

ЖАК: Д. Ромић, Тркуља 1, Розенштад 2, Будурић 1, Бойдановић 1, Коровљев, Босанчић, Павић, Арнушић, Душан, М. Ромић, Маричића, Козарски, Талаја.

РАДНИЧКИ: С. Пойовић, Б. Пойовић 6, Гак 3, Ф. Филиповић 3, Ђ. Филиповић 3, Милићић, Басара 2, Ђирковић, Вуксановић 3, Марковић 2, Шормаз 2, Мијајловић 1.

БЕЗ пола првог тима, у коме су недостајали стањни Дамир Бурић, Борис Злоковић, Александар Ђирић, Милош Королија и Здравко Радић, и без икауких трзвица, ватерполисти Радничког Кон Тики дошли су до нове првенствене победе. Наиме, нејаки кикиндски ЖАК ни на свом терену није представљао озбиљнију препреку овдашњем учеснику европске лиге шампиона - 25:6 - који је баш јуче дебитовао у том такмичењу гостујући турском Галатасарају у Истанбулу.

Управо то је био разлог да шеф струке "црвених" одмори већину главних полугоа свог састава. Ипак, и комбиновани тим Крагујевчана показао је да са њим нема шале. Тачније, већ у првој четвртини, коју је добио са уверљивих 6:0, решио је питање победника. На даље се ситуација само погоршавала по домаћина, јер се на полувреме отишло са скором 13:2 у нашу корист, док се крај треће деонице дочекали са 20 голова у мрежи (20:3). Тако је завршном делу дошло је до релативног "примира", када је ЖАК успео колико-толико да се одупре.

Наредни првенствени сусрет је заправо тренутно најзначајнији дуел српског првенства, када ће у суботу Раднички дочекати свог најљубијег ривала у борби за титулу, београдску Црвену звезду.

В. У. К.

ПРВА ЛИГА (Ж)

7. КОЛО: Шумадија - Србобран 80:52, Јагодина - Црвена звезда 73:88, Војводина - Шабац 47:53, Стара Пазова - Вршац 38:46, Студент - Врбас 55:68, Спартак - Радивој Корић 58:67, Партизан - Раднички 75:63.

Радивој Корић 7 7 0 432:306 14
Партизан 7 6 1 526:476 13
Врбас 7 6 1 510:441 13
Црвена звезда 7 5 2 533:447 12
Вршац 7 5 2 460:423 11
Шумадија 7 4 3 493:414 11
Србобран 7 4 3